

Sonari College Academic and Research Journal

সোণাৰি মহাবিদ্যালয়
বিদ্যায়তনিক আৰু গৱেষণা পত্ৰিকা

Sonari College Research Consultancy Cell

Sonari College Academic and Research Journal (*Annual*)

published by Sonari College Research Consultancy Cell, Sonari College, Sonari, Dist.-Charaideo, Assam, India, PIN - 785690

Date of Publication : 5th August, 2022

ISSN 2321-015X
Vol. 10, 2022(SCARJ)

Editorial Board

Advisers: Dr. Bimal Chandra Gogoi, Principal
Dilip Ranjan Baruah
Dr. Sunil Dutta
Mintoo Gogoi, Co-Ordinator, IQAC

Editors: Rana Konwar (Z)
Dr. Amrita Mech

Members: Dr. Paranan Konwar
Dibyajyoti Konwar
Dr. Chakrapani Patir
Dr. Anita Konwar
Padma Kumari Gogoi
Dr. Pronita Kalita

Price: Rs. 300/-

Printed at : Hanchipat Printers
Rajgarh-786 611. Dibrugarh. Assam
e-mail - hanchipatprinters5@rediffmail.com
Phone - 03754-291066. Mobile- 9435903547

Disclaimer : The responsibility for the facts, data furnished in the articles and conclusions drawn is entirely that of the author(s).

CONTENT

▪PRINCIPAL'S COLUMN ▪ 5

▪EDITOR'S COLUMN ▪ 6

▪IMPACT OF GLOBALIZATION ON WOMEN'S RIGHTS IN INDIA: AN OVERVIEW

Abhita Gogoi ▪ 7

▪THE TAI-AHOM LANGUAGE IN ASSAM AND LANGUAGE SHIFT: A PROCESS OF SOCIO-CULTURAL ASSIMILATION

Dr. Anita Konwar ▪ 13

▪LAPUTA: A FLYING ISLAND IN GULLIVER'S TRAVELS

Ankita Baruah ▪ 19

▪SMARTPHONE ADDICTION AMONG CHILDREN AND ITS EFFECT ON THEIR PHYSICAL AND MENTAL HEALTH :

A study with special reference to Barpeta District of Assam

Gitika Talukdar ▪ 23

▪MAHESH DATTANI AS A DRAMATIST

Nabajyoti Dutta ▪ 29

▪OPPORTUNITIES OF ENCOURAGING ENVIRONMENT FOR STUDENTS AT COLLEGE LIBRARIES IN THE CONTEXT OF NEW EDUCATION POLICY NEP 2020: AN ANALYSIS

Dr. Nijumoni Changmai ▪ 32

▪ZOO PHARMACOGNOSY : The Self- medication Behavior of Animals

Parishmita Konwar ▪ 38

▪ROLE OF ICT ON QUALITY IMPROVEMENT IN HIGHER EDUCATION

Dr. Pronita Kalita ▪ 46

▪NEGOTIATING FICTION AND HISTORY: A STUDY OF JOHN FOWLES' THE COLLECTOR

Dr. Shyamolima Saikia ▪ 53

▪LABORATORY STUDIES ON MOSQUITO LARVICIDAL EFFICACY OF CERTAIN BOTANICAL EXTRACTS AGAINST DENGUE VECTOR, *Aedes aegypti* L. (Diptera: Culicidae)

Dr. Amrita Mech ▪ 59

▪লোক-সাহিত্যত মিচিং জনগোষ্ঠীৰ ইতিহাস

ড° বঘুনাথ কাগয়ুং ▪ 66

▪অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্যৰ এটি স্বৰূপাত্মক অধ্যয়ন

ড° বিভাজ্যোতি দত্ত ▪ 71

▪ডাইনী হত্যা আৰু সাহিত্যত ইয়াৰ প্ৰতিফলন

ড° বিজুমণি দত্ত ▪ 80

▪পাৰ্বতিপ্ৰসাদৰ গীতত লোকসংগীতৰ সুৰ- এটি আলোচনা

কেশৰী ভূঞা ▪ 83

▪গীতিকবি পাৰ্বতিপ্ৰসাদ বৰুৱা : জীৱন আৰু সৃষ্টি

ড° লিপি ফুকন ▪ 86

▪আহোমৰ ৰাজত্বকাল আৰু অসমীয়া উপন্যাস

শিল্পীশিখা কোঁৱৰ ▪ 93

Principal's Column

Greek philosopher Heraclitus says that everything in this world is constantly changing, nothing is permanent. What we perceive now will not remain the same in the next moment. For him, “you could not step twice into the same river.” It is because river water flows in every moment and do not stay in a particular point of the river for all the time. Likewise researchers academicians are trying to discover new areas of knowledge for study and research with new dimensions.

Academic and Research Journals play an important role in the expansion of human knowledge by publishing research papers/articles. Sonari College Academic and Research journal is continuously helping to increase research and academic activities by encouraging teachers and research scholars of the locality.

At last, I appreciate the joint effort of Mr. Rana Konwar and Dr. Amrita Mech together with the members of the Editorial Board for publishing the Vol-10, 2022 of SCARJ in time.

Dr. Bimal Ch. Gogoi
Principal
Sonari College

Editor's Column

Researchers has always been curious about finding solutions to the problems or questions encircling man and their curiosity has fuelled their desires to unravel the truth, discover and unearth the solutions and generate ideas which would help mitigate their problems and seek new knowledge. Research and invention are the two pillars of development. Research work greatly contributes to the collective knowledge of the academic community, enriches creativity, culture and expands knowledge and understanding which guides future research.

A research article encompasses a systematic, detailed and in-depth study on a single topic entailing rigorous experiments or surveys and research journals are a platform for communicating and showcasing the results of the research work conducted

The Sonari College Research Consultancy Cell, publishes the Sonari College Academic and Research Journal annually with the aim of disseminating new information and knowledge that promote critical thinking and exchanging ideas. The current edition has 15 articles from arts and science covering research on some important topics and problems of recent times.

We appreciate the authors for contributing to the journal even in days when research publications only from journals indexed in UGC-CARE list is considered for academic purpose. We are optimistic that in near future our Journal would be enlisted in the UGC-CARE list. We offer our sincere thanks to all members of the Editorial Committee, Principal, Vice Principal, the Publishers and workers of the press and everyone directly or indirectly involved with the Journal.

Rana Konwar
Dr. Amrita Mech
Editors

IMPACT OF GLOBALIZATION ON WOMEN'S RIGHTS IN INDIA: An Overview

ABHITA GOGOI

**Assitant Professor, Department of Political Science,
Sonari College, Sonari**

INTRODUCTION

Globalization is not new phenomenon however the concept of globalization in the present day context was first used in 1960s in the western world and in India in 1990. Globalization is a multifaceted phenomenon and also a complex process. It can be defined as the ongoing economic, technological, social, and political integration of the world that began after the second world war (Asian Development outlook 2001). Moreover Globalization has been characterized by increased interconnectedness and interdependence across the globe which played a pivotal role in transforming the whole world into what Marshall McLuhan famously termed as Global Village. Globalization has brought about significant changes in various aspects of society and its impact on women is complex and multifaceted. While it has created new opportunities for empowerment on and it has also led to challenges and disparities. Therefore in this paper an attempt is made to understand the positive and negative effect of globalization on women.

OBJECTIVES

The present paper is based on the following objectives

- To study the various aspects of globalization
- To discuss the impact of globalization on women

METHODOLOGY

The present paper has formulated both quantitative and qualitative approaches . The study is based on secondary sources such as research journal papers, books and newspaper reports.

GLOBALIZATION AND WOMEN

Globalization has impacted lives of every people. In the present wave of globalization although it has improved the lives of women nevertheless women remain disadvantaged from many sectors such as employment, education, health , civil rights etc.. Regarding care of women during maternity is still there is lacking in many parts of the world. It was estimated that approx 529000 women die during pregnancy and childbirth (Gender statistics 2010). To overcome such worldwide gender disparities policiticians and scientist stress the opportunities of an international division of labour in order to increase the prosperity of nations and of individuals (Lafontaine 1997). When examining the consequences of globalization it becomes very important to recognize that women constitute a diverse group shaped by factors such as class, ethnicity, religion age, ideology and gender preferences .Political Globalization has significant affects on women shaping their roles and opportunities on the global level. It has provided women a platform to engage in transnational boundaries addressing issues like gender equality, reproductive rights and violence against women. Women have played a prominent role in global movements across borders fostering solidarity. Moreover political globalization has led to the formation of an international legal framework that is CEDAW (the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against women). Likewise Economic globalization also provided women job opportunities particularly in export oriented industries. However women tend to face challenges such as low wages, poor working conditions and lack of job security. In many developing countries women are heavily involved in the informal economy and this can be effected by economic globalization. Moreover globalization can lead to the spread of western ideals and cultural norms by eroding traditional values and practices that have long shaped women’s roles in various societies.

Positive Impact of Globalization on women's rights

Globalization despite its challenges has brought about several positive impact on women's rights. These developments have contributed to the empowerment of women globally fostering greater gender equality and expanding opportunities. These changes are visible in the form of transformation of traditional attitudes such as development of scientific attitudes, industrialization and urbanization, increase in political awareness, technological development and per capita income. As result it lead to education of women and improvement of economic status to some extent. Moreover the increase in means of transportation and communications led to s exchange of ideas and some attitudinal changes. A part from this there was improvement in health and welfare services and many more. The evolving technological landscape spurred by globalization has significantly altered the perspective of Indian society, reshaping its social structure, system and organization. The impact of modernization, globalization and Urbanization particularly technological advancements have brought about substantial improvement in the lives of women. The ongoing expansion of education and awareness among women is fostering empowerment, equipping them to navigate the world with qualifications in diverse fields compared to male counterparts.

As a result women are shedding traditional blind beliefs and narrow mindedness embracing a heightened awareness of their interests, rights and very existence. This transformation includes a growing understanding of legal protections to secure their positions. With the support of NGOs and women's movement they have gained the courage to protest against atrocities. Exposure to information about developed countries has helped them to become aware of their interest and now they are putting active efforts to establish equality with men.

Further Globalization has led to the flourishing of numerous industries and corporations and thereby providing ample opportunities for both men and women in the occupations. As a result women also got the privilege of working outside the home and due to the economic dependence raised their

self esteem and consequently emancipated them from the traditional norms to some extent. Most significantly large number of men's attitude towards women also changed .

Furthermore contemporary feminism has evolved into a global movement fostering connections among women worldwide. This globalized feminism actively develops mechanisms and literature aimed at emancipating women in developing countries. Women from developed nations including the elite class are actively engaged in initiatives to uplift women particularly those in developing nations. Besides for the first time in international politics that feminist raised voice by questioning as to where are the women (1989) that reveals women in places where otherwise they might not look for them. Feminist prioritize women as significant contributors to knowledge about the world emphasizing learning from their experiences in politics and global processes.

NEGATIVE IMPACT OF GLOBALIZATION ON WOMEN'S RIGHT

Globalization has transcended its purely economic roots now encompassing cultural, social, and political dimensions. Distinguishing which aspect economic, cultural, or political takes precedence in driving changes becomes challenging. Therefore impact of globalization on women needs to obtain regarding in light of women's multiple roles as productive and reproductive labor in the families contributing to community cohesion and overall welfare while maintaining the social fabric. Due to differences in gender roles and socio cultural expectations the impact of economic globalization are felt quite differently by women and men. The Structural Adjustment Programme(SAPs) promoted by the World Bank and International Monetary Fund affect on women economical and social way.

Hence the withdrawal of public subsidies from essential services like health and education has shifted the states welfare responsibility onto families, placing a disproportionate burden on girls and women. Although export industries create employment opportunities for women the unregulated and competitive nature of these trade regimes often leaves women's labour

unprotected. The current trajectory of globalization and economic development is detrimental to women resulting in feminization of poverty.

The globalization driven by market forces has not only influenced the economic landscape but has also significantly impacted on culture which is increasingly becoming commercialized and commodified. The surge in individualism and consumerism coupled with globalization fosters a culture of materialism. This shift is particularly evident in the commodification of women propelled by the promotion of fashion and cosmetic industries. Women's bodies are increasingly objectified across various realms(Jayanta Parida 2011).

Another influence of Globalization can be seen is ideological shifts. Globalization has not only brought about economic changes but also influenced ideological shifts. There is a growing inclination towards consumerism heightened individualism and increased sexual promiscuity with detrimental effects on society particularly women. This has led to rise in violence against women both within the household level and in the outside broader community. The intentional promotion of consumerism dictated by market oriented policies diminishes the household role of women. As of now although literacy and education levels have improved there is paradoxical decline in women's work participation. This shows that globalization has complex and multifaceted impact on societal values and gender dynamics. Moreover in the agriculture sector, gender impact on trade varies significantly based on the type of agriculture and the geographic region. In regions like Asia and Latin America women often face severe limitations in their rights within the agricultural system. Moreover due to job insecurity, unemployment and poverty many women tends to migrate to other countries to find better opportunities.

CONCLUSION

While acknowledging the potential negative impacts of globalization on social traditions, values and employment it is also essential not to overlook the positive effects of globalization on women rights. It has indirectly raised awareness and emancipation regarding women's interests. Despite challenges

of globalization such as negative impact on social traditions, unemployment but it has been acknowledged as beneficial for human rights of Indian women. Therefore it can be stated that globalization as a significant facilitator of progress for Indian women across various spheres of life.

REFERENCES

1. Pettman, J J(2003), *Gendering Globalization in Asia*, Gender Technology and Development, Sage Publications.
2. Bacchus, Nazreen(2005), *The effect of Globalization on Women in Developing Nations*, Pace University.
3. Schirati, Tony(2003), *Understanding Globalization*, Victoria University of Wellington, New Zealand.
4. Vyas, Anju and Ahmed, Akhlaq,(2012), *Women's Work and Globalization*, New Delhi.
5. Walby, Sylvia,(2009), *Globalization and Inequalities*, Royal Holloway University of London, UK

THE TAI-AHOM LANGUAGE IN ASSAM AND LANGUAGE SHIFT : A Process of Socio-Cultural Assimilation

DR. ANITA KONWAR
Assistant Professor, Dept. of English,
Sonari College, Charaideo

INTRODUCTION:

India being a land of the people of different caste, community and religion has different regional languages. Assam is known for its rich cultural diversity, with a wide variety of ethnic groups living in the region. As a result, there are many different languages and dialects spoken in Assam. The diverse linguistic landscape of Assam is a reflection of its multicultural society and the different languages and dialects play a significant role in shaping the state's cultural identity. The Tai Ahoms are the descendants of the ethnic Tai people that accompanied the Tai prince Siu-Ka-Pha in to the Brahmaputra valley in 1228 and ruled the area for six centuries. In the early 13th century, Mong Mao was a small kingdom of Tai people, related to the Shan, in present day Yunnan Province, China. In 1228, Siu-Ka-Pha, a prince of Mong Mao began his journey with about 9000 followers, mostly men. He crossed the Patkai hills and reached the Brahmaputra valley in 1228. He moved from place to place, searching for a seat. He decided not to attack the Morans and Borahis but befriend them instead. Siu-Ka-Pha and his followers established the Ahom Kingdom (1228-1826) and the Ahom dynasty ruled and expanded the kingdom until the British gained control of the region through the treaty of Yandaboo upon winning the first Anglo-Burmese War in 1826. The modern Ahom people and their culture a syncretic blend of the original Tai culture, the indigenous Tibeto-Burmans and Hinduism. Many of the Tai followers of Siu-Ka-Pha were unaccompanied males who subsequently married into the local communities. Some ethnic groups, including the Tibeto-Burman speaking Borahi people, were completely subsumed into the Ahom community. Members of other communities, based on their allegiance to

the Ahom Kingdom or the usefulness of their talents were accepted as Ahoms. Gradually, the Indo-Aryan Assamese language replaced the Tai-Ahom language as the Ahoms converted to Hinduism and other aspects of Indian culture.

The Tai Ahom dynasty had reigned in Assam over six hundred years. Though they had their own language, the Tai Ahom language which was prevalent during the reign of the Ahom kings was gradually replaced by the Assamese language. The language is classified in a Northwestern sub grouping of Southwestern Tai owing to close affinities with Shan, Khamti and, more distantly, Thai. The language today is used chiefly for liturgical purposes, and is no longer used in daily life. It retains cultural significance and is used for religious chants and to read literature. There are different socio-cultural and political factors behind this language shift. The Hinduization of the Ahoms was one of the major reasons behind their inclination towards the Assamese language. Though the Assamese language becomes an official as well as spoken language for the Tai Ahoms, the influence of the Tai Ahom language is also perceptible in the case of Assamese language. Many words of the Tai Ahom language have enriched the vocabulary of the Assamese language.

OBJECTIVE & METHODOLOGY:

This paper aims at analyzing those factors leading to the language shift from the Tai Ahom to the Assamese language and the process of socio-cultural assimilation of the Tai Ahoms. The methodology applied in the paper is analytical method.

ANALYSIS:

The name of this land was not Assam before the arrival of the Tai-speaking people. According to Dr. Banikanta Kakoti, the name 'Assam' is associated with the 'Shaan' who came to Assam in 1228 AD. The local people called them as 'Aasam, Aahom'. In Ahom language 'Sam' means defeated. When 'Aa' prefix is combined with it 'Aasam' means invincible. The word 'Asom' comes from the word 'Aasam'. After the Tai Ahoms had come to this land, they included the bold, courageous men in their group with a view to form one powerful nation by giving them indication with 'Aao-ham'. In 1228 AD, Siu-Ka-Pha, the predecessor of the Tai Ahoms landed in Saumar after crossing the Patkai hills. At that time, the upper part of Assam was known as Saumar and the lower part was known as Kamrup.

Siu-Ka-Pha established his kingdom in Charaideo. When Swargadeo Siu-Ka-Pha established the Ahom Kingdom, one question arose regarding the use of language- whether the Ahom people will continue the Tai Ahom language or accept the language of the defeated people. When the Tai Ahoms came to the new land, there were few men with them. The Ahoms started matrimonial alliances with the local people. By accepting the local language, they intermingled with the local people. One of the traditions of the Tai Ahoms was history writing. So the use of the Tai Ahom language was confined only to history writing and religious writings.

The Ahoms had reigned for long six hundred years, so they influenced the Assamese language and culture. The Ahoms had cultural exchange with the local people. So the various words of Ahom language had an entry into the Assamese language. The Tai-Ahoms had immense contribution to Assamese language in the field of history writing. The historical writings were started in 13th century and helped in the dissemination and development of Assamese prose-style in the 15th century. The Tai Ahom language has enriched the Assamese language. Examples of the assimilation of Tai Ahom words with Assamese words:

Ahom Words

Kai
Kareng
Buranji
Lao
Phuk
Raap
Khin
Chaklang
Changmai (cook)
Chao-dang
Chak
Mak
Kai-Ki-Ni
Maam
Lik-Cheu
Khi-la-n-ji

Assamese Words

Kakai
Kareng
Buranji
Lao (wine)
Phuk (Chant)
Raap (Interest)
Khin (thin)
Chaklang (marriage system)
Changmai (a title)
Chaodang
Choka (Sharp)
Jak-Jamak (Pompous)
Kakini (Betel Nut)
Maam (rice)
Lik-chou (servant)
Khilanjia (local)

Many Tai Ahom words are assimilated into Assamese language. Through the language, there is a socio-cultural assimilation with the local people and helped in the formation of the greater Assamese society.

Tai Ahom influence is also seen in the name of places. For Example,
Tingkhong——— Ting means high, Khang means place

Tipam——— Ti means place, Pam means low (a low place)

Teok——— Place of butter (Ti means place and lok means butter)

Khamti——— Place of gold (Kham means gold; Ti means gold)

Namti——— Place of water (Naam means water and Ti means place)

In Tai Ahom language, in order to refer to water or river, the word ‘Naam’ is used. For example:

Naam-dang——— muddy water (Nam means water or river; deng means red)

Naamrup ——— The sixth river (Nam means water or river and Ruk means six)

In Tai Ahom language, the accent is very important. One word may have different meaning depending on the accent of the word. On the basis of accent, same word may have eight to nine meaning. The unique characteristic of the Ahom language has influenced the Assamese language. As the Ahoms reigned in the upper part of Assam for six hundred years, and assimilated with the Assamese society, so there is a difference in the tonal quality of the language of the lower Assam.

The most significant contributions of the Ahoms are the tradition of history writing and the system of administration. The Ahoms encouraged the writing of historical manuscripts especially of two types- the genealogy of royal families and the regal affairs and the chronological account of Ahom families. Besides historical manuscripts, books were also written on topics as philosophy, technology, medicinal remedies etc. The Ahom language has its writing system and gives a historical account of ancient Assam.

Though the Ahoms were the conqueror, they did not impose their language on the local people. The Ahoms became bilinguals with the constant influence of the local languages especially the Assamese language. One of the important reason is that few Ahom people came with the Ahom King, so it was not possible for them to establish a big empire without the help of the local people. It was the administrative diplomacy of the Ahom administrators that they employed the local people in different regal affairs.

In this way they won the hearts and support of the local people by showing respect to the local language with its practice in royal interactions. From 17th century onwards, the Assamese language began to have a firm grip when the Ahoms started writing their history in Assamese as well as in Ahom language. The gradual shifting of the language reflects the socio-cultural assimilation of the Ahoms with the local people. The Ahoms had matrimonial relation with the local people. The children knew the mother's language and gradually the influence of the Ahom language declined in the next generation. Another reason for the decline of Ahom language is the complexity of the language. The language is tonal and monosyllabic in nature. The phonetic system of the language is difficult. The Ahoms became more interested in a comparatively simple and toneless Assamese language.

With the rise of the Vaisnavite movement initiated by Srimanta Sankaradeva in 16th century AD, Assamese came into the forefront. One of the principal factor of the Ahom's inclination towards the Assamese language is the Hinduization process of the Ahoms. In the beginning of the 17th century AD, during the reign of King Rudra Singha, the process of Hinduization started. The Assamese language also got an equal status like that of the Tai Ahom language in the royal court. Gradually the Assamese language got more importance and the Tai Ahom language faded away. It is because of the Hinduization process that the Ahom kings accepted Hindu names like Rudra Singha, Rajeshwar Singha etc. besides their Tai Ahom names.

CONCLUSION:

The Tai Ahoms came in contact with different communities like Kachari, Chutiya, Moran, Miri, Lalung etc. with their diverse culture and language since the time of their arrival. It is the far-sightedness of the first Ahom king Siu-Ka-Pha that he assimilated the aborigines to build his kingdom. The socio-cultural assimilation is perceptible in the Tai Ahoms' willingness to acknowledge the local culture and language. This assimilation leads to the development of the Assamese language. The language shift from the Tai Ahom to Assamese is the part of the socio-cultural assimilation of the Ahoms with the other communities. To build a vast kingdom, it was essential for the King to unite all, irrespective of their socio-cultural differences. Language can play a better role in bridging the gap among the different communities. By accepting the Assamese language as the mode of communication, the Tai Ahoms were successful in establishing a greater Assamese society. Assamese

language also attains hybridity by including a large number of Tai-Ahom words for places, rivers, hills and lakes.

WORKS CITED:

Baruah, Sri Bimalakanta. *Tai Bhasha*. Jorhat: Asam Sahitya Sabha, 1974.

Buragohain, Sri Hem, ed. *Che-Rai-Doi*. Sibsagar: Hemkosh Press, 1984.

Gogoi, Chow Lokeswar. *Tai Jana Sanskriti, Part I*. Gauhati: Chukapha Research Centre, 1994.

LAPUTA: A Flying Island in Gulliver's Travels

ANKITA BARUAH

Astt. Professor, Department of English,
Sonari College, Sonari, 785690 Assam

ABSTRACT:

Gulliver's Travels, written in 1726 by Jonathan Swift, a satire on politics in contemporary England as well as satire on mankind. *Gulliver's Travels* or *Travels into Several Remote Nations of the World. In Four Parts. By Lemuel Gulliver; First a Surgeon, and then a Captain of Several Ships* begins by depicting Lemuel Gulliver's poor upbringing. In part three, Gulliver rescued by a floating island named "Laputa". This land is devoted to the arts and sciences including mathematics, astronomy and music though.

Keywords: Laputa, Satire, Mathematics, Astronomy, Music, Laputians

INTRODUCTION:

Laputa, a flying island described in the 1726 book *Gulliver's Travels* by Jonathan Swift. The island is being described as exactly circular and about 4.5 miles in diameter, an area of roughly 10,000 acres. Its inhabitants can move in any direction using magnetic levitation.

The land beneath the floating island, within the region the Laputa can travel, is known as Balnibarbi, which is ruled by the king of Laputa; its ground capital is the city of Lagado.

Laputa's king is able to control the mainland mostly by threatening to cover rebel regions with the island's shadow, blocking sunlight and rain. However, in extreme cases, the island is lowered onto the cities below to crush them, although this is not successful every time. Laputa's population consists mainly of people, who are fond of mathematics, astronomy, music and technology, but fail to make practical use of their knowledge. For

example, Laputian society despises practical geometry, and wants no right angles even as they are obsessed with mathematics; as a result, their homes are poorly built.

OBJECTIVES:

1) To study the physical, the political, and the intellectual aspects of Laputians in *Gulliver's Travels*.

2) To revolve around a fictional island or rock.

METHODOLOGY:

The observation and analytical method is used in order to have detailed study of the primary and secondary sources. The primary source based on *Gulliver's Travels*. The secondary sources based on websites, journals and reviews of related books.

THE SATIRE OF ROYAL SOCIETY:

The eighteenth century was a worried time, beginning with the Restoration which began in 1660 with Charles II returning to England. The eighteenth century was also called the Age of Reason, or the Enlightenment. It was perhaps, an age of scientific exploration. The point is that the late seventeenth century was a period of dramatic progress in science, philosophy, and learning, an age of great astronomers, physicists, and mathematicians under the auspices of Royal Society.

Gulliver sees a landmass dropping down from the sky and notices that it's crawling with people. He is baffled by this floating island. Gulliver notices that their heads are all tilted to one side or the other, with one eye turned inward. Their clothes are adorned with images of celestial bodies and musical instruments. The language of the Laputians relies on mathematical and musical concepts. Gulliver finds that the Laputian houses are built very poorly and with no right angles. This is odd because the men here are obsessed with mathematics. The people here never have peace of mind. The women are very sexual creatures who often cheat on their husbands.

The third voyage to Laputa is mainly purposed for the high society that fails to practice their knowledge. Gulliver's first purpose is to mock the

extreme ideas of some philosophers and scientists from the Royal Society. The flying island of Laputa is England, and the stationary island of Lagado is Ireland. The king living in Laputa has never ever been to Lagado and thus, has no real knowledge of Lagadoan needs or concerns. When the Lagadoans rebel, Laputa cuts off their means of survival, and threatens to crush them. Jonathan Swift is mocking “intellectuals” who are so deep in thought that have lost touch with practical concerns.

The ill-fitting clothes and other disastrous project Gulliver observes as Swift’s way of mocking the Royal Society. Most of the knowledge gained by the society is theoretical and offers no new or useful technologies.

THE LAPUTIANS:

The Laputians are a race of strange people. The heads are always leaning to right or left, and their eyes are turned inward and the other looks up to the Zenith. They live on floating island, controlled by a central magnet. The Laputians have mastered magnetic levitation and discovered the two moons of Mars. They have only two interests: Mathematics and Music. Their garments are adorned with the figures of suns, moons and stars and with musical instruments too. Though interested in maths they cannot build houses with right angles.

There is irony in the behaviour and learning of Laputians because although the Laputians knowledge and were dexterous enough on a piece of paper, in the behaviour of life, they were clumsy. As Gulliver entered the palace, he saw the king seated on his throne. In front of the king was a large table filled with globes and spheres. At the Laputian king’s orders, Gulliver is measured for clothes using a quadrant, a ruler, and compasses, and as a result clothes are very misshapen due to a failure in the calculation.

Laputian society suffers the inability to use knowledge to practical effect. The Laputians’ refined geometrical and astronomical theories are too complex to serve the simple tasks of daily life. Because the Laputians refuse to embrace more practical forms of geometry and astronomy, their knowledge is basically useless. They can only discuss the day’s weather in terms of the sun’s eventual demise. The Laputian women clearly don’t have the same problem relating to their bodies that the Laputian men do, which makes

sense as women must be more in touch with their bodies given the fact of having to bear children. The men that control the state use government law to restrain the women within Laputa.

The Laputa king manages the kingdom below by manipulating the motions of the island. If a particular population is misbehaving, he hovers the island over them, depriving their land of sun and rain. If they still misbehave, he begins to lower the island towards them, threatening to flatten them completely. The king and Laputian princess are not allowed to leave Laputa ever. The Laputa queen is not allowed to leave till she finished bearing children.

CONCLUSION:

Gulliver's Travels, a misanthropic satire of humanity, was written in 1726 by Jonathan Swift. He uses a journey as the backdrop of satire. He invents a second author, Captain Lemuel Gulliver, who narrates directly to the reader from his own experience. Gulliver, an educated seafaring man wrote his memories of four voyages to remote countries of the world with an intention of contributing to human knowledge. On his third voyage, Gulliver discovers a flying island called "Laputa". In Laputa, the people are outrageous in many ways and they are highly associated with mathematics and music. Astronomers use magnetism to move the island up and down. Swift presents a satirical view of the society. Abuse of power, society versus individual, the perspective of looking things, the finite nature of knowledge, might versus right, politics and religion were all discussed.

WORKS CITED:

Berwick, Donald M. 1781 – 1882 *The Reputation of Jonathan Swift*. (1941; repr. New York: Haskell, 1965)

Case, Arthur E. 1945. "The Geography and Chronology of *Gulliver's Travels*". *Four Essays on Gulliver's Travels*. Princeton: Princeton University Press.

Swift, Jonathan. *Gulliver's Travels*. Ed. Albert J. Rivero. New York: Norton, 2002.

Swift, Jonathan. 1667 – 1745 *Gulliver's Travels*. New York: Harper, 1950.

SMARTPHONE ADDICTION AMONG CHILDREN AND ITS EFFECT ON THEIR PHYSICAL AND MENTAL HEALTH :

A study with special reference to Barpeta District of Assam

GITIKA TALUKDAR

**Assistant Professor, Department of Education
Sonari College, Charaideo**

ABSTRACT:

Smartphone is a powerful communication device of science and technology. It is an indispensable part of our daily lives in present perspective which makes us to cope up smartly in technical sides. As we know that extreme level of its uses may lead to be addictive. Smartphone is a gadget with lots of features which definitely attracts children to keep busy hours to hours that indicates they are addictive. Extreme use of smartphone deviates their mind from social interaction and they just want to select a corner of a room by watching cartoon series, different kinds of vehicle's video that gives them satisfaction . It's really a matter of concern for parents , elders and family members that what is going on with their children as its affects their physical and mental health adversely. Excessive use of smartphone affects their sleep pattern, eye problem, neck pain in relation to physical health as well as loneliness, irritation, mood swing, stubborn in relation to mental health. The present study will focus on the various causes of smartphone addiction among children and how it affects on their physical and mental health with the help of primary and secondary data and appropriate statistical technique.

Keywords: Smartphone, children, physical health, mental health, addiction

INTRODUCTION:

The 21st century is known as the age of information technology. The rapid advancement in technology has made many gadgets, a smartphone is one of them. Wireless communication and the internet are remarkable entities resulting in revolutionary changes in the field of communication. Smartphones have become an indispensable part of daily life in all communities and countries. As such smartphones have become one of the fastest growing sectors in the technology , industry, education even daily life also. Around the world, smartphones were used by 1.85 billion people in 2014 which is expected to be 2.32 billion in 2017 and 2.87 billion in 2020 . Smartphones have revolutionized our lives and an integral part of our children also. Its addiction is the new pandemic. Now a days maximum children wish to keep busy with smartphone by playing video game, watching different car's video, cartoon instead of talking with parents, elders, other family members. Even they select a particular corner of a room so that nobody can disturb them. It is commonly seen that they don't want to eat something if smartphones are not placed before them .They become isolated from social interaction .As a result lots of physical and mental health issues are frequently taken place among them. The present paper will study on the major causes of smartphone addiction among children and how it affects on their physical and mental health with the help of primary and secondary data and different articles of research papers.

REVIEW OF RELATED LITERATURE:

Following studies have been done in relation to smartphone addiction:

- Kiraly, Potenza, Stein, et al.2020 revealed that excessive use of smartphones may affect sleep patterns by reducing rapid eye movement sleep, slow wave sleep and consequently causing sleep deficiency.
- Modecki et al.,2020 revealed that the emotional development of children has been negatively influenced by excessive use of parental mobile by parents. Such effect may vary across different types of media use and outcome of interest.
- Elhai, Levine, Dvorak and Hall, 2017 stated that Mobile phone overuse is also associated with more psycho- pathological symptoms, like depression and anxiety.

- Sohn, Rees, Wildridge, Kalk and Carter, 2019 in recent meta- analysis systematic review reported that on average tentatively one in every four children and young people had problematic smartphone use.

- Whang, Lee and Chang, 2003 had reported that problematic smartphone is generally considered maladaptive in coping with stress and negative emotions.

- Moccia, Pettoruso, De Crescenzo, De Riso, Di Nuzzo, Martinotti, et al.2017 revealed that overuse of smartphone shares hidden mechanisms with other addiction related behaviours such as gambling disorder, impaired activity in the prefrontal cortex, reduced cognitive control which affects decision making and emotional processing.

- Divan HA, Kheifets L, Obel C, Olsen J. Cell phone use and behavioural problems in young children. *J Epidemiol Community Health*. 2012;66(6):524-9 reported that consumers of smartphones in the 21st century are spending an alarming amount of time with the gadget to the extent that they can't imagine their existence without it.

- “Neem Z Health risks associated with mobile phones use. *International Journal of Health Sciences*. 2015;8(4)” and “Roberts J, Yaya L, Manolis C. The invisible addiction: Cell phone activities and addiction and among male and female college students. *Journal of Behavioural addictions*. 2014;3(4):254-65”

- studied that with the access to the cell phones in this century, around 96.6% of children are getting hold of it and most of them started using before the age of one. This early age of exposure which was approximately 70% was due to parents handing over the device to their children themselves so that they are able to run household chores without any interference from the young ones.

SIGNIFICANCE OF THE STUDY:

The present study has a great significance as majority of children spend lots of screen time that gives them satisfaction at all but simultaneously due to overuse of this device may adverse effect on their physical and mental health. This is really a matter of concern for parents as well as other family members so that they can monitor properly and deviate them in constructive creative activities.

OBJECTIVES OF THE STUDY:

The major objectives of the present study are:

- To investigate the addictive nature of children towards smartphone.
- To compare addictive nature of children belongs to working parents and non -working mother.
- To compare the addictive nature of children belongs to financially strong parents and below-poverty background parents.
- To study the adverse effect of smartphone on child's physical health
- To study the adverse effect of smartphone on child's mental health.

METHODOLOGY:

For the present study, Descriptive survey method has been selected for collecting valid data and precise information concerning the current status of the phenomenon.

Population and sample:

For the present study all children of Anganwadi Schools of Assam have been selected. But, considering the feasibility and depth level of the concerned problem total no. of 10 Anganwadi Schools under Chenga Block, Barpeta District have been selected. A total no of 100 samples (10 samples from each Anganwadi Schools between the age group of 3 to 5 years) have been selected by applying purposive statistical technique.

Tools and techniques:

For the proposed study, the investigator has used Mean as a statistical technique and Interview as a data collecting technique to gather depth and pertinent information.

Result and discussion:

The result of the present study have been discussed on the basis of pre – determined objectives:

Objective No: 1

According to this objective, it has been found that 70% of selected samples are addictive towards smartphone as they feel happy spending lots of screentime with this gadget through playing video game, watching fast going cartoon rather than slow going, watching different types of car's video and feel like a driver , rhymes, letter series, number series etc.

Objective No: 2

According to this objective, 80% of samples belongs to working parents have been found as an addictive children as they have less time to spend qualitative sense with their children after completing scheduled duties in workplace. Hectic life brings irritation, boredom to them due to this majority of parents willingly introduce smart phone before their children to get rid of their demands.

Comparatively, 40% of samples belongs to non- working mothers have been selected as an addictive as they stays at home and get lots of quality time to spend with children, they get enough time to talk or interact with them, to play game with them and to play act like doll, different animals etc as only their fathers are engaged in working sector.

Objective No : 3

According to this objective 90% of samples have been found addictive towards smartphone as their parents are strong in financial point of view. They have minimum two /three smartphones of their own as a result their children get chance to enjoy it. Most of the time, it has been seen that even parents are also addictive and keep busy with smartphone in front of them. As we know that children love to imitate their parents and elders , as a result they also select a particular corner of a room to keep away from social attachment.

On the other hand, 20% of samples have been found addictive towards smartphone as their parents belongs to below poverty line. As they have one/ two simple phone for the entire family, due to this they get less chance to use it.

Objective No: 4

65% of samples have been found that smartphone addiction affects their mental health as they lose their adequate sleep pattern, they become irritated and don't want to take food if smartphones are kept away from them. They become stubborn, moody if they mark that battery is going to be down. They become deviated from social interaction and find out smartphone as their own world. Due to lack of proper mental health, it takes lots of time to talk mother tongue as the various languages of cartoon's video reflect on their mind.

45% of samples have been found that it's addiction simultaneously affects on their physical health also. Due to lack of proper sleep their body become weak, eye problem, neck pain also arises.

CONCLUSIONS AND SUGGESTIONS:

The present study reflects the various causes responsible for smartphone addiction among children and its adverse effect on their physical and mental health. It is really a matter of deep thinking for the children as they are going to represent society as well as Nation. Children are the resource of a Nation. Therefore, it's time to form good habit and channelize them in other creative activities so that their mind can be deviated from this gadget. In this regard, some suggestions have been taken in to consideration:

- Parents should spend quality time with their children. In case if both are working parents then whatever time they get alternatively try to spend with them which helps to build up their inner mental strength.
- As we all know that children are imitative by nature. Therefore, parents should not use smartphone before them because its features motivate them to engage with it.
- Parents should talk with their children, to wish to know their likes and dislikes, try to give chance to make friends and interact with them which definitely fosters their physical as well as mental health.
- Parents always should try to be a good friend for their children so that they can express feelings with their parents.
- Parents should be economical in some cases for their children so that they can't demand all things which is not prior importance.

REFERENCES:

- Ahmed, Mehfooz. (2023): "Impact of Mobile phone on children and Adolescents." International Journal of Creative Thoughts (IJCRT), ISSN: 2320-2882, Volume 11, 4th April,2023
- Divan HA, Kheifets L, Obel C, Olsen J. " Cell phone use and behavioural problem of Young Children. J Epidemiol Community Health. 2012;66(6):524-9 Available : <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/21138897/>
- http://www.researchgate.net/publication/353033379_Impact_of_smartphone_on_physical_and_psychological_wellbeing_of_children_and_adolescent
- Nishad P, Rana AS. Impact of mobile phone addiction among college going students: A literature review. Adv Res j Soc Sci. 2016; 7 (1): 111- 115 [google Scholar]
- Cha S-S, Seo B-K. Smartphone use and smartphone addiction in middle school students in Korea: Prevalence, Social networking Service, and game use. Health Psychology Open. 2018; 2018: 1-5. [PMC free article]

MAHESH DATTANI AS A DRAMATIST

NABAJYOTI DUTTA

Asstt. Teacher, BPBM H.S. School

INTRODUCTION:

Theatre is a living art form. Indian drama is the mirror of the society and just because of this people can easily connect themselves with this amazing feeling. The Indian English Drama began in the 18th century when British Empire came and strengthened its political power in India. It started with the publication of Krishna Mohan Banerjee's *The Persecuted* in 1813. The playwrights like- Badal Sarkar, Girish Karnad, Vijay Tendulkar, Harindra Cattopadhyaya, Mahesh Dattani etc have won the heart of the audience.

DISCUSSION:

Mahesh Dattani is an Indian director, actor, playwright and writer but his fame rests on his plays. Born in Bangalore on August 7, 1958, Dattani is a graduate in History, Economics and Political Science with post graduation in Marketing and Advertising Management. He is the first playwright in English to be awarded the Sahitya Akademi Award for his best creation *Final Solution And Other Plays*. His first full length play is *Where There's A Will*. It was written in 1986. Apart from this play his other important plays are *Dance Like a Man (1989)*, *Tara (1990)*, *Bravely Fought the Queen (1991)*, *Final Solutions (1993)*, *Do the Needful (1997)*, *On a Muggy Night in Mumbai (1998)*, *Seven Steps Around the Fire (1999)* and *Thirty Days in September (2001)*.

The theme of his plays is extremely out of mind and unconventional as he always focuses on the burning concepts of society like problems of women, gender-discrimination, taboos, husband-wife relationship etc. Dattani's art of writing expresses different mental states, emotions and ideas, desires and aspirations, strengths and weakness, basic moral and social questions as well as individual predicaments. They also introduce a real and true picture of the social, political, economic and cultural life of present times.

He bares life to the boon. Pre occupied as it were with gender issues, Dattani is a spokesman for all the marginalized people. 'All of us', he says, 'want to be part of society, of the mainstream but we must acknowledge that is a forced harmony.'" In his play *Tara* one finds the idea of forced harmony recurring as it does in several other plays he has authored. Those who survive are those who won't 'defy the gravity of others'. It's all about conforming.

He has powerfully dramatized the concerns of the underprivileged, the suffers of social hierarchy, the subalterns, the diseased, the homosexuals and the lesbians, victims of child abuse, and the oppressed women in his plays. He has also portrayed the apathy of the government machinery in times of crisis as he has the evils of fundamentalism that religion can sometimes be turned into. Thus, he more or less, represents the entire problems of modern India.

He is famous for using unconventional issues and presenting the human relationship and cultural values on the stage through actors' performance which connect the each and every people with reality. He uses the unique strategies, tools and techniques which play an important role in his plays and this is enough to win the heart of common people.

Family for Dattani holds a very special place. He believes that family is the unit of the global society - his thespian arena of action - of which every enlightened individual of the world is a member. He further believes that all individual problems basically stem from conspiracy, intrigue and domination within the family. For example in the play *Tara* the performance for the male child destroys the peace of Tara's family, crippling the intelligent Tara, making her mother guilt - ridden and sick, and ruining her relationship with her husband in Tara; forced incest holds Shanta and mala prisoners of their guilty, traumatized and helpless selves in their own family in *Thirty Days in September*, the familial imposition of choosing a profession as per the social expectation of gender roles in the cause of the stifled and oppressed Jairaj's family in *Dance like a Man*.

Just as problems originate from the family, Dattani believes that they can be resolved at the familial level alone. Even if the person who provides the solution is an outsider he or she becomes a part of the family. For example, Chandan, in his new avatar, Dan, can ecstatically unite with his sister Tara in consciousness resolving the agony of their incomplete union as Siamese twins in *Tara*, Deepak, Mala's suitor, helps mala and Shanta get over there

trauma and its binding influence on their psyches and becomes a part of the family by marrying Mala; Jairaj and Ratna can have a surrealist *fruition* of their desire of dancing together in the ecstasy of perfection with their dead son resurrected and their prospective grandson in *Dance like a Man*.

Violence against women in form of patriarchy and matriarchy, gender discrimination, and child sexual abuse are rampant throughout the society and they have become the part of our culture. In Indian society and home domestic violence against women and gender discrimination are highly prevalent irrespective of caste and colour. At every stage in the life cycle, the female body is both the objects of desire and of control. Dattani, through his plays such as *Where There's a Will, Dance Like a Man, Bravely Fought the Queen, Tara and Seven Steps Around the Fire* hints and makes aware the readers and audiences that patriarchal cultures and gender discrimination are against rational civilization.

CONCLUSION:

Mahesh Dattani is one of the modern playwrights who contributed the Indian drama a lot. Dattani as a playwright has the extraordinary ability to transform his plays into living performance. He can easily perceive the chemistry of the stage and relate his plays to the audience. This talent of motivating the audience to participate in the performance at once distinguishes Dattani as a playwright par excellence.

WORKS CITED:

Kriplani, Krishna *Literature of Modern India* New Delhi: National Book Trust, 1982.

[n.wikipedia.org/wiki/Mahesh_Dattani](https://en.wikipedia.org/wiki/Mahesh_Dattani)

<https://indianwritinginenglish.uohyd.ac.in/mahesh-dattani-abin-chakraborty/>

OPPORTUNITIES OF ENCOURAGING ENVIRONMENT FOR STUDENTS AT COLLEGE LIBRARIES IN THE CONTEXT OF NEW EDUCATION POLICY NEP 2020: An Analysis

DR. NIJUMONI CHANGMAI

Asstt. Librarian, Sonari College, Charaideo

1. INTRODUCTION:

The New Education Policy NEP 2020 focus on making education multidisciplinary is a significant step that will benefit the students and will have far-reaching effects in near future. The flexibility to choose subjects from science to humanities with the ability to learn fine arts and sports too will give students a wide range of subjects to choose without the restriction they faced earlier. With a creative combination of subjects, cutting-edge curriculum, flexible options and multiple entry and exit options during the undergraduate course, students can explore their areas of interest and also choose careers of their choice. In addition, this kind of approach will foster intellectual curiosity, a critical thought process, self reflection, teamwork skill, a sense of commitment, professionalism and a heightened sensitivity to ones socio cultural environment. Introducing multidisciplinary approaches in the field of humanities, the students would empowered, augmenting the potentiality of human resources and this paves the way for accelerating the process of social economic and environmental development and sustainability. In this circumstance where potentiality and all round development among the student community is becoming a necessity, a college library is a provider. They are the collectors and stewards of our heritage; they are the organizers of knowledge and forming people into societies to provide protection, continuity, security, and identity. They take the knowledge of the past and present, and lay it down for the future. Moreover, libraries are communal

place so adds to the importance of community in our life. It offers us education, relaxation and access to all sorts of books, magazines, newspapers, reference material, music that we can never afford to buy. One can enjoy their leisure time in libraries by reading and researching. As the world has become digitized, it is now easier to browse through a library and get what you are looking for. Nothing can ever replace the authenticity and reliability one gets from a library. Although most important is that, library store the energy that fuels the imagination. They open up windows to the world and inspire us to explore, achieve and contribute our quality of life. Therefore this paper attempts to study and understand the opportunity of encouraging environment for student's multidisciplinary education at library.

2. Objectives of the Study:

- i) To examine the role of libraries in the context of NEP2020.
- ii) To identify the best practices and changes in college libraries that can be adopted to support NEP2020 goals.
- iii) To create an awareness among the students that a college library provide all required supplements for building their all round development.

3. METHODOLOGY:

The unprecedented challenged that came along required technology based solutions to meet the growing information needs of the students at every stage. Library professionals work hard to hand to bridge the knowledge gaps faced by students and trying to fulfill their demand as per NEP2020. But this is the first session students of NEP, so after the completion of one or two year, library professional will be able to familiar with them.

Therefore, the methodology applied in this paper is descriptive in nature, collecting and collating information from websites, blogs and some renowned journal with some practical experience and observation regarding the significance of libraries for overall development of a student.

4. COLLEGE LIBRARY PROVIDES OPPORTUNITIES OF ENCOURAGING ENVIRONMENT FOR STUDENTS:

College library is the most adjunct of a college. College library is a connecting link between teaching and learning as well as a place which

supplement its resources what the classroom are unable to provide. It extends opportunities for self education to the deserving and enthusiastic students without any distinction. It also stimulates the student to obtain, evaluate and recognized knowledge and to familiarize himself with the trends of knowledge for further education and learning new disciplines. Moreover, college libraries are helping the students to develop skills of learning, building up moral character, self confidence and calculation of values. The student can devote most of their time in acquiring the facts, truth and knowledge in the college libraries which will ultimately help them to develop understanding and power of right decision making as well as wider and deeper understanding of the universe of knowledge. Modern College libraries are performing the following functions;

i. To prepare the students for different professions and occupation and to develop their skills it procures self- learning materials, competitive exam books etc are provided by library.

ii. They procure newspapers, weekly and monthly magazines on current events general knowledge books etc. to make aware its users about their surroundings.

iii. Its subscribes useful journals, research bulletins on different subjects as per the recommendations of teachers for research work and to keep the teacher abreast with the latest in their disciplines.

iv. If some documents are not available in the library brings it through inter library loan on demand of its users.

v. It also provides general reference books such as dictionaries, encyclopedia and light reading materials like fiction, bibliographies, travel book guides, audio visuals, internet facility etc.

vi. To make library and it use more accessible and easy it makes proper classification, catalogues, self arrangement, display of new arrivals, OPAC facility, web OPAC, etc.

The New Education Policy will open up unprecedented opportunities for college student at library, because library is rightly known as the temple of knowledge. It is the centre of all activities, the primary energy point of any educational institutions. Although, a library is a critical knowledge hub where students develop reading habits and gain valuable lifelong skills. It is also necessary for supporting the curriculum and research. Therefore library provides access to information resources and offer study spaces, research assistance and educational programming for both students and teachers from

well stocked libraries in a significant way. Most importantly, libraries are a great platform for making progress. When a student gets home work in class the libraries help them with the reference material. This in turn progress their learning capabilities and knowledge. It is also helpful overall development. Digital libraries facilitate time and place independent information services for students, needed especially if active learning styles become more commonplace. Digital Libraries are already available 24/7 from anywhere in the world offering flexible arrangements for students and knowledge workers. NEPs courses are a rather self contained nature in which teacher's present student with texts to work through in a linear way and assessment is too often based on whether or not a student is able to reproduce the text prescribed by the teacher. The NEP 2020 is to instill among the students a deep-rooted pride in being Indian, not only in thought but also in spirit, intellect and deeds, as well as to develop knowledge skills, values, and dispositions that support responsible commitment to human rights, sustainable development and living, and global wellbeing, thereby reflecting a truly global citizens.

4.1 ROLE OF COLLEGE LIBRARIES FOR IMPLEMENTATION OF THE NEP 2020:

College libraries play an important role for the successful implementation of NEP 2020. These are-

i) Presently at the college library, library professional are regarded as information professional. Their works are now not limited to just mere circulation of books, but providing the accurate information to the right user and documents are now available in e-formats and the library automation is must for every library.

ii) In the age of information technology, initiatives are taken to develop digital libraries. Digital libraries subscribe a number of e-journals and e-books to facilitate the students through internet. The internet has connected with many computers and developing the network technology is the right time use the right information for the student and teachers. Example, N-LIST of INFLIBNET.

iii) No library is self-sufficient enough to accommodate each and every document. Certain issues like- space, limited fund, increased price documents etc restricts a library to acquire all the documents. In such case, a consortium or network is developed among libraries to share their resources. Example, INFLIBNET, UGC-INFONET, E-journal consortium etc.

iv) Library provides collection development to content development. A proper collection of documents have to be developed to satisfy the students and teachers needs. Libraries have to access and recognize the users need and built up the collection accordingly so that the content satisfies the user.

v) Library provides web- based education; it reduces the educational delivery cost and provides a new learning environment.

vi) Digitizing existing forms of resources such as books, journals, audio and media tapes.

vii) EdTech based solutions and startup.

Vii) Responding to student quires via AI (Artificial intelligence) based chat bots and reference system.

Viii) Hosting teaching and learning sessions for learners.

ix) Meetings needs via DIKSHA (Digital Infrastructure for Knowledge Sharing) platform by offering e-content creation and learning through portals such as SWAYAM (Study Webs of Active Learning for Young Aspiring Minds).

x) Content creation, digital repository and dissemination, setting up a suitable digital infrastructure for students, supporting the setup and deployment of virtual labs etc.

Libraries have transformed over the last two years and completely transformed and equipped to meet the needs in a virtual manner. EdTech (Education Technology) startups have been greatly helping the libraries and rely heavily on the e-learning resources and access to portals.

5. CONCLUSION:

Through the implementation of new education policy we may expect a student gains the idea of problem solving, critical thinking, time management, self management, communicative writing, analysis and research methodologies, teamwork and much more that are easily transferable across work environment. It gives students the exposure, education and experience to branch out different directions and expand their route. Being a service oriented organizations library provides propagation of basic knowledge, resources of human culture and civilization. They create opportunities of learning, support literacy and education and create shape of new ideas and perspectives that are central to a creative and innovative society. They also help ensure an authentic record of knowledge created and accumulated by past generations. Without libraries, higher education is uncompleted as well

as it would be difficult to advanced research, human knowledge and heritage for future generation. At last, we must say that 21st centuries technological development is a blessing for our libraries which are enormously help to provide fast and update service to the users.

REFERENCE:

1. Das, Dhrubajit, *Social responsibility of Academic library: a study on Role of College Libraries in Assam*, 11th Convention PLANNER 2018; Tripura University.
2. *IGNOU study material*, Role of Libraries in Society.
3. Khanna, J. K, *Library and Society*. New Delhi ESS ESS Publication.
4. Praveena, K *National Education Policy 2020: An Overview*, Praveena K.; published at University News, A Weekly Journal of Higher Education vol.60, No 41October 10-16, 2022
5. Sinha, Kamala ,*Concept of Library Science and Librarianship* ,Sinha, Kamala; Ankit publishing house, New Delhi .2011
6. <http://www.nou.ac.in>
7. <https://egyankosh.ac.in>

ZOOPHARMACOGNOSY: The Self- medication Behavior of Animals

PARISHMITA KONWAR

Asstt. Professor, Sonari College, Charaideo

ABSTRACT

Animal self-medication is a rapidly growing topic of interest in pharmacist, physicians, ethnobotanist, parasitologist, conservationist, and ecologist for research and development. Animals use plants, soils, insects and fungi both as preventive medicine or therapeutic medicine. Animals can give good indications on new sources of medicine. Field researchers have observed different species of animals seeking and using substances in order to enhance their own health. This behavior was called as animal self-medication or zoopharmacognosy. It involves the safe facilitation of self-medication for an animal, by bringing extracts containing concentrated plant constituents into the animal's environment, enabling it to select for its individual needs, to optimize wellness. Zoopharmacognosy or simply known as animal self-medication, has been used by many animals, including our faithful, domestic companions and their wild relatives, to treat a variety of ailment. Along the road of evolution and through trial and error, animals learned which of nature's bounty could heal them. Through their innate knowledge, animals seek out beneficial plant secondary metabolites, through smelling the aroma of pure essential oils or recognizing certain colors. Plants produce these non-nutritious substances to protect themselves, attract pollinators, procreate, and perhaps perform more functions than scientists have yet discovered. Only recently scientists have learned that plant secondary metabolites provide benefits to animals as well as humans. Our modern medicine and traditional folk medicine also rely on these same trial and error

principles. Yet, as the climate changes and humans destroy more habitat, who can say how many vital, medicinal species will be lost.

Keywords: Zoopharmacognosy, secondary metabolites, ethonobotanist, preventive medicine, therapeutic.

INTRODUCTION

The concept “zoopharmacognosy” was first coined by Professor Dr. Eloy Rodriguez (Biochemist), Cornell University, USA. The term zoopharmacognosy derives from Greek words –”zoo-animals, pharma-drug/medicine and gnosy- knowing”. Zoopharmacognosy is a behavior in which non-human animals apparently self-medicate by selecting ingesting or by topically applying plants, soils and insects with medicinal properties, to prevent or reduce the harmful effects of pathogens, toxins, and even other animals[1]. Self-medication as a behavior, has developed with animals throughout their entire evolutionary process, but as a scientific field of research it is relatively new. In-depth research only started in the 1980s, largely initiated by Professor Michael Huffman’s extraordinary observations of a group of wild chimpanzees carefully using different plant parts, in different ways, to address various physical challenges. In capacity, although they have the same innate drives, they do not have the freedom to roam and seek the remedies they need, and by the time they visibly appear unwell or distressed, the issue may have been building for some time [2].

In general, animal self-medication has been classified into two types: preventive (prophylactic – act of using nature’s medicinal resources without any symptoms of infection or before infection), and curative (therapeutic – act of using nature’s medicinal resources only after infection or illness). According to Huffman and Vitazkova (2007), the study of self-medication is devoted to understanding how animals respond to potential threats to their health and reproductive fitness and how these behaviors are maintained within a population. It is important to take into account that the scientific study of animal self-medication is not based on an assumption that animals possess an innate ‘wisdom’ by which they flawlessly know what is

good for them. Instead, self-medication strategies are survival abilities honed by natural selection [3].

METHODOLOGY OF THE STUDY

The paper is based on secondary sources. The data have been basically collected from the sources like books, internet, journals and magazines.

Discussion

The methods by which animals self-medicate vary, but can be classified according to function as prophylactic (preventative, before infection or poisoning) or therapeutic (after infection, to combat the pathogen or poisoning). The behavior is believed to have widespread adaptive significance. Animal self-medication has been classified into two types:

➤Preventative: Prophylactic—act of using medicinal plants without any symptoms of infection or before infection.

➤Curative: Therapeutic—act of using medicinal plants only after infection or illness.

Methods of Self-medicating behaviors by Animals Ingestional plant medicine (internal use)-

Secondary metabolites are part of plant's defense mechanism which protects from disease-causing microorganisms.

Ingestion of anti-parasitic plants-

Parasitism

Parasites can weaken the host's immune system by either of the two following ways. The hematophagous parasites directly reduce host fitness by continuously sucking blood and nutrients from the body, or parasites can be reservoirs for many deadly transmittable diseases and can act as disease carriers (vectors) among host populations [2].

Natural sources of Medicines used by Animals

Source of medicine	Name of the material used by animals	Description of medicine
Dirt	Clay-rich termite mound soil	Clay is an effective binding agent as its chemical structure allows other chemicals to bond with it and thus lose their reactivity. Clay is an effective deactivator of toxins from diet or pathogens and is the primary ingredient of the kaolin found in many over-the counter treatments for gastrointestinal malaise in humans.
	Clay-rich volcanic rock	Contain fewer minerals than the surrounding top soil but the clay content is high and found to be more effective at binding alkaloids and tannins than pure pharmaceutical kaolinite.
	Japan soil	Soil has predominantly higher levels of the clay-minerals and can absorb dietary toxins, present in the plant diet or those produced by microorganisms.
Insects	Ants that sprayformic acid	They control parasitic mites.
Plants	<i>Clematis dioica</i> Linn., <i>Piper marginatum</i> Jacq., <i>Sloanea terniflora</i> Standl	These three plants are used to treat skin irritations or repel insects.
	<i>Ligusticum porteri</i> J. M. Coult. & Rose	Contains coumarins-fragrant organic compounds which may repel insects when topically applied.
Plants	<i>Daucus carota</i> Linn.	The plants are highly aromatic and contain monoterpenes and sesquiterpenes that are harmful to bacteria, mites and lice. Particularly effective against bacteria, <i>Staphylococcus aureus</i> , <i>S.epidermidis</i> and <i>Pseudomonas aeruginosa</i> .
	<i>Azadirachta indica</i> Linn	Powerful insecticide
	<i>Caesalpinia pulcherrima</i> Linn	Useful in outbreak of malaria
	<i>Vernonia amygdalina</i> Delile	Used to treat malaria fever, schistosomiasis, amoebic dysentery and stomach disorders.
	<i>Aspilia sp</i>	Used in treating stomach upset and cough.
	<i>Aspilia mossambicensis</i> Oliv	This plant contains, thiarubrin-A which is known to be antibacterial, antifungal and anthelmintic.
	<i>Apuleia leiocarpa</i> J.F.Macbr and <i>Platypodium elegans</i> Vog.	Ingesting its leaves may increase estrogen levels in the body, thereby decreasing fertility.
	<i>Enterolobium contortisiliqua</i> (Vell). Morong	Increase the monkey's chances of becoming pregnant because the plant contains a precursor to progesterone (pregnancy hormone) called stigmasterol.

Phytochemicals as Natural Medicine-

➤ Self-medicative behavior in Africa apes-

Observations of the great apes provide the clearest scientific evidence to date for direct forms of self-medication in animals. The hypothesis currently developing is that these behaviors aid in the control of intestinal nematodes and tapeworms or provide relief from related gastrointestinal upset, or both.

➤ Great ape self-medicative behavior and parasite infection-

Mahale chimpanzees are naturally infected by numerous parasite species. *Vernonia amygdalina* of Compositae i.e. bitter pith contains anti-parasitic steroidal glycosides vernonioside as an active chemical constituent.

➤ Wild chimpanzees self-medicating behavior-

Wild chimpanzees eat leaves from the genus *Aspilia* (Compositae) provide the most convincing evidence for self-medication in a nonhuman animal. Janzen A Huffman was the first to suggest that the incidental ingestion of plant secondary compounds by nonhuman primates and other animals may help to combat parasites. It contains alkaloids, tannins, flavonoids, saponins, and phenols. *Aspilia* also may have some anti-bacterial effect and is very useful against tumors.

➤ Anubis baboons and hamadryas baboons self-medication for schistosomiasis-

The Anubis baboons and hamadryas baboons in Ethiopia use fruits and leaves of *Balanites aegyptica* to control schistosomiasis. It consists of Ethanol which shows antimicrobial and antitumor activity.

➤ In dogs and cats-

Dogs and cats are believed to eat grass to make them vomit. Dogs do not have the means to digest grass, as they lack the enzymes needed to break down the fibers. One reason for eating grass may be due to a feeling of nausea. It is possible that dogs learn this is a temporary solution for stomach irritation.

➤ Ingestion of plants for stimulant activity-

Chacma baboons in South Africa are known to consume each day a little quantity of leaves of specific plants, which are well known for their stimulant property. It consists of tropane alkaloids. They are *Croton megalobotrys* of Euphorbiaceae, *Datura innoxia* and *D. stramonium* of Solanaceae.

➤ Eating bacteria for digestion-

The Folivorous, or leaf-eating, hoatzin, however, uses specialized phenol bacteria in the crop to break down hard-to-digest leafy plant material. Research indicates that the bird's gut bacteria also neutralize toxic secondary compounds found in the plants it eats.

➤ Reproductive remedies –

In Muriqui monkeys, female Muriqui monkeys from Brazil, just before the mating period, prepare themselves to that occasion by eating the leaves of Brazilian ash tree and *Carcuera* tree and the fruits of Monkey-ear (*Enterolobium cyclocarpum*) tree. The first two plants contain isoflavonoids, which are compounds similar to estrogen. These chemicals may increase estrogen levels in the body, thereby decreasing fertility. The latter plant contains a precursor to progesterone called stigmaterol, which increases the monkey's chance of becoming pregnant.

In African elephant, an African elephant walked 17 miles in one day many more than her usual three and ate a tree of the Boraginaceae family from leaves to trunk! Four days later she gave birth to a healthy calf.

Anti-venoms, in Brazilian folklore peasant communities tell about how some lizard species fight against venomous snakes and beat them without suffering from their venom. The presence of fatty acids, sugars, alkaloids, amino acids, coumarins, steroids, flavonoids, lignans, proteins, saponins, tannins, and terpenoids can be seen. People use *Jatropha elliptica* (Euphorbiaceae) plant as medicine for the treatment of snake bites, rheumatism, venereal diseases, as well as anti-inflammatory, fortifier and anti-syphilis.

➤ Plant medicine (external use)-

Fur rubbing 'Fur rubbing' is a typical behavior of rubbing masticated plant materials and other objects such as insects on the external surface of the body by animals. The Capuchin monkeys (*Cebus capucinus*) rub their fur with several species of *Citrus* fruits (Rutaceae) and leaves and stems of *Piper marginatum* and *Clematis dioica* (Ranunculaceae). It has been suggested that fur rubbing serves to repel or kill ectoparasites. Monkeys, bears, coatis and many other animals rub citrus oils and pungent resins into their coats as insecticides and antiseptics to prevent insect bites

Antimicrobial lining in nests, at least 50 species of birds are known to include fresh plant materials inside their nests. The plants are rich in volatile secondary compounds, and the birds use these plants to repel or kill ectoparasites . The leaves of wild carrot (*Daucuscarota*, *Umbelliferae*), a

preferred species, significantly reduces the number of fowl mites in starling nests. A red-wattled lapwing *Vanellus indicus* drove away a venomous snake, which was after its nest, throwing small twigs of *Indoneesiella aechioides* (Acanthaceae) towards it. Thus, the antiophidic use of this plant was discovered .

➤ Dirt medicine: geophagy - It is an act of consuming soil, stones, clay and rock by animals, birds, reptiles, and insects.

Red and green macaws Parrots and macaws eat clay with higher levels of sodium from exposed river banks of Amazon Basin to neutralize toxins. The clay is a source of cobalamin, otherwise known as vitamin B12.

Yellowstone grizzly bears, they use clay with high concentrations of potassium, sulfur, and magnesium. It is used for anti-diarrheal purposes.

Red Colobus monkeys, these on Zanzibar Island, Tanzania, prefer leaves of the exotic Indian almond and mango trees. They are high in secondary compounds called phenols. They counteract the toxicity of the leaves by consuming.

➤ Insect medicine: anting- It is a self-anointing behavior during which birds rub insects, usually ants, on their feathers and skin. The insects secrete liquids containing chemicals such as formic acid, which can act as an insecticide, miticide, fungicide, or bactericide.

Active anting, the birds rub insects (ants) which secrete liquids containing chemicals such as formic acid.

➤ Microbial medicine: inclusion or eating bacteria- Wood ants

The wood ants, *Formica paralugubris* often incorporate large quantities of solidified conifer resins into their nests. The included resin inhibits the growth of pathogenic microorganisms inside ant nests [5] [6].

The importance of studying zoopharmacognosy

- ✓ Domestic livestock benefits
- ✓ Zoonotic disease prevention
- ✓ Impact on the organic revolution
- ✓ Biodiversity and conservation implications, etc

Conclusion:

A multidisciplinary approach to understanding animal self-medication will enrich animal's and our lives through providing the knowledge needed to know why certain species go extinct and measures we can take to prevent this, promote indigenous medicinal knowledge and also foster the

potential discovery of new cures and medicines for our own species. Only with future collaborative research initiatives will zoopharmacognosy be able to unlock the many benefits to be shared by wildlife ecologists, public health professionals, pharmaceutical companies, conservationists, and the general public. Understanding the importance of zoopharmacognosy and its benefits to animals and humans will help solidify the urgency in which mankind must conserve species rich habitat and preserve biodiversity. Our early ancestors were always taking medicinal plants like *Aspilia* and *Berberis*. That's why today we eat medicinal plants as our ancestor's physiology has adapted to eating these plants. The research pertaining to animal's self-medication also applies to human being or vice versa. Co-evolution of host and parasite has resulted in biological methods to decrease the parasitic infection due to adaptations to physiological immune responses.

References:

1. Chamberlin, B. "What is Zoopharmacognosy." *Academia Letters* (2021): 2.
2. Rounak, Shrivastava, Khare Apoorva, and Agrawal Shweta. "Zoopharmacognosy (animal self medication): a review." *International Journal of Research in Ayurveda and Pharmacy (IJRAP)* 2.5 (2011): 1510-1512.
3. Álvaro, Mezcua Martín, et al. "The origins of zoopharmacognosy: How humans learned about self-medication from animals." *Int J Appl Res* 5 (2019): 73-79.
4. Rodriguez, Eloy, and Richard Wrangham. "Zoopharmacognosy: the use of medicinal plants by animals." *Phytochemical potential of tropical plants*. Boston, MA: Springer US, 1993. 89-105.
5. Raman, Rajasekar, and Sripathi Kandula. "Zoopharmacognosy: self-medication in wild animals." *Resonance* 13 (2008): 245-253.
6. Shukla, Shiv Shankar, et al. "Zoopharmacognosy (Plant-Animal Interaction)." *Evidence Based Validation of Traditional Medicines: A comprehensive Approach* (2021): 727-741.

ROLE OF ICT ON QUALITY IMPROVEMENT IN HIGHER EDUCATION

DR. PRONITA KALITA

**Assistant Professor, Deptt. of Education,
Sonari College**

ABSTRACT

The aim of education is to develop human being as a resource through all round improvement of personality, so that he or she can participate in the growth process of the society or the country as a whole. Higher education occupies a special position in the educational system of any nation because it is the apex of the entire educational structure and thus, it influences all levels of education. Higher education aims to disseminate knowledge, to develop the aptitude to use ideas and information, to plan and manage their own learning, to develop the student's ability to test and generate ideas and evidence, to facilitate the individual development of students. Of late, Information and Communication Technologies (ICT) have become commonplace entities in all aspects of life. In the field of higher education ICT plays a significant role in its overall quality improvement. ICT is largely used in teaching, learning, and research activities of higher education. The aim of this paper is to analyze theoretically about the role of ICT on quality improvement and overall progress of higher education in contemporary scenario. The paper also tries to focus on the intelligent use of ICT in higher education level to enhance the prospective of students and to exercise proper development of human resources.

*Key words- Information and Communication Technologies (ICT),
Quality improvement, Higher Education*

1.0. INTRODUCTION

Education is said to be the backbone of a nation. It is the primary source of knowledge and knowledge enlightens human mind and thereby brightens the hope of the country in different sphere of human culture. It is

the key factor for human development with intellectual growth and an inspirational attitude. According to Will Durant, “Education is a progressive discovery of our own ignorance”. So to envisage new ideas and to incorporate those into action education functions as a stepping stone. Through formal, informal and non-formal mode, education provides multidimensional knowledge and information to cope with the fast changing day to day activities. In India the educational structure is 10+2+3+2 where 5years of higher education (3+2) occupies a vital position to transform each human being into a human resource with quality of productivity and eminent knowledge. Of late, ICT has been playing a strong role in improvement of overall teaching and learning process. ICT helps the inputs (teacher, students, classroom materials, equipments of teaching, method of teaching etc.) to make sure of maximum qualitative and quantitative output of students’ learning.

2.0. OBJECTIVES OF THIS STUDY

The main objectives of this study are-

2.1. To provide a brief concept of ICT and Higher education.

2.2. To focus on the role of ICT on quality improvement in Higher Education.

2.3. To suggest some measures for useful application of ICT in Higher Education.

3.0. METHODS OF THE STUDY

In this study, basically descriptive method has been used for discussion or highlighting of the main features. The data have been collected from secondary sources such as scholars’ views written in different books, qualitative books, journals, periodicals and from internet, and provided in this paper after through self analysis.

4.0. CONCEPT OF HIGHER EDUCATION AND ICT

. Education provides the skills for, “learning to know, learning to live together, learning to do, and learning to be.” Higher Education is the primary agent of transformation towards sustainable development and escalation of people’s capacities. Higher education occupies a special position in the educational system of any nation because it is the apex of entire educational structure and thus influences all levels of education. Higher education is also called tertiary, third stage or post secondary education, normally taken

to include undergraduate, vocational education and training imparted by colleges and universities. Generally colleges, polytechnics and technical institutions, colleges of health, agriculture, and nursing school form the cluster of higher education. In India, education system has the honour of having one of developed and the largest higher education system in the entire world. Higher education in India has evolved in distinct and divergent streams with each stream monitored by an apex body indirectly or directly controlled by Ministry of Human Resource Development. The aim of higher education is entire development of a human being. It aims to disseminate knowledge, to develop the capability to use ideas and information, to plan and manage their own learning, to develop the student's ability to test and generate ideas and evidence, to facilitate the personal development of students. In India there are 677 Universities and 35,539 Colleges. Out of 677 Universities 43 are Central Universities, 295 are State Universities, 154 are Private State Universities and 130 are Deemed Universities.

The Information and Communication Technology (ICT) is a novel concept infused widely in our day to day life. In the context of higher education ICT refers to the modern gadgets used to gather knowledge and to communicate promptly. These are the tools and resources used inside or outside the classroom to meet the challenges of higher education, i.e. accessibility, equality, and quality. ICT is aptly used to perform multidimensional tasks in the educational system through the application of the technological devices, such as Radio, Television (Broadcasting technology), Telephone, Computers and the Internet. It helps the students and the teachers to determine the learning concepts, process of learning and time and place of learning. Blurton defined ICT as 'diverse set of technological tools and resources used to communicate, create, disseminate, store, and manage information.' In higher education ICT deliver and conduct its services through E-learning or online learning, open and distance learning through Teleconferencing, video-conferencing, web-based conferencing, and audio-conferencing.

5.0. ROLE OF ICT ON QUALITY IMPROVEMENT IN HIGHER EDUCATION

Education performs a great role in the process of Human Resource Development. In the entire ladder of education Higher education has occupied a special position. There are different types of activities included

in higher education level, namely, Teaching, Training, Research and Extension work. Education is the key to human civilization. It is the determinant of social progress and intellectual maturity. Proper education can be imparted only in a proper teaching-learning atmosphere. In higher education it becomes very exigent to provide up to date education using modified and novel ideas in the teaching-learning system. ICT in higher education change the approach of learning from teacher centred to student centred learning system wherein the teachers are the facilitators, coaches and mentors. ICT may provide the following scopes in higher education –

Tele-Education System-It is the application of space technology in education. An integrated network system comprising of EDUSAT, Broadband and V-SAT networks helps in bringing virtual class rooms in a multi class environment with seamless two-way interaction between the teachers and students in a collaborative environment.

Virtual Learning Campus (VLC)-Virtual Learning Campus or VLC is an approach that divides the responsibility of building, commissioning and running the different systems and Information Infrastructure for education like Broadband, EDUSAT and ERNET services, Synchronous class room environment, Asynchronous knowledge interaction environment, Servers and Portals, E-learning & Digital library, ERP management solutions etc. under centers of specializations in different Institutions in different disciplines. Students in any college may access the services over the web. The college itself needs to maintain basic e-learning and library portals for convenience and providing convenient access to information.

Virtual libraries and digital learning-Teachers and students must be able to get information quickly and conveniently. Distance education requires virtual libraries. It provide text, video, audio, and other formats for teaching and learning and support digital learning. They collect and organize information and help the users to use the right information at the right time.

Distance Learning-It is a type of education, where students work on their own at home or at the office and communicate with faculty and other students via e-mail, electronic forums, video conferencing, chat rooms, instant messaging and other forms of computer-based communication. It is also known as open learning. Most distance learning programs include a computer based training (CBT) system and communications tools to produce a virtual classroom.

Wireless connectivity (wifi) - wireless campus benefits both students and teachers. Wireless environment will help faculties to mould the future workforce, improve campus efficiency, streamline operations and enable real time connectivity through any device. Students will benefit through expose to technology and expect services such as video conferencing, virtual class rooms and social media access through high speed internet connections.

Hence, ICT turns out to be significant as ICT is the most acclaimed and sought-after concept of the 21st century. Appropriate utilization of ICT will definitely change the scenario of higher education improving the quality, accessibility and equality. In this context some important aspects are as follows:

ICT helps to create new environment in traditional or chalk and talk system of education.

It opens a door of multiple sources knowledge for the teachers and the students.

- ICT helps to fulfil the principles of Instructional technology (IT) and Learning Technology (LT) to improve the teachers' efficiency, teaching environment and learners' achievement.

- ICT is useful not only for the traditional learners but also for the non-traditional learners to acquire relevant knowledge through internet.

- Use of ICT in the classroom stimulates the teaching-learning environment and enhances its productivity and efficacy.

- ICT can be cleverly used to reduce the troublesome business of monitoring and management of educational and administrative activities.

- ICT makes sure of knowledge at anytime, anything, and anywhere.

Introduction of digital classroom and audio-video conferencing system in higher education provide opportunities to the learners to get world class knowledge and information staying in a backward locality.

- ICT has a great role in higher education to bring changes in examination and evaluation system. New technologies and techniques of evaluation make this process more authentic, inexpensive.

- Another role of ICT in higher education is coordination between potential institutions, alumni network and other social organization. It helps in the process of future placement of the students and overall social progress.

- Quality of higher education mainly depends on quality of faculty. Adequate and intelligent use of ICT by the faculty can help in providing

quality education, knowledge and information to the learners. These quality input beget quality output of the institution or developed human resource.

· Quality research work can be done through proper use of ICT in higher education.

It is a difficult work to discuss the role of ITC in quality improvement in Higher education in a limited space because ICT has multidimensional ever-changing and recurring characteristics.

6.0. SOME SUGGESTIVE MEASURES FOR USEFUL APPLICATION OF ICT IN HIGHER EDUCATION

Information and Communication Technology has brought a vast change in higher education system. But due to weak planning, management and inadequate infrastructure the ICT becomes useless and headache to the teacher, learner and as well as the administrators. The main challenges faced by higher education institutions in application of ICT are-

i. ICT need high cost of acquiring, installing, operating, maintaining and replacing of its tools and equipments. So proper maintenance and skilled instructor is very necessary.

ii. If ICT does not help the students to meet their challenges and fulfil their needs, then it creates lots of problems. So before using the ICT in the classroom review of student's needs and availability of contents and information is very necessary.

iii. Involvement of each teacher and students in application of ICT in higher education is the basic requirement of its success.

iv. Selection and customizing of content is very important for effective use of ICT in higher education.

v. Acquiring knowledge through ICT is facing challenges in higher education because in the initial period the stakeholders are not trained about the changes which ICT brings.

vi. Lack of infrastructure to accommodate the technology, weak supply of electricity, network availability and lack of awareness towards technical equipments and its utilization are some crucial problems related with adequate use of ICT in higher education.

vii. Despite the rapid progress in ICT and its application in higher education institutions, some institutions are still accustomed with traditional learning practices causing lack of motivation, knowledge and awareness among teachers, students and administrators.

viii. Selection of appropriate technical device related with teaching method, course contents, manageable by time, availability for each student in the class and efficient teacher for conducting all these devices are another concerning area for successful use of ICT in higher education.

ix. Misuse of ICT is another challenge for better use of ICT in higher education.

7.0. CONCLUSION

Learning is an active and never ending process. In this globalization and digital era ICT helps to build the higher education sector as a repository of multidisciplinary knowledge and subjects and builds a strong strategy to counter the shortage of faculty. ICT applications provide higher education institutions with a competitive edge by offering enhanced services to the students and faculty, driving greater efficiencies, creating enriched learning experiences, and consequently produce developed human resources and overall quality improvement of Higher Education.

Bibliography

Chaudhari , Umrao Singh – Higher Education Today and Tomorrow . Gyan Publishing House. 2009

Dash,B.N.(2004).Principles of education and education in the emerging Indian society.Ajanta Prakashan,New Delhi.

Dr.Hassan,D.(2014).ICT in Higher Education: Opportunities and Challenges. www.worldwidejournal.com.(retrived on -17-05-16).

Zafar,Tariq &Mahapatra, B.C.(2016). Information communication technology in higher education. UNIVERSITY NEWS, 54(02), January, 2016.pp-13-16.

NEGOTIATING FICTION AND HISTORY: A STUDY OF JOHN FOWLES' *THE COLLECTOR*

DR. SHYAMOLIMA SAIKIA
Assistant Professor, Dept. of English,
Gargaon College

Metafiction functions as a challenge to the assumptions behind literary realism and exposes its own processes of construction to remind us that reality is likewise constructed or mediated. Historiographic metafiction, on the other hand, is fiction which uses metafictional strategies to remind us that history is a construction, narrative built on documents and other material created in the past and not something natural that associates with the past. This paper aims to analyze the novel *The Collector* by John Fowles as historiographic metafiction. While doing so, it shall examine as to how this novel uses metafictional strategies to depict the nature of history or the relation between fiction and history, in particular.

The historical novel is a traditional and an abiding class of fiction with a history tracing back to the turn of the nineteenth century and innovative works such as *Waverley* (1814) by Walter Scott. The state of affairs of the time, the way of life, and the contemporary value-system are portrayed convincingly through the mechanisms of realism by the traditional nineteenth century fiction. Yet, postmodern critics such as Linda Hutcheon and Hayden White argue that as opposed to the twentieth century, the field of literature and history mostly were regarded as quite securely connected in the nineteenth century, not because history was considered fictional, but because the belief in realist art implied that the novel could be thought of as realistic and truthful (Nicol 100-101).

The postmodern historical novel has emerged and critics who have written about it have done so because of the irreconcilable gap between the real past and its representations. Most significant among these critics is Hutcheon whose definition of 'historiographic metafiction' emphasizes upon

the near resemblance between fiction and historiography. Hutcheon views that the postmodern historical novel indicates the restoration of plot and matters of reference to postmodern fiction (Nicol 99-103).

Historiographic metafiction, as referred to by Hutcheon, is a self-conscious work of fiction focused on the transcribing of history. Metafiction is a work which defies the notions behind literary realism and exposes its own processes of construction to assert that reality is likewise fabricated or mediated. By broadening the term, historiographic metafiction can be referred to as fiction which uses metafictional strategies to show that history is a construction, not something natural that connects to 'the past' or in other words history is not 'the past', but a narrative grounded on documents and other material created in the past (Nicol 99).

Historiographic metafiction is further characterized by its unique double relation with the reader that is it is not only instructive, teaching us about history but also simultaneously allows the reader the liberty to question, understand and even co-create its narrative. Such fictional works complicate the boundary between history and fiction and asks the reader to explore the space in between, rather than dissolving both into one another so that the likelihood of representing the actual world is ruled out. The reader becomes conscious of the unreal nature of the historical matter in a text while simultaneously remaining conscious of its grounding in real events.

Hutcheon finds that postmodern fiction, instead of giving an all-encompassing vision of historical representation, parodically overthrows and simultaneously enthrones the conventions of realism. Such texts are critical of but also concerned with mimetic representation and the notion of the human at its centre (Woods 70). Parody, which takes the form of ironic quotation, pastiche, or intertextuality, is usually considered a central feature of postmodernist fiction. The parodic echoing of past representations of art is not nostalgic but rather ironic, revisionist or critical. Postmodern parody is "both deconstructively critical and constructively" creative in the sense that it exposes both the limits and the powers of representations of history (Hutcheon, *Politics* 89-91). Metafictional parodic practice engages in an attack upon genre while working within the same genre. By making its meta-comment in a language and often genre similar to that of its target, parody is able to both criticize and extend the medium of the target literary text.

Fowles' novel *The Collector* is written in the manner of a realistic novel with credible characters which can be enjoyed by the reader in the

same way as a nineteenth century realistic novel. There are events and descriptions of objects related to history in many instances which situate the novel in a realistic context. For example, Clegg talks of visiting the National Gallery and the Tate Gallery which he didn't enjoy much for it was like "the cabinets of foreign species in the Entomology Room at the Natural History Museum, you could see they were beautiful but you didn't know them, I mean I didn't know them like I knew the British" (Fowles 19).

Further, Clegg reveals how even before Miranda came to his cellar, he was reading a book called *Secrets of the Gestapo* wherein he had read about the tortures and other acts which were practised during the war and how prisoners were not allowed to know anything about what was going on outside the prison. Clegg admits that he didn't of course want to break Miranda down as the Gestapo (Hitler's secret police) broke prisoners down. But he wanted her to be "cut off from the outside world" (43). Thereby, the text makes mention of real historical personages and circumstances.

The novel opens up history to its readers, making them interpret historical events and consider their relation to history. The differences of opinion between Miranda and Clegg regarding an actual historical event that is the H-bomb movement does not merely teach us about history but also simultaneously allow the reader the liberty to question and understand by rethinking about these historical events and thus co-create the narrative. In Clegg's narrative, he refers to the H-bomb movement saying that Miranda wanted him to send money for the cause of this movement. He therefore writes out a cheque to show Miranda that he acted according to her wish but later he doesn't send it. Clegg views that he doesn't believe in spending money on something that he doesn't believe in and those rich people who gave money only did it for publicity or "to dodge the tax-man" (73).

In Miranda's diary entry dated October 18th, she talks about an argument that the two of them had over nuclear disarmament. Miranda asked Clegg about his views on the H-bomb. He replied that he thought nothing much about it and that one couldn't do anything about it and was there to stay. At his reply, Miranda was annoyed and asked him if he didn't care anything about what happened to the world. Thus, along with the characters, the reader is also invited to question, rethink and interpret these chapters of the pages of history.

Quotations and references from different texts have been inserted into the context of the present novel but these though remain the same, yet assume

a new and different identity. The end of parody here as such is not ridicule or mockery or destruction but imply a kind duplication with critical distance, ironically bringing out the similarity and differences between the original and the imitation. Through the choice of the name ‘Miranda’ and giving Clegg the name ‘Caliban’, *The Collector* uses Shakespeare’s *The Tempest*, as a major intertext and has resemblances with the four protagonists Prospero, Caliban, Miranda, and Ferdinand. For instance, Miranda exclaims in her diary “How I hate ignorance! Caliban’s ignorance, my ignorance, the world’s ignorance!” (150). Here, intertextuality plays a significant role. First of all, it sets up possible interpretations about the central characters, which are subverted later on, secondly it both installs and subverts identification with both characters and thirdly, it reveals and criticises the fundamentally humane discourse of literature.

In the diary entry of December 1st, Miranda remarks that she was reading *The Tempest* again and admits that it was not the same in any way. She realises that what she feels, besides hate and disgust, for Caliban is very similar to the pity which Shakespeare felt for Caliban. She calls them both “half-creatures” and recites the lines:

‘Not honour’d with a human shape.’

‘Caliban my slave, who never yields us kind answer.’

‘Whom stripes may move, not kindness.’ (245)

In the diary entry of October 22nd, Miranda writes that it is a fortnight that day and that she has “marked the days on the side of the screen, like Robinson Crusoe” (151). Further in the same entry, she writes about G.P., an artist much older to her with whom she falls in love, saying that he hated her for attracting him. That aspect of his character is referred to as “the Professor Higgins side of him” (155).

Miranda also refers to *Saturday Night and Sunday Morning*, a 1958 novel by Alan Sillitoe and another novel *Room at the Top* (1957) by John Braine saying that she has finished reading the first novel by Sillitoe and it has shocked her in the same way as the second novel which she had read the previous year. She expresses her disgust over the character Arthur Seaton who is portrayed as a man who doesn’t care about anything outside his own circle of life. He is shown to be “mean, narrow, selfish, brutal” and because he is impudent and “hates his work and is successful with women, he’s supposed to be vital” (230). Miranda conjectures that Alan Sillitoe might possibly have wanted to condemn the society that created people like Arthur

Seaton. She thinks Caliban too has something of the trait of people like Arthur Seaton (230-231).

Miranda also narrates a fairy story about a princess captured by an ugly monster. This fairy story is told by Miranda who indirectly refers to herself and Clegg through the characters of the princess and the monster respectively. The monster used to order the princess to refer to him as very handsome but she refused each time he asked her to do so. Instead, she would refer to him as very ugly. One day, she told him that he could really become handsome if he did one thing and that was to set her free. He agreed and set her free and suddenly he was transformed into a handsome prince, following which, they both lived happily ever after. This tale is very much similar to the plot of *Beauty and the Beast* (1740) by the French novelist Gabrielle-Suzanne *Barbot de Villeneuve* and rewritten by later writers.

The text makes reference to another of Jane Austen's novel *Sense and Sensibility* through the words of Miranda: "I'm reading *Sense and Sensibility* and I must find out what happens to Marianne. Marianne is me; Eleanor is me as I ought to be" (201). There is also reference to *Major Barbara*, a play by George Bernard Shaw when G.P. asks Miranda if she has read the play. Referring to the New People as ones who are still poor since they didn't lack money but lacked the soul, he explained how Shaw's play "proved people had to be saved financially before you (they) could save their souls" (207).

Thus, *The Collector* helps the reader interpret the central characters, which are overthrown later on, it establishes and subverts identification with both characters and reveals and criticises the fundamentally humane discourse of literature. Further, it complicates the boundary between history and fiction and asks the reader to explore the space in between. Intertextuality with its use of parody, in this novel, serves not to ridicule or mock or destroy but implies a repetition with critical distance. The reader becomes conscious of the unreal nature of the historical matter in the text while simultaneously remaining conscious of its basis in real events.

References:

- Fowles, John. *The Collector*.1963.Vintage, 2004.
- Hutcheon, Linda. *Narcissistic Narrative: The Metafictional Paradox*. 1980. Methuen, 1984.
- . *A Poetics of Postmodernism: History, Theory, Fiction*. Routledge, 1988.
- . *The Politics of Postmodernism*. 1989. Routledge, 2002.
- Nicol, Bran. *Postmodernism and the Contemporary Novel A Reader*. Edinburgh Univ. Press, 2002.
- Woods, Tim. *Beginning Postmodernism* 2nd edition. Viva Books, 2011.

LABORATORY STUDIES ON MOSQUITO LARVICIDAL EFFICACY OF CERTAIN BOTANICAL EXTRACTS AGAINST DENGUE VECTOR, *Aedes aegypti* L. (Diptera: Culicidae)

DR. AMRITA MECH

Department of Zoology, Sonari College

ABSTRACT :

Dengue, a flavivirus disease is recognized as a serious life threatening disease transmitted by the mosquito vector *Aedes aegypti*. Synthetic insecticides have always been the first line or choice of defense used against these vectors because of their quick action but their repeated and extensive use have resulted in environmental hazards and development of resistance among mosquito vectors. Safe and eco friendly botanical pesticide development and their use are thus preferred today over the chemical insecticides. The present study is thus aimed to screen the efficacy of certain ethanolic plant extracts in laboratory against the third instar larva of *Aedes*. The larval mortality after 24 hours of treatment were observed separately in control and different concentrations of ethanolic leaf extracts , 7.81, 15.62, 31.2, 62.5, 125, 250, 500 and 1000 ppm. Results obtained showed that the extracts of *Thuja orientalis*, *Viex negundo*, *Lantana camara* and *Murraya koenigii* were found to be the most effective with LC_{50} values of 3.37, 32.60, 63.06, 110 ppm respectively. These findings can be exploited to develop ecologically friendly products for dengue vector control.

Key words: Dengue, *Aedes aegypti*, larvicidal, synthetic insecticides, botanicals, environment friendly, concentrations, LC_{50}

INTRODUCTION:

Mosquitoes are nuisance pests and serious threats to public health as they are important vectors of some dreaded diseases such as

malaria, dengue, encephalitis, filaria etc. Dengue is a flavivirus disease transmitted by *Aedes aegypti*. Vector control is the key to control this disease. Owing to quick action of synthetic insecticides on these vectors, they are the most preferred and the first choice of defense used against them but the repeated and extensive use of these synthetics have led to development of resistance among the mosquitoes, created environmental hazards like residual effects and negative impacts on human and other non target animals. Thus there is an urgent need of an alternative to these conventional synthetic insecticides. Plants are considered as a rich source of bioactive chemicals and they can serve as an environment friendly approach which is safe, target-specific and degradable. Natural products of plant origin, the secondary metabolites have been serving as insecticides. Before the discovery of synthetic insecticides, natural insecticides such as pyrethrum, rotenone, nicotine, sabadilla, ryania, have been extensively used for insect control (Balandrin, 1985)^[1]. Currently, limonoids such as azadirachtin and gedunin, present in species of Meliaceae and Rutaceae, are recognized for their toxic effects on insects and are used in several insecticide formulations in many parts of the world. Considerable amount of work has been reported on effect of plant extracts against mosquito larvae.^[3-8] Sukumar et.al. (1991)^[2] listed 346 species from 276 genera and 99 families of plants. Thus there is necessity of intensive screening of indigenous, commonly available plants for presence of insecticidal property. Therefore the present work was carried out to study the larvicidal efficacy of a few plants initially in laboratory conditions against *Aedes aegypti*.

MATERIALS AND METHODS:

Procurement of eggs and rearing of mosquito species

The egg strips of *Aedes aegypti* was a gift from the Regional Medical Research Centre (ICMR), Dibrugarh. The larvae were maintained in the laboratory of Department of Life Sciences, Dibrugarh University in trays containing tap water and fed with an artificial diet consisting of powdered dog biscuit and yeast in the ratio 3:1. The 3rd instar larvae were used in experiments of the present study.

Selection and collection of plant material:

Plants were selected on the basis of their availability, aromatic smell, bitter taste, medicinal properties and resistance to damage by insect pests. The leaves of *Vitex negundo*, were collected from in and

around Dibrugarh town and Sivasagar town, *Lantana camara* from tea gardens near Dibrugarh University, *Paederia foetida*, *Thuja orientalis*, *Clerodendron coloebrukianum*, *Callistemon viminalis*, *Murraya koenigii* from Dibrugarh town.

Preparation of leaf extracts:

The collected leaves were washed and air dried in a shady place to retain their active ingredients intact. The dried materials were then powdered using a domestic mixer and stored in plastic containers until use. The powdered plant material (100 gms) was soaked in ethanol in an air-tight bottle for 72 hours. After that the cold extracts from the bottles along with ethanol were double filtered and kept in petridishes for drying under room temperature. The dried extracts were used for larvicidal bioassay.

Preparation of Stock Solution and different concentration of leaf extract

60mg (0.06 gm) of crude extract was placed in a standard measuring cylinder and dissolved in 0.9 ml of ethanol. To this 0.024 ml of Extran was added as an emulsifier. This mixture was made upto 60 ml using distilled water to prepare the stock solution, which was considered to be 1000 ppm (parts per million) solution. From 60 ml of stock 30 ml was divided into three test tubes, 10 ml to each test tube and used as 1000 ppm test solution and the remaining solution was diluted with distilled water upto 60 ml and was considered as 500 ppm solution. The sequential method was used to prepare the other following test concentrations 250, 125, 62.5, 31.25, 15.62, 7.81 ppm.

A mixture of 0.9 ml ethanol and 0.024 ml of Extran was made upto 60 ml in a standard measuring cylinder by adding distilled water. 30 ml of it is divided into 3 test tubes which served as control solution.

Bioassays:

Bioassays were conducted in test tubes of 10 ml of test concentrations as prepared with 3 replicates. 10 larvae of 3rd instar were introduced in test tubes with above mentioned concentrations control solution. Food was added to each to the test tubes so that there is less amount of stress on the larvae. Mortality was observed and recorded after 24 hours.

Statistical analysis:

The larval mortality data were subjected to probit analysis for calculating LC₅₀, at 95% confidence limits of upper confidence limit and lower confidence limit using the SPSS Software package 13. Regression equation was obtained by inputting log concentration and probit value in another statistical software Minitab 11.

RESULTS AND DISCUSSION:

Results obtained showed that the extracts of *Thuja orientalis*, was the most effective as larvicidal of *Aedes aegypti* with LC₅₀ value of 3.37 ppm. *Vitex negundo*, *Lantana camara* and *Murraya koenigii* were also found effective with LC₅₀ values of 32.60, 63.06, 110 ppm respectively. *Callistemon viminalis* had LC₅₀ value at 552 ppm while *Clerodendron coloebrukianum* had LC₅₀ value of 1032.59 ppm. *Paederia foetida* with LC₅₀ value of 42218.61 was ineffective as larvicide. No mortality was recorded in control.

Mosquito menace has become one of the important and serious problem to public health. Synthetic chemicals are not favoured due to development of resistance by the mosquitoes to them and environmental imbalance created. Plant phytochemical study are thus under investigation as alternatives. Larval mosquito control should be considered as the first option for abatement of mosquitoes because at this stage they can be easily killed since they are found concentrated in water bodies and are easily accessible.

Phukan et. al. (2000)^[3] selected 5 plants for larvicidal study and reported that *Callistemon lanciolatus* (20%w/v) showed highest mortality in both *Aedes aegypti* (82%) and *Culex quinquefasciatus* (100%) at 48 hours time while *Adhatoda vasica* showed least mortality rate. Dwivedi et. al. (2003)^[4] found acetone extract of *Lantana camara* to be most effective against *Culex quinquefasciatus* larvae at dose of 1 ml/ 100 ml.

Nath et. al. (2006)^[5] made a study on Methanol extracts of 19 indigenous plants of Assam as mosquito larvicides. Among these, pericarp of *Zanthoxylum limonella* was found to have the most promising larvicidal properties against *Aedes albopictus* and *Culex quinquefasciatus* with LC₉₀ values at 0.47 ppm and 0.73 ppm, respectively.

According to Das et al. (2007)^[6] larvicidal activities of plant extracts vary according to different plant species, the part of the plant

used, the geographical location where the plants are grown and the extraction and application method. Kumar and Maneemegalai (2008)^[7] observed maximum mortality of *Aedes aegypti* with 1 mg/ml concentration of *Lantana camara* extracts and attributed its larvicidal activity to the presence of phytochemicals such as saponins, flavonoids, terpenoids, cardiac glycosides.

Karthikeyan et al (2012)^[8] experimented the larvicidal activity of *Leucas aspera*, *Vitex negundo*, and *Eucalyptus* against *Culex quinquefasciatus* and found *Vitex negundo* to be the most efficient in 1 % concentration of the crude extracts.

Though several plants from different families have been reported for their mosquitocidal activity, but only a few botanicals have moved from the laboratory to field use, like the neem-based insecticides, which might be due to the light and heat instability of phytochemicals compared to the synthetic insecticides (Green et al. 1991)^[9].

Table : LC₅₀ values of larval toxicity effect of ethanolic extracts of selected plants.

Plant species (with common names)	Family	LC ₅₀ (ppm) 95% confidence limit (Lower class limit- upper class limit)	Regression equation
<i>Callistemon viminalis</i> (Bottle brush)	Myrtaceae	365.81 (245.68 - 618)	Y = - 0.530+0.401X
<i>Clerodendron coloebrukianum</i> (Nephaphu)	Verbenaceae	1032.59 (645.01- 2739.32)	Y = - 0.284+0.210X
<i>Thuja orientalis</i> (Thuja)	Cupressaceae	3.37 (0.179-7.314)	Y = 0.7+0.118X
<i>Lantana camara</i> (Gu phul)	Verbenaceae	63.06 (17.97 - 126.30)	Y = 0.117+0.219X
<i>Murraya koenigii</i> (Narasingha)	Rutaceae	110 (98.61 - 180.55)	Y = -0.27+0.376X
<i>Paederia foetida</i> (Bhadai lata)	Rubiaceae	42218.61	Y = -0.029+0.0679X
<i>Vitex negundo</i> (Pasatia)	Verbenaceae	32.60 (20.01 – 41.01)	Y = -0.14 + 0.4229X

CONCLUSION:

The findings of the present investigation supports the view that plants can be used as an alternative source to synthetic chemicals as mosquito larvicides. They are environment friendly, target specific , biodegradable and moreover cost effective. The identification and subsequent use of the indigenous plants in the control of mosquito larvae may be very valuable for developing countries like India . Besides being readily available , they are also more economically viable and the methods employed are being usually simpler . Since many plant species of the region have been reported to have insecticidal potential and medicinal properties , these claims need to be scientifically verified through controlled experimentation first in laboratory and then in field trials.

REFERENCES :

1. Balandrin, M.F., (1985) Natural Plant Chemicals : Sources of Industrial and Medicinal Materials. Science 228, 1154-1160.

2. Sukumar, K., M.J. Perich and L.R. Boobar, 1991. Botanical derivatives in mosquito control a review. J.Am. Mosq. Control Assoc., 7: 210-237

3. Phukan ,S., M.C . Kalita .,D.Kalita ., A . K. Talukdar (2000) Effect of some plant extracts on the larvae and pupae of *Aedes aegypti* and *Culex quinquefasciatus*. *Proceedings of the 46th Annual Technical Session* , (247-250)

4. Dwivedi SC, Karwasara K. Larvicidal activity of five plant extracts against *Culex quinquefasciatus*. *Indian J Entomol* 2003; 65(3):335-8

5. Nath, D.R., M.Bhuyan , S. Goswami , (2006) Botanicals as mosquito larvicides. *Defence Science Journal*. Vol.56, No.4,October 2006 ,pp.507-511.

6. Das, N .G., Goswami .,D, Goswami and B. Rabha (2007) . Preliminary evaluation of mosquito larvicidal efficacy of plant extracts. *Short Research Communications .J Vect Borne Dis* 44,June ,pp 145-148

7. Kumar ,S .M., and Maneemegalai ,S., (2008) .Evaluation of larvicidal effect of *Lantana Camara* Linn. against mosquito species *Aedes aegypti* and *Culex quinquefasciatus* . *Advances in Biological Research* 2(3-4):39-43.

8. Karthikeyan, V., Sivakumar, K., Gokuldass , A., and Mohanasundaram, S., (2012) Studies on larvicidal activity of *Leucas aspera*, *Vitex negundo* and Eucalyptus against *Culex quinquefasciatus* collected from Coovum river of Chennai, India . Asian Journal of Pharmaceutical and Clinical Research.Vol 5, Suppl 3, 2012

9. Green, M . M., J . M. Singer, D.J. Sutherland and C. R. Hibben, (1991). Larvicidal activity of *Targetes minuta* (Marigold) towards *Aedes aegypti*. J. American Mosquito Control Assoc., 7: 282-286

লোক-সাহিত্যত মিচিং জনগোষ্ঠীৰ ইতিহাস

ড° ৰঘুনাথ কাগয়ুং

মুৰব্বী আৰু সহযোগী অধ্যাপক, অসমীয়া বিভাগ
সোণাৰি মহাবিদ্যালয়, চৰাইদেউ

১.০ অৱতৰণিকা

বিৰজা শংকৰ গুহই ভাৰতীয় জনগাঁথনিৰ ভিত্তিত মানৱগোষ্ঠীক ছয়টা ভাগত বিভক্ত কৰিছে। সেয়া হ'ল-

১. নেথ্ৰিটো বা নিথ্ৰো

২. প্ৰায়-অষ্ট্ৰেলীয় দীৰ্ঘ মস্তকী

৩. মংগোলীয়-

ক. প্ৰত্ন-মংগোলীয়-

১. দীৰ্ঘমস্তকী

২. প্ৰশস্তমস্তকী

খ. তিব্বত-মংগোলীয়

৪. ভূমধ্যসাগৰীয়-

ক. প্ৰত্ন-ভূমধ্যসাগৰীয়

খ. ভূমধ্যসাগৰীয়

গ. প্ৰাচ্য

৫. পশ্চিমীয় প্ৰশস্ত মস্তকী- ক. আলপাইন

খ. আমেনীয়

গ. ডিনাৰিক

৬. নৰ্ডিক

পৃথিৱীৰ এক বৃহৎ মানৱ নৃ-গোষ্ঠী হৈছে মংগোলীয় প্ৰজাতি। নৃ-তাত্ত্বিক দৃষ্টিকোণৰ পৰা মিচিং জনগোষ্ঠী বৃহৎ মংগোলীয় প্ৰজাতিৰ অন্তৰ্গত।

আনহাতে, ভাষিক দৃষ্টিকোণৰ পৰা মিচিং ভাষা পৃথিৱীৰ অন্যতম বৃহৎ ভাষা পৰিয়াল চীন-তিব্বতীয় ভাষা পৰিয়ালৰ তিব্বত-বৰ্মী শাখাৰ অন্যতম উপ-শাখা উত্তৰ অসম শাখাৰ এটা ঠাল। পৃথিৱীৰ অন্যতম বৃহৎ ভাষা পৰিয়াল চীন-তিব্বতীয় ভাষা পৰিয়ালৰ তিব্বত-বৰ্মী শাখাক

চাৰিটা উপ-শাখাত বিভক্ত কৰা হয়ঃ তিব্বতী শাখা, হিমালয়ী শাখা, অসমবৰ্মী আৰু উত্তৰ অসম শাখা।

মিচিংসকলৰ স্বকীয় ইতিহাস আছে। বুৰঞ্জী লিখাৰ প্ৰথা মিচিং সমাজৰ নাছিল যদিও আঃবাংবোৰে মিচিং সমাজৰ বুৰঞ্জী ধৰি ৰাখিছে।

১.১ অধ্যয়নৰ উদ্দেশ্য, পদ্ধতি, পৰিসৰ আৰু সমল সংগ্ৰহ

মিচিং জনগোষ্ঠীৰ ইতিহাস মিবু আঃবাং, লোকগীত আৰু লোকসাধুবোৰত পোৱা যায়। মিচিং লোক-সাহিত্যত মিচিংসকলৰ ইতিহাস কিদৰে ধৰি ৰাখিছে - এই বিষয়ে আলোচনা কৰাই এই অধ্যয়নৰ মূল উদ্দেশ্য।

মূল বিষয়ৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি বিশ্লেষণাত্মক অধ্যয়ন পদ্ধতি এই আলোচনাত বাচি লোৱা হৈছে। প্ৰয়োজনবোধে ব্যাখ্যামূলক আলোচনা পদ্ধতিও এই আলোচনাত ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে।

মিচিং লোক-সাহিত্যত মিচিংসকলৰ ইতিহাসৰ প্ৰতিবিশ্ব কিদৰে প্ৰতিবিস্তিত হৈছে - এই বিষয়ক আলোচনাত আমাৰ অধ্যয়ন সীমাবদ্ধ থাকিব।

আলোচনাৰ সমলসমূহ আঃবাং, আহোম বুৰঞ্জী আৰু মিচিং সমাজত প্ৰচলিত হৈ থকা লোক কাহিনীৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰা হৈছে।

২.০ মূল বিষয়বস্তুৰ আলোচনা

লীলা গগৈয়ে কৈ গৈছে, ‘লোক-সাহিত্যৰ ৰচনাকাল সময়ৰ সীমা বান্ধি নিৰ্ণয় কৰা টান। মানুহৰ সভ্যতা আৰু সংস্কৃতিৰ কঠিয়াতলীতেই লোক-সাহিত্যৰ জন্ম হয়। কিন্তু মৌখিক ৰূপত মুখ বাগৰি অহা বাবে ইয়াত যুগৰ সাঁচ বহিছে। অনেক সময়ত বুৰঞ্জীৰ প্ৰভাৱ পৰে।’

মিচিং লোক-সাহিত্যত ভালেমান ঐতিহাসিক ঘটনাৰ আঁচৰ পৰিছে।

২.১ চুতীয়া ৰাজ্য আৰু ৰজাৰ স্মৃতি

চুতীয়া ৰজা আৰু চুতীয়া ৰাজ্যৰ উল্লিখন থকা কেইবাটিও লেকে নিঃতম মিচিং সমাজত প্ৰচলিত হৈ আছে। যেনে—

‘অদিয়াঙই অদিয়াং চুতীয়াঙই চুতীয়াং
চুতীয়াঙই চুতীয়াং দুঃদাগ্গম দুঃপঃ কামাং ও,
কাৰ্ক চিমং আৰাঙীল মাঃনাম অইবু দুঃপাক্কাং
লাকঃদান গ্ৰুলাদলামাং ও।’^২

(চুতীয়া ৰাজ্য শদিয়াৰ জীৱন আৰামদায়ক যদিও থাকি ভাল লগা নাই, মৰমৰ মৰমীজনী কাৰ্ক-চিমঙৰ ভিতৰাঞ্চলত থাকি গ’ল - মই যে আকৌ এবাৰ ঘূৰি যাব নোৱাৰোঁ।)

অৰুণাচল প্ৰদেশৰ পাচিঘাটৰ কাষত অৱস্থিত কাৰ্ক-চিমং নামৰ দুৰ্গম পাহাৰীয়া অঞ্চলটিত

প্ৰেয়সীজনী থাকি যোৱা কাৰণে চুতীয়া ৰাজ্য শদিয়াত আৰামদায়ক জীৱন কটোৱা সত্বেও ভাল নলগাত মনৰ ভাৱ প্ৰকাশ কৰিবলৈ চহা কবিয়ে এইদৰে গীত জুৰিছে। মিচিংসকল শদিয়াত বসবাস কৰাৰ পটভূমিত যে গীতটি ৰচিত সেয়া অনুমান কৰিব পাৰি। আন এটা লেকে নিঃতমতো শদিয়াৰ কথা এনেদৰে বৰ্ণনা কৰিছে—

‘অদিয়াংপী গুগেংলা   চুতীয়াংমী কুমগেংলা
চুতীয়াংমী কুমগেংলা
পৰ্কুকুঙত উৰ্চুলুংক দুং,
কউৱালককী মীংনাংমী   মীংনাংমী ঐ অইয়ানম
লীকংপী কুম্বংলুংক দুং।’^২

(শদিয়ালৈ গৈ চুতীয়া ৰজাক সেৱা কৰি পৰশুৰামকুঙত স্নান কৰিবৰ মন এটা আছে, শৈশৱৰ লগৰীৰ সৈতে একেলগে সেৱা এভাগি ল’বৰ মন এটাও আছে।)

ইয়াত ‘চুতীয়া’ মানে চুতীয়া ৰাজ্যৰ ৰজাৰ কথাই ক’ব বিচাৰিছে আৰু ‘পৰ্কুকুঙ’ শব্দেৰে পৰশুৰামকুঙৰ কথা বুজাব খুজিছে। প্ৰথম গীতটি চুতীয়া ৰাজ্য শদিয়াত বসবাস কৰাৰ পটভূমিত আৰু দ্বিতীয় গীতটি শদিয়া এৰি অহাৰ পিছত চুতীয়া ৰজা আৰু পৰশুৰামকুঙৰ স্মৃতিৰ পটভূমিত ৰচিত।

২.২ মান-মিচিঙৰ ৰণ আৰু মুৰ্কং চেলেকৰ সৃষ্টি

মান-মিচিঙৰ ৰণৰ বিৱৰণ সম্বলিত কেইবাটিও কিংবদন্তি মিচিং সমাজত প্ৰচলিত হৈ আছে। এটা কিংবদন্তি মতে, এবাৰ মান সৈন্যই উত্তৰপাৰৰ এখন মিচিং গাঁও আক্ৰমণ কৰাত মিচিংসকলে মান সৈন্যক বলে নোৱাৰি কৌশলেৰে বধ কৰাৰ পাং পাতে। সেয়ে, তিৰোতাবোৰ ঘৰতে থৈ পুৰুষবোৰে গাঁৱৰ এচুকত লুকাই থাকে। জাকে জাকে তিৰোতা দেখি মান সেনাৰ যৌন কামনা জাগে আৰু যৌনাকাংক্ষা চৰিতাৰ্থ কৰিবলৈ মন মেলে। তিৰোতাবোৰে কুলাত শুকান জলকীয়াৰ গুৰি লৈ বৈ আছিল। তিৰোতাবোৰৰ চকুৰ চাৱনিত ভোল গৈ মান সৈন্যই তেওঁলোকৰ কাষ চাপে আৰু কাষ চপাৰ লগে লগে তিৰোতাবোৰে পলকতে সুযোগ বুজি পূৰ্বৰ পৰিকল্পনা অনুসৰি মান সৈন্যৰ চকুত জলকীয়াৰ গুৰি ছটিয়াই দিয়ে। ফলত মান সৈন্যই একো নেদেখা হয়। সেই সুযোগতে পুৰুষবিলাকে দা লৈ মান সৈন্যক কচু কটাৰ কাটি পেলায়। এই গাঁওখনেই পৰৱৰ্তী সময়ত ‘মুৰ্কং চীলীগ’ নামে জনাজাত হয়। মুৰ্কং মানে ৰূপ আৰু চীলীগ মানে পথাৰ। ‘মুৰ্কং-চীলীগ’ ঠাইডোখৰ কালক্ৰমত ‘মুৰ্কং-চেলেক’ হয়গৈ।

২.৩ ডিবুৰু ৰণ

ঐতিহাসিক আবৰ আৰু ব্ৰিটিছৰ মাজত হোৱা শদিয়াৰ ৰণৰ বিষয়ে মিচিং লোক-গীতত ভালেমান উল্লেখ পোৱা যায়। এই যুদ্ধত আবৰৰ অনুৰোধক্ৰমে তেওঁলোকক মিচিংসকলে সহায়

কৰিছিল। এই যুদ্ধৰ পটভূমিত ৰচিত এটি অনুপম ‘মিনী নিঃতম’ মিচিং সমাজত এতিয়াও বৰ্তি আছে এনেদৰে—

‘ডিবুৰুৰ ৰণেকন অদিয়াত লাগিলে
মিৰিয়নী কান্দিলে চাঙত,
অৰুৰে পৰা নম পীৰিতি কৰিলো
নেৰিবা দুকৰে কালত।’^{১৩}

২.৪ শদিয়াৰ ৰণ

বুৰঞ্জীত আবৰ আৰু ব্ৰিটিছৰ মাজত শদিয়াত এখন ডাঙৰ ৰণৰ বৰ্ণনা পোৱা যায়। ‘মিনী নিঃতম’ত বৰ্ণনা কৰিছে—

‘ডিবুৰুৰ ৰণেকন অদিয়াত লাগিছে কিমান দিন লাগিব আৰু?
ল’ৰালিৰ কনেংবু অদিয়াত আছেগৈ কেতিয়া গুৰিব বাকু?’
আন এটা মিনী নিঃতমত আছে—

‘অদিয়াৰ ৰণলৈ গুপীতু লাগিবই
কাংকান ঐ কিয়নো নাযাম?
যদি যাবৈ লাগে কাংকান ঐ কায়ুম ঐ
তোকে মাত লগায়ে যাম।’^{১৪}

অৰ্থাৎ, ‘শদিয়াৰ ৰণলৈ যাবলগীয়া হ’লে তোমাক মাতষাৰ লগাইহে যাম, তুমি তাৰ কাৰণে অনাহক চিন্তা কৰি থাকিব নালাগে।’

এই গীতবিলাক শদিয়াত সংগঠিত আবৰ-ব্ৰিটিছৰ ৰণৰ পটভূমিত ৰচিত বুলি ভবাৰ যুক্তি-যুক্ততা আছে। গীতবিলাকত ডেকা-গাভৰুৰ প্ৰেম-প্ৰণয়ৰ ভাবানুভূতি প্ৰকাশ কৰিবলৈ গৈ শদিয়াৰ ৰণখনৰ প্ৰসংগ টানি আনিছে। আবৰ-ব্ৰিটিছৰ ৰণখনক অসম বুৰঞ্জীৰ এক উল্লেখযোগ্য ঘটনা হিচাপে বিবেচনা কৰা হয়।

২.৫ মিচিং কন্যা ‘বৰ কুঁৱৰী হিংগুলী’ আৰু মিচিং পুৰুষ ‘চাওপাংবণ্ডুক বৰগোহাঁই’

‘হিংগুলী’ নামৰ এটা নাৰী চৰিত্ৰক লৈ ভালেমান সাধুকথা মিচিং সমাজত প্ৰচলিত হৈ আছে। সাধুকথাত বৰ্ণনা কৰা মতে, ‘হিংগুলী’ সুচতুৰা আৰু বুদ্ধিমতী আছিল। তেওঁৰ বুদ্ধিমত্তা দেখি ৰজাই বিয়া কৰাই মহাৰাণী পাতিছিল। মিচিং হুঁচৰি গীতত আছে—

‘আঁচতি ঐ গাং গাং ঐ
ইংগুলীৰ ঘৰতে গাং।’^{১৫}

মিচিংসকলে ব’হাগ বিহুত সমাজৰ বৰমূৰীয়াৰ ঘৰত প্ৰথমে বিহু জোৰাৰ পৰম্পৰা প্ৰচলিত।

হিংগুলীৰ সামাজিক স্থান উচ্চ কাৰণে হয়তো তেওঁৰ গৃহতে এনেদৰে প্ৰথম ঢোলাটো পেলাব পাৰে।

‘চাওপাংবগুৰু’ নামৰ আন এটা পুৰুষ চৰিত্ৰক কেন্দ্ৰ কৰিও অনেক কিংবদন্তি মিচিং সমাজত প্ৰচলিত হৈ আছে। এইজন স্বৰ্গদেউ চুবিন্ফা (তৃতীয়জনা আহোম স্বৰ্গদেউ)ৰ বৰকুঁৱৰী ‘হিংগুলী’ৰ ককাক চাওপাংবগুৰু বৰগোহাঁই বুলি বহুতে ক’ব বিচাৰে।

২.৬ শৰাইঘাটৰ ৰণ আৰু পাণ্ডু সেনাপতি মিৰি সন্দিকৈ

‘মিৰি সন্দিকৈ’ৰ নামতো ভালেমান কাহিনী-উপকাহিনী মিচিং সমাজত প্ৰচলিত হৈ আছে। মিৰি সন্দিকৈৰ অগাধ দেশপ্ৰেম, দায়িত্ববোধ, কৰ্ম তৎপৰতা আৰু কৰ্তব্যবোধৰ প্ৰকাশেই কাহিনীবোৰৰ মূল উপজীব্য। শৰাইঘাটৰ যুদ্ধত মিৰি সন্দিকৈ আছিল লাচিত বৰফুকনৰ অতি বিশ্বস্ত সেনাপতি। মিৰি সন্দিকৈ বিষয়ক কিংবদন্তি-কাহিনীবোৰ ১৬৭১ খ্ৰীঃৰ ঐতিহাসিক শৰাইঘাট যুদ্ধৰ পটভূমিত ৰচিত হৈছে বুলি ক’ব পৰা যায়।

ওপৰত আলোচিত গীত, সাধু আৰু কিংবদন্তিবোৰ ঐতিহাসিক চৰিত্ৰ আৰু ঘটনা-পৰিঘটনাৰ পটভূমিতে জন্ম হৈছে। কিছুমান সাধু বা কিংবদন্তিৰ চৰিত্ৰ বা কাহিনী সম্পূৰ্ণ সঁচা আৰু বাস্তৱ ঘটনা আধাৰিত। সেইবোৰৰ মূল উপজীব্যই হৈছে বুৰঞ্জীৰ বাস্তৱ ঘটনা, কাহিনী বা যুদ্ধ। ঐতিহাসিক ঘটনা বা চৰিত্ৰই বহুৰ বাগৰাৰ লগে লগে ৰং-ৰূপ সলাই জনশ্ৰুতিৰ ৰূপ লৈছে।

৩.০ উপসংহাৰ

এই আলোচনাৰ পৰা এই সিদ্ধান্তত উপনীত হ’ব পৰা যায় যে, মিচিংসকল বুৰঞ্জীয়ে ঢুকি নোপোৱাৰ আগৰেপৰা বৰ অসমত বসবাস কৰিছিল। চুতীয়াসকল অসমত প্ৰৱেশ কৰাৰ আগতেই মিচিংসকল অৰুণাচল আৰু শদিয়াৰ বিভিন্ন অঞ্চলত স্থায়ীভাৱে বসতি কৰি আছিল।

মানৰ সৈতে অসমৰ ৰণ, ইংৰাজৰ সৈতে অসমৰ ৰণ ইত্যাদি বিভিন্ন সময়ৰ অসমৰ জাতি ৰক্ষাৰ ৰণত মিচিংসকলে অংশগ্ৰহণ কৰিছিল।

৪.০ পাদটীকা

১. তথ্যদাতাঃ কলক মিলি, গাঁও- আলিমুৰ, দিখৌমুখ, শিৱসাগৰ, অসম, বয়স - ২০ , সংগ্ৰহকাল- ২০-০৪-২০১০

২. উল্লিখিত

৩. উল্লিখিত

৪. উল্লিখিত

অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্যৰ এটি স্বৰূপাত্মক অধ্যয়ন

ড° বিভাজ্যোতি দত্ত

সহকাৰী অধ্যাপিকা, অসমীয়া বিভাগ,
দেৱীচৰণ বৰুৱা ছাত্ৰী মহাবিদ্যালয়, যোৰহাট

সংক্ষিপ্ত সাৰ

অসমীয়া সাহিত্যক সমৃদ্ধ কৰা এটা অন্যতম বিষয় হৈছে ভ্ৰমণ-সাহিত্য। গ্ৰন্থ অধ্যয়নৰ সমান্তৰালভাৱে ভ্ৰমণৰ যোগেদিও মানুহে জ্ঞান আহৰণ কৰিব পাৰে। অনুসন্ধিৎসু মানুহে সদায় নেদেখা বস্তু চাবলৈ, নজনা কথা জানিবলৈ ইচ্ছা কৰে। মানুহৰ এই অনন্ত স্পৃহাই দেশ-মহাদেশৰ পৰিধি ভাঙি গ্ৰহ-নক্ষত্ৰকো সামৰি লৈছে। ভ্ৰমণৰ যোগেদি লাভ কৰা অভিজ্ঞতাৰ স্বাদ নিজৰ মাজতে আৱদ্ধ কৰি নাৰাখি তাৰ ভাগ আনকো দিয়াৰ চেষ্টা কৰে। ইয়াৰ ফলশ্ৰুতিতে সৃষ্টি হৈছে 'ভ্ৰমণ-সাহিত্য'। অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্যৰ পৃষ্ঠভূমি খুব বেছি প্ৰাচীন নহয়। অসমীয়া সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী প্ৰণেতাসকলে এইশ্ৰেণী সাহিত্যক বিভিন্ন নামেৰে অভিহিত কৰিছে। ৰামমল ঠাকুৰীয়াই সাহিত্য বিচাৰ গ্ৰন্থত 'ভ্ৰমণবৃত্ত', মহেশ্বৰ নেওগে অসমীয়া সাহিত্যৰ ৰূপৰেখাত 'ভ্ৰমণবৃত্ত', সত্যেন্দ্ৰনাথ শৰ্মাই অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্তত 'ভ্ৰমণবৃত্তান্ত', হেমন্ত কুমাৰ শৰ্মাই অসমীয়া সাহিত্যত দৃষ্টিপাত গ্ৰন্থত 'ভ্ৰমণ-সাহিত্য' বুলি উল্লেখ কৰিছে। সাহিত্যিক গুণেৰে সকলো লেখাতে সমানে বিকাশ লাভ নকৰিলেও অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্যই অসমীয়া সাহিত্যও এখন শক্তিশালী আসন দখল কৰি আছে। অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্যৰ আটাইবিলাক ধাৰাক আমাৰ এই আলোচনাত সংক্ষিপ্ত ৰূপত সামৰি লোৱা হ'ব।

সূচক শব্দ- জ্ঞান আহৰণ, সত্যৰ সন্ধান, সৃজনীশীলতা, তীৰ্থ ভ্ৰমণ, জ্ঞানধৰ্মী, বিদ্যায়তনিক, শিশুকেন্দ্ৰিক,

অৱতৰণিকা

ভ্ৰমণ-সাহিত্য প্ৰকৃততে বস্তুনিষ্ঠ সাহিত্য। ইয়াত বিশেষভাৱে লেখকৰ ব্যক্তিগত অভিজ্ঞতা আৰু দৃষ্টিভঙ্গীয়ে প্ৰকাশ লাভ কৰে। এই শ্ৰেণীৰ সাহিত্যৰ গভীৰতা বহু পৰিমাণে লেখকৰ অন্তৰীক্ষণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। ভ্ৰমণ-সাহিত্যৰ যোগেদি কোনো এখন ঠাইৰ ভৌগোলিক,

সামাজিক, সাংস্কৃতিক, বৌদ্ধিক, ৰাজনৈতিক আদি সকলো দিশ প্ৰতিফলিত হয়। ভ্ৰমণ-কাহিনী কেৱল বৰ্ণনা কৰি গ'লে ই নীৰস হোৱা স্বাভাৱিক। উৎকৃষ্ট ভ্ৰমণ-সাহিত্যই পাঠকক জ্ঞান আৰু আনন্দ দুয়োটাই দান কৰিব পাৰে। ভ্ৰমণ-সাহিত্য কোনো ঠাইৰ এক নিৰ্দিষ্ট সময়ৰহে দলিল স্বৰূপ। ইয়াত সৰ্বকালৰ সত্যৰ সন্ধান পোৱাটো সম্ভৱ নহয়, কিয়নো সমাজৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগে লগে চিত্ৰও সলনি হয়। সকলো ভ্ৰমণ বিষয়ক লেখাকে সাহিত্যৰ মৰ্যাদা প্ৰদান কৰিব পৰা নগ'লেও ইয়াত কম-বেছি পৰিমাণে লেখকৰ সৃজনী প্ৰতিভাৰ লগত মনশক্তি জড়িত হৈ থাকে। এই কথাও মন কৰিব লগীয়া যে প্ৰতিজন ভ্ৰমণকাৰীয়েই সৰ্বোচ্চ লেখা প্ৰতিভাৰ অধিকাৰী নহ'বও পাৰে।

অধ্যয়নৰ উদ্দেশ্য

ভ্ৰমণৰ যোগেদি কোনো এখন ঠাইৰ সামাজিক, ৰাজনৈতিক, ভাষা, ধৰ্ম সাহিত্য, সাংস্কৃতি আৰু সমাজৰ লগত অতি সংক্ষেপতে পৰিচয় ঘটে। ভ্ৰমণলেখকৰ উপস্থাপন শৈলীয়ে পাঠকক স্বচক্ষে এখনি ঠাই চোৱাৰ অনুভৱ প্ৰদান কৰোৱাৰ পাৰে। সেই ধাৰাটোৱে অসমীয়া সাহিত্যক কেনেদৰে সমৃদ্ধ কৰিছে তাক মূল্যায়ন কৰাটোৱেই আমাৰ মুখ্য উদ্দেশ্য।

অধ্যয়নৰ পদ্ধতি

এই বিষয়টো অধ্যয়নৰ বাবে বিশ্লেষণাত্মক পদ্ধতিৰ লগতে বৰ্ণনাত্মক পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে।

অধ্যয়নৰ পৰিসৰ

এই অধ্যয়নৰ পৰিসৰ অসমীয়া ভ্ৰমণ সাহিত্যৰ পৰিচয়জ্ঞাপনতে সীমিত থাকিব। অসমীয়া ভ্ৰমণসাহিত্যৰ কোনবিলাক ধাৰাৰ যোগেদি বিকশিত হৈছে তাৰ চমু খতিয়ান ডাঙি ধৰি আলোচনা প্ৰক্ৰিয়া আগবঢ়াই নিয়া হ'ব।

অধ্যয়নৰ আলোচনা

অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্যৰ ইতিহাস বহুদিনীয়া নহ'লেও স্বাধীনতাৰ পৰৱৰ্তী সময়ছোৱাত এই শ্ৰেণীৰ ৰচনাই অসমীয়া সাহিত্যৰ বুৰঞ্জীক সমৃদ্ধ কৰিছে। “আহোম স্বৰ্গদেও জয়ধ্বজ সিংহৰ (১৬৪৫-৬৩খ্ৰী.) ৰাজত্বকালত ৰাম মিশ্ৰই ৰচনা কৰা বৃন্দাবন চৰিত্ৰক প্ৰাচীন অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰথম ভ্ৰমণ বৃত্তান্ত বুলি ক'ব পাৰি।” এই গ্ৰন্থত সপ্তদশ শতিকাত ৰামমিশ্ৰই বৃন্দাবনৰ ভৌগোলিক বিৱৰণৰ লগতে মঠ মন্দিৰবিলাকৰ বিষয়েও বৰ্ণনা কৰিছে।

স্বৰ্গদেউ ৰুদ্ৰসিংহই (১৬৯৬-১৭১৪) মহামাণিক্যৰ ৰাজসভালৈ দুজন কটকী পঠিয়াইছিল। ৰুদ্ৰসিংহৰ কটকী হিচাপে যোৱা ৰত্ন কন্দলী আৰু অৰ্জুন দাস বৈৰাগীয়ে ৰচনা কৰা ত্ৰিপুৰা (১৭২৪)ত ত্ৰিপুৰা যাত্ৰাৰ ইতিবৃত্ত, ত্ৰিপুৰাৰ ৰাজদৰবাৰ, মন্দিৰ, দুৰ্গ আদিৰ যি বৰ্ণনা দিছে তাত ভ্ৰমণ-সাহিত্যৰ লক্ষণ নিহিত হৈ আছে। পৰিপক্ক ভ্ৰমণ-সাহিত্য নহ'লেও ই অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্যৰ গতিপথ নিৰ্ণয়ত বিশিষ্ট ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আছে।

অষ্টাদশ শতিকাত চৰিত পুথিসমূহত শংকৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱ আৰু তেওঁলোকৰ সমসাময়িক সন্ত-মহাস্তকলে মধ্য ভাৰতৰ বিভিন্ন তীৰ্থ ভ্ৰমণৰ যোগেদি হোৱা অভিজ্ঞতাৰ বিৱৰণ চৰিত পুথিসমূহত পোৱা যায়। এইবিলাক নিভাঁজ ভ্ৰমণ সাহিত্য নহ'লেও পৰৱৰ্তী ভ্ৰমণ-সাহিত্যৰ গতি নিৰ্দ্ধাৰণত এই ৰচনাসমূহৰ অনন্য ভূমিকা আছে।

অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্যক গতিশীল স্তৰলৈ লৈ যোৱাৰ ক্ষেত্ৰত অৰুণোদই, জোনাকী, বিজুলী, বাঁহী আদি কাকতৰ ভূমিকা বিশেষভাৱে লেখত লবলগীয়া।

অসমীয়া ভ্ৰমণ-কাহিনীৰ পৰম্পৰা সৃষ্টিত 'জোনাকী' কাকতৰ ভূমিকা অগ্ৰগণ্য। 'জোনাকী'ত ধাৰাবাহিকভাৱে প্ৰকাশ পোৱা গুণাভিৰাম বৰুৱাৰ 'সৌমাৰ ভ্ৰমণ'ত ভ্ৰমণ-সাহিত্যৰ প্ৰায়বিলাক উপাদানৰে সমাহাৰ ঘটিছে। এই বৃত্তান্তত সৌমাৰ খণ্ড অৰ্থাৎ উজনি অসমৰ যাতায়ত, যোগাযোগ আদিৰ উপৰি বুৰঞ্জী আৰু পুৰাণৰ ঘটনাও ইয়াত বৰ্ণনা কৰা হৈছে।

১৮৯৩ চনত জোনাকীত প্ৰকাশিত আনন্দ চন্দ্ৰ আগৰৱালাৰ 'ব্ৰহ্মযাত্ৰীৰ ডায়েৰী'ত ব্ৰহ্মদেশৰ বিষয়ে খুলমূল আভাস পোৱা যায়। গোলোক চন্দ্ৰ শৰ্মাৰ 'হৰিদ্বাৰ ভ্ৰমণ' জোনাকীত প্ৰকাশিত এটি অন্যতম বৃত্তান্ত।

জোনাকীৰ পিছতে ভ্ৰমণ কাহিনীৰ বিস্তাৰৰ ক্ষেত্ৰত 'বাঁহী' আলোচনীৰ ভূমিকাও বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য। লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ সম্পাদনাত প্ৰকাশিত বাঁহী আলোচনীত (১৯০৯) জ্ঞানাভিৰাম বৰুৱাৰ 'বিলাতৰ চিঠি' শিৰোনামাৰে এলানি ভ্ৰমণ বৃত্তান্ত প্ৰকাশ পাইছিল।

'বাঁহী'ৰ দ্বাদশ বছৰৰ যষ্ঠ সংখ্যাৰপৰা (১৮৪৪) বেজবৰুৱাই 'মোৰ জীৱন সোঁৱৰণ' ধাৰাবাহিকভাৱে লিখিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল। 'মোৰ জীৱন সোঁৱৰণ' মূলতঃ আত্মজীৱনীমূলক লেখা হ'লেও ইয়াত লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাই তেজপুৰ, বৰপেটা, গুৱাহাটী আদিৰ ঠাইৰ বৰ্ণনাৰ লগতে ব্ৰহ্মপুত্ৰইদি নাৱেৰে যাত্ৰা কৰা ৰোমাঞ্চকৰ অভিজ্ঞতাৰ বৰ্ণনাই সেই সময়ৰ যোগাযোগ, আৰ্থ-সামাজিক জীৱন পদ্ধতিৰ বহুখিনি সমল যোগান ধৰে। পৰোক্ষভাৱে হ'লেও বেজবৰুৱাৰ 'মোৰ জীৱন সোঁৱৰণ'ৰ বহু ঠাইত ভ্ৰমণ কাহিনীৰ বীজ নিহিত হৈ আছে।

অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্যই নতুন সাজ পৰিধান কৰিলে ১৯৪৭ চনত ভাৰতে স্বাধীনতা লাভ কৰাৰ পাছত। স্বাধীনতা লাভৰ পৰৱৰ্তী সময়ছোৱাত অসমীয়া মানুহৰ আৰ্থ-সামাজিক জীৱনলৈ বহুখিনি পৰিৱৰ্তন আহিল। তেওঁলোকে ভাৰতৰ বাহিৰৰ অথবা ভিতৰৰ বিভিন্ন ঠাই পৰিদৰ্শন কৰিবলৈ সুবিধা পালে। ভ্ৰমণ অভিজ্ঞতাই নতুন বোলেৰে বিচিত্ৰতা লাভ কৰিলে। হেমন্ত কুমাৰ শৰ্মাই স্বৰাজোত্তৰ অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্যক প্ৰধানকৈ দুটা ভাগত ভাগ কৰিছে।

ভাৰত ভ্ৰমণ কাহিনী আৰু বিদেশ ভ্ৰমণ কাহিনী ভাৰত ভ্ৰমণ কাহিনীকো তেখেতে দুটা শ্ৰেণীত ভাগ কৰিছে তীৰ্থস্থান সম্পৰ্কীয় আৰু অন্যান্য বিষয়ক।

ভাৰত এখন তীৰ্থভূমিৰে পৰিপূৰ্ণ ৰাষ্ট্ৰ। ইয়াত থকা বিভিন্ন তীৰ্থস্থানবিলাকে দেশ-বিদেশৰ ভ্ৰমণকাৰীসকলক যুগে যুগে আকৰ্ষিত কৰি আহিছে। ভাৰতৰ বিভিন্ন তীৰ্থভ্ৰমণ বিষয়ক গ্ৰন্থসমূহৰ ভিতৰত সুব্ৰতা বৰুৱাৰ ‘হিমতীৰ্থ বদীনাথ’ (১৯৬২), উত্তৰ ভাৰত আৰু দক্ষিণ ভাৰতৰ বিভিন্ন তীৰ্থ দৰ্শনৰ অভিজ্ঞতা সম্বলিত শ্ৰীনাথ দেৱগোস্বামীৰ ‘ভাৰতৰ তীৰ্থ কাহিনী’ (১৯৭১), নিৰুপমা কটকীৰ ‘দেৱভূমি বদীনাথৰ পৰা দেৱী কন্যাকুমাৰী’ (১৯৭৩), ‘সাগৰতীৰ্থ আৰু পূৰ্ণকুম্ভ’ (১৯৭৭), ধৰ্মদত্ত শৰ্মাৰ ‘দখিণাৱৰী’ (১৯৮৩), দেৱেশ্বৰ গোস্বামীৰ ‘ভ্ৰমণ পথত’ (১৯৬৮), হেমলতা দত্তৰ ‘অলকানন্দাৰ পৰা সাগৰতীৰলৈ’ (১৯৭৮) মেৰিণা বৰুৱাৰ ‘পূণ্য সলিলা গঙ্গা আৰু সাগৰ সৈকতে’ (১৯৭৮) লাৱণ্যময়ী দেৱীৰ ‘ভাৰত তীৰ্থৰ বাটে ঘাটে’ (১৯৮০), কুসুম উজীৰৰ গঙ্গা যমুনাৰ উৎস বিচাৰি’ (১৯৮২), কেশদা দেৱীৰ ‘পূণ্যভূমি ভাৰতবৰ্ষ’ (১৯৮৪), চন্দ্ৰনাথ শৰ্মাৰ ‘জ্ঞানতীৰ্থ পূণ্যভূমি ভাৰত দৰ্শন’ (২০০০) প্ৰভৃতি গ্ৰন্থতঃ ভাৰতৰ বিভিন্ন তীৰ্থ ভ্ৰমণ সম্বলিত অক্ষিপ্ততাৰ বৰ্ণনা পোৱা যায়।

তীৰ্থ ভ্ৰমণৰ উপৰিও অন্যান্য দিশৰ বৰ্ণনা থকা ভাৰত ভ্ৰমণ সম্পৰ্কীয় গ্ৰন্থসমূহৰ ভিতৰত হৰিনাৰায়ণ দত্তবৰুৱাৰ ‘ভাৰত ভ্ৰমণ’, হেমন্ত কুমাৰ শৰ্মাৰ কাৰেৰীৰ পাৰে পাৰে (১৯৬৩), আটাউৰ ৰহমানৰ ‘ভাৰত ভ্ৰমিলোঁ’ (১৯৭২), খগেন্দ্ৰনাথ বৰাৰ ‘আমি পাহাৰ বগাবলৈ যাওঁ’ (১৯৮৬), ৰোহিণী কুমাৰ কাকতিৰ ‘হিমকন্যা’, অনু বৰুৱাৰ ‘দিল্লীৰ ডুখৰীয়া ছবি’, দেৱেন্দ্ৰনাথ বৰাৰ ‘ৰাজতৰঙ্গিনী কাশ্মীৰ’, দীপিকা ভট্টাচাৰ্যৰ ‘গিৰীতীৰ্থ কেদাৰবদী’, ‘ত্ৰিকুটেশ্বৰী বিষুংদেৱী’, ‘প্ৰয়াগৰ পাৰে পাৰে’, ‘মোহময় কুমাৰ্যুৰ প্ৰান্তৰে প্ৰান্তৰে’ আদি কেইবাখনো গ্ৰন্থ, নিৰুপমা বৰগোপীত্ৰেৰ ‘ৰোমাঞ্চকৰ ৰাজস্থান’ (১৯৯৮), অনিল কুমাৰ ভূঞাৰ ‘ৰূপতীৰ্থ কুমাৰ্যু হিমালয়’ (১৯৯৫), হেমচন্দ্ৰ শৰ্মাৰ ৰহস্যাবৃত্ত হিমালয়ৰ অশ্ৰুত কাহিনী’ (২০০৮), নিৰোদ কুমাৰ গোস্বামীৰ ‘ৰমণীয় প্ৰান্তৰ (২০০৬) ইত্যাদি বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য। সাম্প্ৰতিক সময়ত বিভিন্ন আলোচনী, পৰিপূৰিকা, স্মৃতিগ্ৰন্থ আদিতো ভাৰতবৰ্ষৰ বিভিন্ন স্থানত দৰ্শন সম্পৰ্কীয় ভ্ৰমণ কাহিনী প্ৰায়ে পঢ়িবলৈ পোৱা যায়।

অসমৰ চুবুৰীয়া ৰাজ্য অৰুণাচলৰ মনোমোহা প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্যৰ আধাৰত ৰচনা কৰা কেইখনমান উল্লেখযোগ্য ভ্ৰমণ কাহিনী হৈছে- লক্ষেশ্বৰ শৰ্মাৰ ‘মিচিমি পাহাৰৰ ৰণশিঙা’ (১৯৬৫), লীলা গগৈৰ ‘সীমান্তৰ মাটি আৰু মানুহ’, হেমলতা বৰাৰ ‘সেউজীয়া পাহাৰৰ মাজে মাজে’, চন্দ্ৰ বৰদলৈৰ ‘লিমেকিঙৰ পৰা ইটানগৰলৈ’ (২০০৬) আদি উল্লেখযোগ্য।

ভাৰতবৰ্ষৰ বাহিৰৰ দেশ ভ্ৰমণৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষ স্থান অধিকাৰ কৰি থকা কেইখনমান দেশ হৈছে- ইংলেণ্ড, আমেৰিকা, ৰাছিয়া, চীন, জাৰ্মানী আদি। এই দেশসমূহৰ লগত স্বাধীনতাৰ পৰৱৰ্তী সময়ছোৱাত ভাৰতবৰ্ষৰ লগতে অসমৰো বহুমাট্ৰিক সম্পৰ্ক স্থাপিত হৈছে। পৰ্যটন উদ্যোগৰ প্ৰচাৰ আৰু প্ৰসাৰে বিদেশ ভ্ৰমণ অধিক সুচল কৰি তোলাৰ ফলত এই দেশবিলাকৰ

লগত বিজ্ঞান প্ৰযুক্তিৰ নৱ্য উদ্ভাৱনাৰ লগতে বৈদেশিক বিনিয়োগ আৰম্ভ হ'ল। বিদ্যায়তনিক ক্ষেত্ৰত বিভিন্ন আন্তৰ্জাতিক ছেমিনাৰ, ৰাজনীতি, অৰ্থনীতি, শিক্ষা-সংস্কৃতি আদিত অংশ গ্ৰহণৰ উদ্দেশ্যেও মানুহ বিদেশলৈ যাবলগা হ'ল; ফলত স্বাধীনতাৰ পৰৱৰ্তী সময়ছোৱাত মানুহৰ বিদেশ ভ্ৰমণৰ সুযোগ আৰু সুবিধা দুয়োটাই বাঢ়িল।

সময়ৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগে লগে মানুহৰ ভ্ৰমণৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যও সলনি হ'ল। কোনো কোনো লেখকৰ ভ্ৰমণ অভিজ্ঞতাই গল্প, উপন্যাসৰ ৰূপেৰে আত্মপ্ৰকাশ কৰিলে। অসমীয়া সাহিত্যত এনেকুৱা উপন্যাসো ৰচিত হ'ল, যাৰ বাবে লেখকৰ হয়তো বিদেশ ভ্ৰমণ অপৰিহাৰ্য হৈ পৰিল। জ্ঞানধৰ্মী বা উদ্দেশ্যধৰ্মী যিয়েই নহওক এই শ্ৰেণীৰ অভিজ্ঞতাই অসমীয়া সাহিত্যত এক সুকীয়া মাত্ৰা লাভ কৰিলে।

ইউৰোপ মহাদেশৰ বিভিন্ন ৰাষ্ট্ৰক কেন্দ্ৰ কৰি অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্যত কেইবাখনো গ্ৰন্থ প্ৰকাশিত হৈছে। তাৰ ভিতৰত ১৯৫৮ চনত প্ৰকাশিত প্ৰফুল্ল দত্ত গোস্বামীৰ 'সোণ ৰূপৰ নহয় ই দেশ', 'বদজন' ছদ্মনামত যোগীন্দ্ৰ নাৰায়ণৰ দত্তবৰুৱাই ৰচনা কৰা 'বাইয়া কণ্ঠিচ' (১৯৬০), দুই ছেপ্টেম্বৰ ঘনশ্যাম তালুকদাৰৰ 'গ্ৰেট ব্ৰিটেইনৰ কথা' (১৯৬৭), অনু বৰুৱাৰ 'সাগৰ দেখিলোঁ' (১৯৬৮), ললিত কুমাৰ বৰুৱাৰ 'ইউৰোপৰ বাটত' (১৯৫৬), জ্ঞানমালা দেৱীৰ 'আকাশ পথেদি বিদেশলৈ', তৃষণ মহন্তৰ 'ইউৰোপ ভ্ৰমিলোঁ', সুৰেণ গোস্বামীৰ 'ইউৰোপৰ প্ৰান্তে প্ৰান্তে' (১৯৮৬), ক্ষীৰদা কুমাৰ বৰুৱাৰ 'স্মৃতি মুখৰ ইউৰোপ', বাসন্তী গোস্বামীৰ 'অন্য এক দিগন্ত', আব্দুল মালিকৰ 'এয়া চিনাকী দ্বীপৰ তটৰেখা', নলিনী বৰাৰ 'ইংলেণ্ডত সাতমাহ' (১৯৮৩), লক্ষ্মীনন্দন বৰাৰ ইউৰোপ ভ্ৰমণৰ এক সাৰ্থক উপস্থাপন হৈছে 'পশ্চিমৰ পম খেদি' (১৯৯১) আৰু 'জোৰালগা জাৰ্মানী' (১৯৯৩), মেনকা শইকীয়াৰ 'বিদেশৰ ডুখৰীয়া স্মৃতি' (২০০১) অৱনী ভাগৱতীৰ 'দেশ, নৈ আৰু মানুহ' (২০০১), কিৰণ তামুলীৰ 'টেমচৰ পাৰে পাৰে' (২০০৫), ড° গোবিন্দ প্ৰসাদ শৰ্মাৰ ইউৰোপ ব্ৰিটেইনৰ ঐশ্বৰ্য বিভূতিৰে পৰিপূৰ্ণ এখন ভ্ৰমণ কাহিনী 'লাইলাক ফুল ফুলবৰ বতৰ' (২০১১), সুনীল কুমাৰ শইকীয়াৰ 'অপৰূপা ইউৰোপ' (২০০৩), অনন্ত হাজৰিকাৰ 'সপোনৰ ইউৰোপ দিঠকৰ ভ্ৰমণ' (২০০৭), শান্তনু শৰ্মাৰ 'লণ্ডনৰ সংবাদ বোটলোঁতে' (২০০৪), নিৰূপমা বৰগোহাঞিৰ 'সৰগ নৰকৰ মাজেদি' (২০০৩), নিৰূপমা ফুকনৰ 'ইউৰোপ ভ্ৰমণৰ মধুৰ সোঁৱৰণ' ইত্যাদি বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য।

আমেৰিকাৰ প্ৰতি সকলো দেশৰ ভ্ৰমণকাৰীৰে এক অনামী আকৰ্ষণ আছে। অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্যত আমেৰিকাই এক বিশিষ্ট স্থান দখল কৰি আছে। আমেৰিকাক কেন্দ্ৰ কৰি বহুবোৰ ভ্ৰমণ-সাহিত্য ৰচিত হৈছে। হেম বৰুৱাৰ 'সাগৰ দেখিছা' (১৯৫৪) নামৰ আলোড়নকাৰী গ্ৰন্থখনেই হৈছে প্ৰথম অসমীয়া আমেৰিকা ভ্ৰমণ সম্পৰ্কীয় গ্ৰন্থ। অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্যক প্ৰকৃত ভ্ৰমণ-সাহিত্যলৈ উন্নীত কৰা ক্ষেত্ৰত সংবেদনশীল লেখক হেম বৰুৱাৰ নাম সদায়েই প্ৰথম শাৰীত। এইখন গ্ৰন্থত পঞ্চাশৰ দশকৰ আমেৰিকাৰ ৰাজনীতি, সমাজ সংস্কৃতি, শিক্ষা, আৰ্থ-সামাজিক জীৱন প্ৰণালীৰ পুংখানুপুংখ বিৱৰণ পোৱা যায়। ১৯৬৭ চনত প্ৰকাশিত চন্দ্ৰপ্ৰসাদ শইকীয়াৰ

‘আমেৰিকাৰ চিঠি’, বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱাৰ ‘প্ৰফেচাৰ বৰুৱাৰ চিঠি’(১৯৬৮), প্ৰফুল্ল দত্ত গোস্বামীৰ ‘পৃথিৱীৰ চৌপাশে এপাক’ (১৯৬৮), অৰুণিমা ভৰালীৰ ‘স্মৃতিলেখা’ (১৯৮০), মহেন্দ্ৰ নাথ বৰাৰ ‘স্মৃতিপটত আমেৰিকা’ (১৯৯২), নগেন শইকীয়াৰ ‘আমেৰিকাত দহদিন’ (১৯৮৮), লক্ষ্মীনন্দন বৰাৰ ‘সীমাৰ পৰিধি ভাঙি’(১৯৯৭), বথীন্দ্ৰনাথ গোস্বামীৰ ‘মহাসমুদ্ৰৰ সিপাৰে’(১৯৯৭), প্ৰদীপ্ত বৰগোহাঞিৰ ‘লিংকনৰ দেশত অতিথি’ (১৯৯৯), গৌতম প্ৰসাদ বৰুৱাৰ ‘দেশে দেশে নানা ৰং শিল্পীৰ দেশত’(১৯৯৩), অণিমা গুহৰ ‘তৃতীয় বিশ্ববাসিনীৰ আমেৰিকা দৰ্শন’(১৯৯৬), কৰবী ডেকা হাজৰিকাৰ ‘নীলা সাগৰ আৰু সোণালী দেশ’(২০০০), শীলা বৰঠাকুৰৰ ‘আটলাণ্টা’(২০০০), টংকেশ্বৰ বৈৰাগীৰ ‘আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰত অভ্যুত্থিত’(২০০৫), জিতেন শৰ্মাৰ ‘টেমছৰ পৰা মিচিচিপিলৈ’ (২০০২), ৰোহিণী কুমাৰ বৰুৱাৰ ‘ৰঙে ৰঙে ভৰা মোৰ বসুন্ধৰা’(২০০২), অদীপ কুমাৰ ফুকনৰ ‘মিচিচিপি পাৰৰ টুকুৰা খবৰ’(২০০৩), কনকসেন ডেকাৰ ‘হাডচনৰ পৰা লোহিত গঙ্গা’(১৯৯৮), বিকাশ বৰুৱাৰ ‘লাষ্টষ্টেপেজ –ছাৰ্টা মণিকা’ (২০০২), হীৰেণ গোহাঁইৰ ‘আখ্যানৰ দেশ আমেৰিকা’ (২০০৭), গোবিন্দ প্ৰসাদ শৰ্মাৰ ‘ডেফ’ডিল ফুল দেখিছা’(২০০৭), হৰেশ চন্দ্ৰ বৰুৱাৰ ‘আমেৰিকাত এভ্যুত্থিত’(২০০৯), অঞ্জলি বৰুৱাৰ ‘বিদেশৰ বাটে ঘাটে লেছেৰি বুটলি’ (২০১০) ইত্যাদি আমেৰিকা ভ্ৰমণ সম্পৰ্কীয় উল্লেখযোগ্য গ্ৰন্থ।

ছোভিয়েট ৰাছিয়াক কেন্দ্ৰ কৰিও অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্য আৰম্ভিত হৈছে। স্বাধীনতাৰ পৰৱৰ্তী সময়ছোৱাত অন্যান্য দেশৰ লগতে ছোভিয়েট ৰাছিয়াৰ লগতো ভাৰতৰ মধুৰ সম্পৰ্ক স্থাপন হয়। ৰাজনৈতিক সম্পৰ্কৰ সমান্তৰালভাৱে সামাজিক, অৰ্থনৈতিক, সাংস্কৃতিক আদি সকলো দিশতে পাৰস্পৰিক যোগাযোগ বৃদ্ধি পালে। ৰাছিয়া ভ্ৰমণ বিষয়ক গ্ৰন্থৰ ভিতৰত ১৯৫৯ চনত প্ৰকাশ পোৱা হেম বৰুৱাৰ ‘ৰঙা কৰবীৰ ফুল’ বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য। সাংসদ হেম বৰুৱাই ১৯৫৮ চনত ৰাছিয়া ভ্ৰমণ কৰিছিল। ৰাছিয়া ভ্ৰমণ কালত তেখেতে তাস্কণ্ড, মস্কো, লেলিনগ্ৰেড আদি চহৰ পৰিভ্ৰমণ কৰিছিল। ৮৮ পৃষ্ঠাৰ এই ভ্ৰমণ গ্ৰন্থখনিত ৰুছদেশৰ চহৰৰ লগতে গাঁৱৰ কৃষিপাম, গাঁওবাসীৰ জীৱন চৰ্যাৰ সুন্দৰ বৰ্ণনা পোৱা যায়। অমলেন্দু গুহৰ ‘ছোভিয়েট দেশত এভ্যুত্থিত’(১৯৫৮) কনকচন্দ্ৰ মহন্তৰ ‘বগা তৰা ৰঙা আকাশ’(১৯৬২), আব্দুল মালিকৰ ‘মাজত মাথোন হিমালয়’(১৯৬৬), সুৰেন্দ্ৰ মোহন দাসৰ ‘টলষ্টয়ৰ দেশত’(১৯৬৯), প্ৰফুল্ল দত্ত গোস্বামীৰ ‘মোৰ ৰাছিয়া ভ্ৰমণ’, বীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্যৰ ‘সীমাই আমনি কৰে’(১৯৭৬), ভবেন দত্তৰ ‘মস্কোৰ পৰা প্ৰেয়সীলৈ’(১৯৭৬), নৱকান্ত বৰুৱাৰ ‘দেশে দেশে মোৰ দেশ’(১৯৮২), চিদানন্দ শইকীয়াৰ ‘ৰঙচুৱা পৃথিৱীৰ সেউজীয়া বোল’(১৯৮৮) ইত্যাদি ৰাছিয়া ভ্ৰমণ বিষয়ক উল্লেখযোগ্য ভ্ৰমণ বৃত্ত।

অসমৰ চুবুৰীয়া ৰাষ্ট্ৰ চীন ভ্ৰমণ সম্পৰ্কীয় উল্লেখযোগ্য ভ্ৰমণ কাহিনীবিলাকৰ ভিতৰত ৬০ ৰ দশকত ৰচিত বীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্যৰ ‘চীনত কি দেখিলোঁ’, দীলিপ শৰ্মাৰ ‘চীন ভ্ৰমণ’, হেমাঙ্গ বিশ্বাসৰ ‘চীন চাই আহিলোঁ’(১৯৭৪), ‘আকৌ চীন চাই আহিলোঁ’(১৯৭৭), নগেন শইকীয়াৰ ‘মহাচীনৰ দিনলিপি’(১৯৯৪), মহেন্দ্ৰ নাথ বৰা ‘লী আৰু হোৱাংহোৰৰ পাৰে পাৰে’

(১৯৯৪)তুলতুল বৰাৰ 'হিউৱেন চাঙবৰ দেশত'(১৯৯৫), ভূৱনেশ্বৰী বৈশ্যৰ 'বেইজিং আৰু বেংকক ভ্ৰমণ'(১৯৯৭), তোলন চন্দ্ৰ শইকীয়াৰ 'চীন দেশৰ ৰঙা বেলি'(২০০৫), সুনীল কুমাৰ শইকীয়াৰ 'চীনদেশ চাই আহিলোঁ'(২০০৬), লক্ষ্মীনন্দন বৰাৰ 'চীনক চিনিবলৈ টান'(২০১১) আদি চীন ভ্ৰমণ সম্পৰ্কীয় তথ্যবহুল আৰু সুখপাঠ্য ভ্ৰমণ বৃত্ত।

চেৰীফুলৰ সুষমাৰে মহিমামণ্ডিত জাপান এখন মনোৰম দেশ। জাপানৰ মনোমোহা ৰূপ-বস সমৃদ্ধ বৈভৱক ভ্ৰমণ কাহিনীৰ আলোকেৰে উজ্জীৱিত কৰা লেখকসকলৰ ভিতৰত হৰেকৃষ্ণ বৰ্মনৰ 'জাপান ভ্ৰমণ', মহেন্দ্ৰ নাথ বৰাৰ 'সূৰ্চ উঠা দেশ', নিৰ্মল প্ৰভা বৰদলৈৰ 'চেৰীফুলৰ দেশ জাপান', জয়ন্তী চুতীয়াৰ 'হাইকু আৰু চামুৰাইৰ দেশত'(১৯৯১), তোষপ্ৰভা কলিতাৰ 'তত্ত্বচানৰ দেশত'(২০০২), অনুৰাধা বৰুৱাৰ 'জাপানৰ অভিনৱ মহানগৰঃ অড' আৰু ইয়াংক'(২০০৫), সুনীল কুমাৰ শইকীয়াৰ 'চিঙ্গাপুৰ, জাপান আৰু কোৰিয়া ভ্ৰমণৰ আনন্দ'(২০০৮) আদি উল্লেখযোগ্য।

অসমৰ সীমামূৰীয়া আন এখন ৰাষ্ট্ৰ হৈছে নেপাল। নেপাল ভ্ৰমণ সম্পৰ্কীয় কেইখনমান উল্লেখযোগ্য ভ্ৰমণ বৃত্ত হৈছে- যতীন গোস্বামীৰ 'বগেমতী দেখিছোঁ'(১৯৬৮), দীপিকা ভট্টাচাৰ্যৰ 'মোহময়ী নেপাল'(১৯৮২), বিপুল কুমাৰ বৰঠাকুৰৰ 'এইগাঁও দৌঘাঁ'(১৯৮১) ইত্যাদি।

নেপালৰ উপৰিও থাইলেণ্ড, লাওচ, কম্বোদিয়া, ব্ৰহ্মদেশ আদি দক্ষিণ-পূব এছিয়াৰ দেশসমূহক লৈও বহুতো ভ্ৰমণ কাহিনী ৰচিত হৈছে। এইবিলাকৰ ভিতৰত থাইলেণ্ড, কম্বোদিয়া, চিঙ্গাপুৰ আদিৰ বিৱৰণযুক্ত হেমবৰুৱাৰ 'মেকং নৈ দেখিলোঁ'(১৯৬৭), বাঞ্চ শইকীয়াৰ জাপান, ফিলিপাইন, মালয়েছিয়া, চিঙ্গাপুৰ আদি দেশৰ সামাজিক পৰিচয় সম্বলিত ১৯৬৯ চনত প্ৰকাশিত 'দিহিঙে-দিপাঙে', অনু বৰুৱাৰ এছিয়াৰ টাইৱান আৰু হংকঙৰ বৰ্ণনাৰে সমৃদ্ধ 'সূৰ্যমুখী'(১৯৭১), প্ৰাতসলতা বুঢ়াগোহাঞিৰ 'থাইলেণ্ডৰ মিঠা সোঁৱৰণী', পূৰ্ণকান্ত বুঢ়াগোহাঞিৰ ব্ৰহ্মদেশ, চীনদেশ, থাইলেণ্ডৰ বিৱৰণ সম্বলিত 'পাটকাইৰ সিপাৰে ন বছৰ'(১৯৯৩), সুনীল কুমাৰ শইকীয়াৰ 'হংকং, মাকাও আৰু ডুবাই ভ্ৰমণৰ আনন্দ'(২০১০) আদি গ্ৰন্থসমূহত দক্ষিণ-পূব এছিয়াৰ দেশবিলাকৰ শিক্ষা, সংস্কৃতি, সমাজ, অৰ্থনীতি, ৰাজনীতি আদি আটাইকেইটা দিশৰ বৰ্ণনা পোৱা যায়।

চাইজাৰলেণ্ড, জাৰ্মান, ডেনমাৰ্ক, ইজৰাইল, ইজিপ্ত, অষ্ট্ৰিয়া আদি বিভিন্ন দেশক লৈও অসমীয়াত ভ্ৰমণ-সাহিত্য ৰচিত হৈছে। এইবিলাকৰ ভিতৰত বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱাৰ চাইজাৰলেণ্ড ভ্ৰমণক লৈ ৰচিত 'চুইজাৰলেণ্ড'(১৯৪৮), বাগ্মীবৰ নীলমণি ফুকনৰ 'বাৰ্লিনত কি দেখিলোঁ'(১৯৬৯), মহম্মদ মজুউদৰ 'বৰফৰ দেশ ভিয়েনা'(১৯৭২), ইজৰাইল ভ্ৰমণ সম্পৰ্কীয় হেম বৰুৱাৰ 'ইজৰাইল'(১৯৬৫), প্ৰমোদ বৰুৱাৰ 'এই মাটিৰেই মানুহ'(১৯৭২) গ্ৰন্থত ইজৰাইলৰ ভ্ৰমণৰ অভিজ্ঞতা পোৱা যায়। আফগানিস্তান ভ্ৰমণ সম্পৰ্কীয় গুৰুত্বপূৰ্ণ গ্ৰন্থৰ ভিতৰত আব্দুছ ছাত্তাৰ বিদেশত দুদিনমান'(১৯৫৭), আৰু অমলেন্দু গুহৰ 'আফগানিস্তান ভ্ৰমণ সম্পৰ্কীয় এভুমুকি'(১৯৬১) বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য।

হজযাত্ৰাৰ বিৱৰণযুক্ত নুৰুল হুদাৰ 'পবিত্ৰ হজকথা', নবাব দানিছ মহম্মদৰ 'হজযাত্ৰীৰ

ডায়েৰী'(১৯৬৪) আৰু আদাম আলিৰ 'মোৰ হজ যাত্ৰা'(১৯৮৪) আদি ভ্ৰমণ কাহিনীয়ে অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্যক অনন্য মাত্ৰা প্ৰদান কৰিছে। ইজিপ্ত ভ্ৰমণৰ অভিজ্ঞতা সম্বলিত সুনীল কুমাৰ শইকীয়াৰ 'পিৰামিডৰ দেশত'(২০০৫), আন্দামানৰ সেউজীয়া ৰূপ তৃষাৰে বৰ্ণিত উৎপল দত্তৰ 'অপৰূপা আন্দামান'(১৯৯৩), অসমী কুমাৰ দত্তৰ 'সেউজ দ্বীপ আন্দামান'(২০০১), অষ্ট্ৰেলিয়া ভ্ৰমণ সম্পৰ্কীয় মহেশ দাসৰ 'অষ্ট্ৰেলিয়া : জীৱন আৰু যৌৱন', জয়ন্তী চুতীয়াৰ 'বিথোফেনৰ ঘৰত এদিন'(২০০৮), তুলুতুল বৰুৱাৰ অষ্ট্ৰেলীয়া ভ্ৰমণ বিষয়ক 'বিষুবৰ ইপাৰে সিপাৰে'(২০১১), কুতুবুদ্দিন আহমেদৰ 'নীল নদীৰ ইপাৰ টেমচৰ সিপাৰ'(২০১১), ৰীণা দেৱীৰ 'ডোডোৰ দেশ মৰিছাছ'(২০১২), উৎপল বৰুৱাৰ 'সূৰ্য উঠা দেশৰ পৰা সূৰ্য ডুবা দেশলৈ'(২০১১), কৰবী ডেকা হাজৰিকাৰ 'গ্ৰীচ দেশৰ সূৰ্যমুখী দিন আৰু অপৰাজিতা ৰাতি'(২০১২), ৰাঘৱ চন্দ্ৰ ডেকাৰ 'পেঙ্গুইনৰ দেশ কুমেৰু'(২০১২), অনুৰাধা বৰুৱাৰ 'পূৰ্ব দেশৰ দেৱদূত নগৰ'(২০১২), দীপ্তি দত্তৰ 'মদাৰৰ ৰং দেশে-বিদেশে'(২০১২), জয়ন্তীমালাৰ বৰপূজাৰীৰ 'মৰতত সৰগ'(২০১২), গীতা ভৰালীৰ 'নীলা সাগৰৰ সিপাৰে'(২০১২) আদি বিভিন্ন সম্পৰ্কীয় ভ্ৰমণ কাহিনীবিলাকে অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্যক নতুন ৰূপ প্ৰদান কৰিছে। একবিংশ শতিকাৰ সময়ছোৱাত নিতৌ নতুন নতুন দেশ সম্পৰ্কীয় বিভিন্ন গ্ৰন্থই অসমীয়া পাঠকক নতুন স্বাদৰ যোগান দৰিছে।

দুঃসাহসিক ভ্ৰমণ অভিজ্ঞতাসমৃদ্ধ ভ্ৰমণ কাহিনী অসমীয়া সাহিত্যত তেনেই চালুকীয়া অৱস্থাত আছে। ইয়াৰ ভিতৰত উল্লেখযোগ্য মুণাল তালুকদাৰৰ 'চাংপোৰ পৰা ব্ৰহ্মপুত্ৰলৈ', প্ৰণয় বৰদলৈৰ 'হিমালয়ৰ শিখৰে কন্দৰে-উত্তুঙ্গ যোগীন' ইত্যাদি। সৌম্যদ্বীপ দত্তৰ 'অৰণ্যৰ ছাঁ পোহৰ' প্ৰকৃতি সম্পৰ্কীয় ভ্ৰমণ গ্ৰন্থ।

সংখ্যাত খুব বেছি নহ'লেও অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্যত শিশুকেন্দ্ৰিক ভ্ৰমণ ৰচিত হৈছে। শিশুসকলৰ অনুসন্ধিৎসু মনক ভ্ৰমণ কাহিনীয়ে বহুতো সমল যোগান ধৰিব পাৰে। অসমীয়া শিশু ভ্ৰমণ-সাহিত্যসমূহৰ ভিতৰত উল্লেখযোগ্য-নলিনী বৰা, যদুমনি বৰাৰ 'ইংলেণ্ডত সাতমাহ'(১৯৮৩), ৰবীন্দ্ৰ নাথ গোস্বামীৰ 'বিদেশী বন্ধুৰ দেশত'(১৯৯৭), অনিলকুমাৰ ভূঞা, হেমন্ত কুমাৰ দাসৰ 'হিমালয়ৰ প্ৰান্তে প্ৰান্তে'(১৯৮৯), কিৰণ তামুলীৰ আমেৰিকা ভ্ৰমণ আধাৰিত 'আমেৰিকা আমেৰিকা'(২০০৬) আৰু লগুন আৰু স্কটলেণ্ড ভ্ৰমণৰ অভিজ্ঞতাৰে সমৃদ্ধ 'টেমছৰ দুয়ো পাৰ'(২০০২), শান্তনু তামুলীৰ জাপানৰ টকিঅ' ভ্ৰমণেৰে সমৃদ্ধ 'টকিঅ'ত তেৰদিন'(২০০২) আদি উল্লেখযোগ্য।

এই বিলাক গ্ৰন্থৰ উপৰিও শিশুকেন্দ্ৰিক কেইবাখনো অনুবাদমূলক ভ্ৰমণ গ্ৰন্থও অসমীয়াত প্ৰকাশ পাইছে; তাৰ ভিতৰত অমূল্য ফুকনে অনুবাদ কৰা কে.চি. খাল্লাৰ 'বিদেশী পৰিব্ৰাজকৰ দৃষ্টিত ভাৰত', আৰু 'শিখৰে শিখৰে', অৰুন্ধতী দত্তই অনুবাদ কৰা প্ৰীতি সেনগুপ্তাৰ 'মোৰ চুম্বকীয় উত্তৰ মেৰু যাত্ৰা', কেশৱ মহন্তৰ অনুদিত বেলিন্দৰ আৰু হৰিন্দৰ ধানোৱাৰৰ 'হিউৱেনচাণ্ডৰ ভাৰত

যাত্ৰা' আদি উল্লেখযোগ্য।

সিদ্ধান্ত

আলোচনাৰ অন্তত আমি সিদ্ধান্তত উপনীত হ'ব পাৰোঁ যে,

• সম্প্ৰতি গোলকীকৰণৰ ফলত বিশ্বৰ প্ৰান্তৰৰ খবৰ হাতৰ মুঠিতে পোৱাটো সম্ভৱ হৈ উঠিছে। তথাপিও ই ভ্ৰমণৰ আনন্দ হ্ৰাস কৰিব পৰা নাই।

• অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্যও নতুন ৰূপেৰে উজ্জীৱিত হৈ উঠিছে।

• বিভিন্ন আলোচনী - 'প্ৰান্তিক', 'গৰীয়সী', 'সাতসৰী', 'মোঁচাক' আদিৰ লগতে বিভিন্ন বাতৰি-কাকতৰ পৰিপূৰিকা আদিত ভ্ৰমণ বিষয়ক লেখাৰ গুৰুত্ব বৃদ্ধি পাইছে।

• ভ্ৰমণ বিষয়ক গুৱাহাটী দূৰদৰ্শনৰ দ্বাৰা প্ৰচাৰিত ববিতা শৰ্মাৰ নতুন শৈলীৰ উপস্থাপনেৰে সমৃদ্ধ 'বিদেশত আপোন মানুহ' এই ধাৰাৰ এক অনন্য সংযোজন।

সামৰণি

অসমীয়া সাহিত্যৰ সৌভাগ্য যে স্বৰাজ্যোত্তৰ কালৰ পৰা বৰ্তমান সময়লৈকে বহুকেইজন কৃতিমন্ত লেখকৰ ভ্ৰমণ সম্পৰ্কীয় লেখাই এই ধাৰাটোক জনপ্ৰিয় আৰু আকৰ্ষণীয় কৰি তুলিছে। এই সকল স্বনামধন্য লেখকৰ ভিতৰত হেম বৰুৱা, অনু বৰুৱা, বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱা, হেমন্ত কুমাৰ শৰ্মা, অমলেন্দু গুহ, অণিমা গুহ, নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈ, চন্দ্ৰপ্ৰসাদ শইকীয়া, নগেন শইকীয়া, লক্ষ্মীনন্দন বৰা, গোবিন্দ প্ৰসাদ শৰ্মা, শান্তনু তামূলী, জয়ন্তী চুতীয়া, সুনীল কুমাৰ শইকীয়া, প্ৰদীপ্ত বৰগোহাঞি, ৰথীন্দ্ৰনাথ গোস্বামী, নয়নানন্দ বৰঠাকুৰ, জয়ন্তীমালা বৰপূজাৰী আদি সংবেদনশীল লেখকসকলে সাৰ্থক উপস্থাপনেৰে অসমীয়া ভ্ৰমণ-সাহিত্যক গতিশীলতা প্ৰদান কৰিছে।

প্ৰসংগ গ্ৰন্থ

১. সত্যেন্দ্ৰনাথ শৰ্মা, অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত।
২. হেমন্ত কুমাৰ শৰ্মা, অসমীয়া সাহিত্যত দৃষ্টিপাত।
৩. মঞ্জুলা বৰা (সম্পা.), ভাষা সাহিত্যৰ বৰ্ণালী।
৪. প্ৰতাপজ্যোতি বৰা, ক্ৰমবিকাশ অসমীয়া শিশু-সাহিত্য আৰু শিশু-সহিত্যৰ গ্ৰন্থপঞ্জী।

ডাইনী হত্যা আৰু সাহিত্যত ইয়াৰ প্ৰতিফলন

(তাৰাশংকৰ বন্দোপাধ্যায়ৰ 'ডাইনী' গল্পৰ বিশেষ উল্লিখনেৰে)

ড° বিজুমণি দত্ত

সহকাৰী অধ্যাপিকা, অসমীয়া বিভাগ, সাপেখাতী সহবিদ্যালয়

১.০ অৱতৰণিকা :

সাধাৰণ ধাৰণা অনুসৰি 'ডাইনী' হ'ল ভূত-প্ৰেত পোহা, যাদু-মন্ত্ৰাদি জনা, আনৰ অপকাৰ সাধন কৰা অমংগলীয়াৰ মানুহ। হেমকোষ অভিধানত 'ডাইনী' শব্দৰ অৰ্থ নিৰ্দেশ কৰিছে এনেদৰে- কালী গোসাঁনীৰ সংগিনী, এবিধ ভূতুণী কিন্তু ইংৰাজী ডাইনী বুজোৱা শব্দ .....ৰ মূল হ'ল ..... অৰ্থাৎ জ্ঞানী মহিলা। তেনেদৰে ডাইনী শব্দৰো মূল সংস্কৃত শব্দ 'ডাকিনী' শব্দৰ উৎসৰ অন্তৰালত থকা 'ডাক' শব্দই জ্ঞানী ব্যক্তিক বুজোৱা হয়। এই ডাক শব্দৰে স্ত্ৰীৰূপ ডাকিনী। কেতিয়াৰ পৰা ডাইনী শব্দৰ অৰ্থৰ পৰিৱৰ্তন ঘটিল জনা নাযায়। ডাইনী বিশ্বাসৰ জন্ম সভ্যতাৰ আৰম্ভণিতে হৈছিল বুলি অনুমান কৰিব পাৰি। যেতিয়া মানুহে কোনো কথা যুক্তিৰে বিচাৰ কৰিবলৈ শিকা নাছিল তেতিয়া মানুহৰ জীৱনত ঘটা ভাল-বেয়া যিকোনো ঘটনাৰ মাজত অদৃশ্য শক্তিৰ উমান পাইছিল। যেতিয়া কোনো মানুহৰ অপায়-অমংবল হৈছিল, তেতিয়া কোনো অশুভ শক্তিয়ে কৰা বুলি ভাবি কিছুমান বিশ্বাসৰ বশৱৰ্তী হৈ মানুহে কিছুমান ঐশ্বৰ্য্যজালিক ক্ৰিয়া-কাণ্ডৰ দ্বাৰা তাৰ প্ৰতিকাৰ কৰিবলৈ বিচাৰিছিল। ডাইনী বিশ্বাসো তেনে এক ঐশ্বৰ্য্যজালিক ক্ৰিয়া-কাণ্ডৰে ফল ভাৰতৰ বিভিন্ন অঞ্চলত ডাইনী সন্দেহত বহু নাৰীৰ ওপৰত শাৰিৰীক আৰু মানসিক নিৰ্যাতন চলাই অহা দেখা গৈছে। অভিযোগৰ সত্যতাৰ কোনো প্ৰমাণ নোহোৱাকৈ অভিযুক্ত হোৱা নাৰীসকলক শাৰিৰীক আৰু মানসিক অত্যাচাৰ কৰাৰ উপৰিও হানি-খুচি, মাটিত পুতি ৰাখি, বাত জুই লগাই দি অমানৱীয় অত্যাচাৰ কৰিছিল। অন্ধবিশ্বাস অনুসৰি ডাইনী অভিযুক্তৰ গাৰ পৰা জীৱন্ত অৱস্থাতে তেজ ওলাই মাটিত পৰিলেহে অপায়-অমং গল দূৰ হয়। সেয়ে হানি-খুচি হত্যা কৰা দেখা যায়। সাম্প্ৰতিক সময়ত ডাইনী হত্যা এক সামাজিক ব্যাধিলৈ পৰিণত হৈছে। সমাজৰ পৰা এই ব্যাধি আঁতৰ কৰিবৰ বাবে বিভিন্ন ধৰণৰ পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা হৈছে। সাহিত্যিকসকলেও তেঁওলোকৰ সৃষ্টিৰাজিৰ মাজেদি ডাইনী হত্যাৰ কুপ্ৰভাৱ প্ৰতিফলিত কৰি সমাজৰ সংশোধনৰ প্ৰয়াস কৰা দেখা যায়। অসমীয়া তথা ভাৰতীয় কৃতিকাৰ ৰচনাত ডাইনী হত্যাৰ বিষয়ে ঠাই পাইছে। বাংলা সাহিত্যৰ অন্যতম কথা সাহিত্যিক তাৰাশংকৰ বন্দোপাধ্যায়ৰ ৰচনাতো ডাইনী হত্যাৰ কুপ্ৰভাৱৰ চিত্ৰ চিত্ৰিত হৈছে। এই আলোচনাত তাৰাশংকৰ বন্দোপাধ্যায়ৰ 'ডাইনী' নামৰ চুটিগল্পত ডাইনী হত্যাৰ বিষয়বস্তুৰে কেনেদৰে প্ৰকাশ লাভ কৰিছে তাৰ আলোচনা কৰা হৈছে।

১.১ অধ্যয়নৰ উদ্দেশ্য, পদ্ধতি আৰু পৰিসৰ :

এই অধ্যয়নৰ মূল উদ্দেশ্য হৈছে সাহিত্যত ডাইনী হত্যাৰ প্ৰতিফলন দেখুৱাওৱা। বিশ্লেষণাত্মক অধ্যয়ন পদ্ধতি এই আলোচনাত গ্ৰহণ কৰা হৈছে। তাৰাশংকৰৰ গল্পৰ আধাৰতে আলোচনা সীমাবদ্ধ থাকিব।

২.০ তাৰাশংকৰ বন্দোপাধ্যায়ৰ পৰিচয় :

বিংশ শতিকাৰ ভাৰতীয় কথা সাহিত্যিকসকলৰ অন্যতম তাৰাশংকৰ বন্দোপাধ্যায় হ'ল বাংলা ভাষাৰ সাহিত্যিক। 'কল্লোল' নামৰ আলোচনীত প্ৰথমে কবি হিচাপে হাতত কলম তুলি লোৱা তাৰাশংকৰ বন্দোপাধ্যায় চুটিগল্প লেখক আৰু ঔপন্যাসিক হিচাপেহে অধিক জনপ্ৰিয়তা তথা প্ৰসিদ্ধি অৰ্জন কৰিছিল। বীৰভূম জিলাৰ ৰাঢ়বংগৰ এগৰাকী সাৰ্থক চিত্ৰকৰ আছিল তাৰাশংকৰ বন্দোপাধ্যায়। সেই অঞ্চলৰ লোক-বিশ্বাস, ৰীতি-নীতি, কিংবদন্তী, আদিমতা, অন্ধবিশ্বাস আদি সকলো বিষয়ে তেঁওৰ গল্পত ঠাই পাইছিল। সমাজ সচেতন সাহিত্যিকগৰাকীৰ ৰচনাৰ পটভূমি আছিল সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ মানুহৰ সমাজখন। সামন্ততন্ত্ৰৰ বিকাশ, যন্ত্ৰ সভ্যতাৰ অভ্যুত্থান, গ্ৰাম্য জীৱনত ইয়াৰ প্ৰভাৱ, সামাজিক সমস্যা আদি তেঁওৰ গল্প-উপন্যাসৰ বিষয়বস্তু। তাৰাশংকৰ বন্দোপাধ্যায়ৰ ৰচনাত সমাজ জীৱনৰ এখন বাস্তৱ ছবি প্ৰতিফলিত হৈছে। বিশেষতৈ সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ মানুহৰ জীৱন, সন্মুখীন হোৱা নানা সমস্যা অতি সহৃদয়তাৰে তেঁও গল্প-উপন্যাসত ঠাই দিছিল আৰু সমস্যাসমূহ মানৱীয় দৃষ্টিভংগীৰে উপস্থাপন কৰিছিল। সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ মানুহৰ পোনপটীয়া সংস্পৰ্শলৈ আহি তেঁওলোকৰ জীৱনচৰ্যাৰ আয়ত্ব কৰাৰ বাবে তেঁওৰ সৃষ্টিৰাজিৰ মাজে মাজে ই প্ৰাণ প্ৰবাহৰ ৰূপত সঞ্চাৰিত হৈ আছে। সাহিত্যিকগৰাকীয়ে সামাজিক সমস্যা উপস্থাপন আৰু তাৰ পৃষ্ঠভূমিত ব্যক্তিজীৱনৰ প্ৰমূল্যসমূহৰ সন্ধান কৰিছে। ইয়াৰ উপৰিও তাৰাশংকৰ বন্দোপাধ্যায়ৰ অকৃত্ৰিম আৰু সমৃদ্ধ ভাষাশৈলীয়ে বিষয়বস্তুত সোণত সূৰগা চৰাইছে। জলসাঘৰ, বেদেনী, শ্ৰেষ্ঠগল্প তেখেতৰ উল্লেখযোগ্য চুটিগল্প সংকলন। গল্পকাৰগৰাকীৰ গল্পত ঘাটে, বৈদ্য, ডাইনী, বাজিকৰ, বাজমিস্ত্ৰি, তান্ত্ৰিক, ডকাইত আদি নানা চৰিত্ৰই ঠাই পাইছে। তেঁও আছিল মাটি আৰু মানুহৰ শিল্পী।

২.০ আলোচনা :

'ডাইনী' তাৰাশংকৰ বন্দোপাধ্যায়ৰ এটা উল্লেখযোগ্য চুটিগল্প। সামাজিক কু-সংস্কাৰ, অন্ধবিশ্বাসে সাধাৰণ মানুহৰ জীৱন কেনে বিষময় কৰি তুলিব পাৰে তাৰেই অন্তৰস্পৰ্শী চিত্ৰ গল্পটোত চিত্ৰিত কৰা হৈছে। সুৰধনী নামৰ এগৰাকী নাৰী গল্পটোৰ নায়িকা। সুৰধনী প্ৰচলিত ডাইনী বিদ্যা নামৰ কু-সংস্কাৰৰ বলি হৈ গোটেই জীৱন নৰক যন্ত্ৰণা ভোগ কৰিবলগীয়া হৈছে আৰু শেষত তাইৰ মৃত্যু হৈছে।

গল্পটোৰ আৰম্ভণি হৈছে 'ছাটিফাটা' পথাৰৰ অনবদ্য বৰ্ণনাৰে। জলবিহীন, ছায়াবিহীন তথা অভিশপ্ত ছাটিফাটা পথাৰৰ পূব প্ৰান্তৰ এখন বাগানত এজনী ডাইনীয়ে বাস কৰিছিল। সুদীৰ্ঘ

চল্লিশ বছৰ সেই অঞ্চলত বাস কৰা ডাইনীজনীৰ সম্পৰ্কত অঞ্চলটোত বিভিন্ন লোকশ্ৰুতি প্ৰচলিত হৈ আহিছে। তাইৰ দহ কি এঘাৰ বছৰ বয়স হওঁতেই হাৰু চৌধুৰীয়ে তেওঁৰ পুতেকৰ পেটৰ বিষ হওঁতে তাইৰ বিৰুদ্ধে প্ৰথম ডাইনী অভিযোগ আনিছিল। তাইৰ দৃষ্টি অশুভ আৰু তাইৰ দৃষ্টিয়ে সুস্থ মানুহৰ দেহৰ ৰক্ত শোষণ কৰি তাক মাৰি পেলাব পাৰে বুলি এক ধাৰণা আৰু কু-সংস্কাৰ মানুহৰ মাজত গঢ় লৈছিল। তাই ভগৱানক প্ৰাৰ্থনা কৰিছে- ‘মা মোক ডাইনীৰ পৰা মানুহ কৰি দিয়া, মই তোমাক বুকু ফালি তেজ দিম।’

গল্পটোত ডাইনী চৰিত্ৰৰ মানসিক অন্তৰ্দন্দ্বই এক বিশেষ মাত্ৰা প্ৰদান কৰিছে। গল্পকাৰে ডাইনী সত্ত্বৰ আৰু মানৱী সত্ত্বা এটা পৰ্যায়ত যেন একাকাৰ কৰি পেলাইছে। গভীৰ মমতা আৰু মানৱীয় দৃষ্টিৰে সমাজৰ অৱহেলিত নাৰীৰ জীৱন চিত্ৰ চিত্ৰিত কৰাত তাৰাশংকৰ বন্দোপাধ্যায় একক আৰু অনন্য সমাজত প্ৰচলিত অন্ধবিশ্বাসে সুৰধনী নামৰ নাৰীগৰাকীৰ জীৱন কিদৰে যন্ত্ৰণাময় কৰি তুলিছিল তাক দাঙি ধৰি সমাজৰ পৰা এই অপশক্তি নাশ কৰাৰেই তেওঁ চেষ্টা কৰিছিল। সমালোচক নাৰায়ণ বন্দোপাধ্যায়ে ‘ডাইনী’ সম্পৰ্কত কৈছে- ‘নাৰী আৰু নাগিনী’ আৰু ‘ডাইনী’ এই দুটা গল্পই বিষয়বস্তুৰ অভিনৱত্ব তথা অনন্য সাধাৰণ প্ৰকাশভংগীৰ বাবে বাংলা সাহিত্যত ক্লাচিক হৈ থাকিব।’^১

৩.০ সামৰণিঃ

বংগৰ সমাজ জীৱনৰ লগতে সমাজৰ অন্তৰ্গত ব্যক্তিৰ চৰিত্ৰও জীৱন্ত ৰূপত দাঙি ধৰা তাৰাশংকৰ বন্দোপাধ্যায় এজন জনসাধাৰণৰ শিল্পী। ‘তাৰাশংকৰৰ গল্প-উপন্যাসত এফালেদি মানৱ জীৱনৰ গভীৰ তাৎপৰ্য্য আৰু আনফালেদি সমাজ জীৱনৰ স্বচ্ছ প্ৰতিবিস্মই অপূৰ্ব শিল্পৰূপ লাভ কৰিছে। চৰিত্ৰসমূহৰ মনস্তাত্ত্বিক বৈচিত্ৰ আৰু মানৱ জীৱন সমন্ধে এক বিশুদ্ধ দাৰ্শনিকবোধ তেওঁৰ কথা-সাহিত্যৰ মূল আকৰ্ষণ। তাৰাশংকৰে তেওঁৰ গল্প আৰু উপন্যাসত চিত্ৰিত প্ৰত্যেকটো ব্যক্তি জীৱনক সহানুভূতিৰ তুলাচনীত তুলি লৈহে মনস্তাত্ত্বিক বৈচিত্ৰৰ সাজ পিন্ধাই পাঠকৰ আগলৈ আগবঢ়াই পঠিয়াইছে। সেইকাৰণে তেওঁ জীৱনক মানৱীয় প্ৰবৃত্তি কিছুমানৰ অন্তৰ্দন্দ্বৰ ৰূপত চিত্ৰিত নকৰি এক অৰ্থবহু বাণীৰ ৰূপতহে ফুটাই তোলাৰ প্ৰয়াস কৰিছে।’^২ সম্প্ৰতি সমাজত ব্যাধিৰ ৰূপ লোৱা ডাইনী হত্যা নিৰ্মূলকৰণৰ কাৰণে বিভিন্ন ব্যৱস্থা চৰকাৰ তথা অন্যান্য সামাজিক অনুষ্ঠান, এন.জি.অ’ আদিয়ে গ্ৰহণ কৰিছে। কিন্তু প্ৰধান কথাটো হ’ল যেতিয়ালৈকে মানুহৰ মানসিকতাৰ, চিন্তাৰ পৰিৱৰ্তন নহ’ব তেতিয়ালৈকে ইয়াক সম্পূৰ্ণৰূপে নিৰ্মূল কৰা সম্ভৱ নহয়। সাহিত্যই মানুহৰ চিন্তাত বহুখিনি প্ৰভাৱ পেলায়। সেয়ে ভাৰতীয় সাহিত্যত ডাইনী হত্যাৰ প্ৰসংগেৰে সাহিত্য ৰচনা কৰি বহুকেইজন সাহিত্যিকে সমাজৰ পৰা এই ব্যাধিবিধ নিৰ্মূল কৰাত অৰিহনা যোগাইছে। ইয়াৰ ভিতৰত তাৰাশংকৰ বন্দোপাধ্যায় অন্যতম।

৩.০ প্ৰসংগটীকা :

১. বিভা দত্ত নেওগ, নিবেদিতা বড়া সন্দিকৈ (সম্পা) : সাহিত্যৰ স্বাদ- বৈচিত্ৰ্য, পৃঃ ৩২৯
২. নীৰাজনা মহন্ত বেজবৰা : তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্য, পৃঃ ১১৮

পাৰ্বতিপ্ৰসাদৰ গীতত লোকসংগীতৰ সুৰ- এটি আলোচনা

কেশৱী ভূঞা
সোণাৰি মহাবিদ্যালয়

১.০ অৱতৰণিকা

গীতি কবি ৰূপে পৰিচিত পাৰ্বতিপ্ৰসাদ বৰুৱাৰ গীত আৰু কবিতাত কিছুমান সুকীয়া বৈশিষ্ট্য প্ৰতিফলিত হৈছে যিয়ে অসমীয়া গীতি কবিতাক নতুন আয়তন দান কৰিছে। ঊনবিংশ শতিকাৰ শেষ ভাগ আৰু বিংশ শতাব্দীৰ প্ৰথম ভাগ অসমীয়া জীৱন আৰু মানসিকতা গঠনৰ ক্ষেত্ৰত উল্লেখযোগ্য কাল হিচাপে পৰিচিত হৈছে।

১.১ অধ্যয়নৰ উদ্দেশ্য, পদ্ধতি আৰু পৰিসৰ

আমাৰ আলোচনাৰ মূল উদ্দেশ্য হৈছে পাৰ্বতিপ্ৰসাদ বৰুৱাৰ গীতৰ সুৰৰ বিশ্লেষণ কৰা। বিষয়ৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি বিশ্লেষণাত্মক আৰু ব্যাখ্যামূলক অধ্যয়ন পদ্ধতি বাচি লোৱা হৈছে।

২.০ মূল বিষয়বস্তুৰ আলোচনা

গীতিকবিৰ গীতৰ বিশ্লেষণৰ বিপৰীতে এই অধ্যয়ন কেৱল তেওঁৰ গীতৰ সুৰৰ পৰ্যালোচনাতে সীমাবদ্ধ থাকিব।

১৯০৪ চনৰ ১৯ আগষ্টত অসমৰ শিৱসাগৰ জিলাৰ দিখৌ নদীৰ পাৰত ৰাধিকা প্ৰসাদ বৰুৱা আৰু হিমালী দেৱীৰ ঘৰত জন্ম হৈছিল গীতিকবি পাৰ্বতি প্ৰসাদ বৰাৰ। পাৰ্বতি প্ৰসাদ বৰাৰ আছিল অসমৰ এজন প্ৰসিদ্ধ কবি গীতিকাৰ আৰু নাট্যকাৰ। অসমৰ সাহিত্য আৰু সাংস্কৃতিক জগতৰ তেওঁ এক উজ্জ্বল জ্যোতিষ্ক।

অসমৰ গীতিকবি নামেৰে জনাজাত পাৰ্বতি প্ৰসাদ বৰুৱা আছিল অসমীয়া চলচ্চিত্ৰ জগতৰ প্ৰাৰম্ভিক চলচ্চিত্ৰ নিৰ্মাতাসকলৰ মাজত এজন। পাৰ্বতি প্ৰসাদ বৰুৱা শৈক্ষিক জীৱনতে সাহিত্য চৰ্চা, সংগীত চৰ্চা আৰু সৃষ্টিশীল কৰ্মৰ ভেটি নিৰ্মিত হয়। পাৰ্বতি প্ৰসাদে সংগীতত লক্ষীৰাম বৰুৱাৰ ওচৰত ৰবীন্দ্ৰ নাথৰ গীত শিকিছিল।

পদ্মধৰ চলিহাৰ ওচৰতো সংগীতৰ শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিছিল।

সংগীত ভাব, সুৰ আৰু ৰসে প্ৰাণক সঞ্জীৱিত কৰে। পাৰ্বতি প্ৰসাদে সুখ-দুখ আনন্দ-

বিষাদ আদি মানৱ মনৰ বিভিন্ন ভাব প্ৰকাশৰ বাবে ধীৰ সুৰৰ আশ্ৰয় লৈছে। তেখেতৰ গীতৰ বস মিশ্ৰিত সুৰে শ্ৰোতাৰ হৃদয় মন আৰ্দ্ৰ কৰি তোলে। গীতিকাৰৰ আত্মোলঙ্কি আবেগ-অনুভূতিয়ে বিভিন্ন স্বৰৰ প্ৰণালীবদ্ধ উপস্থাপনৰ ফলত শ্ৰোতাৰ হৃদয়তো আলোড়নৰ সৃষ্টি কৰে, সহানুভূতিৰ উদ্ৰেক কৰে।

অসমৰ পৰম্পৰাগত লোক-সংগীতৰ ঐতিহ্যৰ মাজত আছে চহা প্ৰাণৰ স্পন্দন কেঁচা মাটিৰ সুবাস। পাৰ্ৱতি প্ৰসাদে অসমৰ থলুৱা কলা-শিল্পক পুনৰ আৱিষ্কাৰ কৰি স্ককীয় সুৰ সংযোজনাৰে পৰিশীলিত ৰূপ দান কৰিছে। এনে বিশিষ্টতাৰ বাবে পাৰ্ৱতি প্ৰসাদৰ গীত অসমীয়া গীতি-সাহিত্যৰ আপুৰুগীয়া সম্পদ, তেখেতৰ গীতত ভাব সুৰ আৰু ভাষাৰ ত্ৰিৱেণী সংগমৰ সৃষ্টি হৈছে যিয়েই তেওঁৰ গীতক কালজয়ী কৰি তুলিছে।

পাৰ্ৱতি সংগীতৰ স্বৰ বিন্যাস ৰীতিত লোক-সংগীতৰ প্ৰয়োগৰ বিশিষ্টতা পৰিলক্ষিত হৈছে। বিষ্ণুগীত, টোকাৰী গীত, দেহ বিচাৰ গীত ওজাপালি গীতত ব্যৱহৃত হোৱা সৰহ ভাগ সুৰ আৰু ধনশ্ৰীকে আদি কৰি বনগীতত ব্যৱহৃত কেতবোৰ ৰাগতো এই স্বৰ বিন্যাসৰ প্ৰাধান্য দেখা যায়।

পাৰ্ৱতিপ্ৰসাদৰ সুৰ আৰু লয়ৰ প্ৰধান উৎস হৈছে- অসমীয়া আইনাম, বিয়ানাম, গৰখীয়া নাম, কীৰ্তনঘৰীয়া নাম, বনগীত, টোকাৰী গীত, নিচুকনি গীত, ভাটিয়ালী গীত, ওজাপালি, দেহ বিচাৰৰ গীত, বিষ্ণুগীত, মিচিংগীত ইত্যাদি। পাৰ্ৱতিপ্ৰসাদ বৰুৱাই এই থলুৱা সুৰবোৰ অনুশীলন কৰি স্বৰচিত গীতসমূহত সুৰ সংযোজন কৰিছিল। এনেধৰণৰ থলুৱা সুৰৰ সংমিশ্ৰিত সৃষ্টি হোৱা গীতৰ উদাহৰণ হ'ল এনেধৰণৰ-

আইনাম-

আই মোৰ সোণৰে অসম
আই মোৰ সোণৰে মন্দিৰ
আই মোৰ...
ৰ'দত চিকে মিকে কৰে।

গৰখীয়া নাম আৰু বনগীত সংমিশ্ৰণ-

গৰখীয়া হেৰ' গৰখীয়া
কি সুৰ বজালী
কি সুৰ বজালী দুপৰীয়া...

কীৰ্তনঘৰীয়া নাম আৰু ওজাপালিৰ সংমিশ্ৰণ-

পূজো আহা আই মাতৃৰ
চৰণ কমল
উঠক বাজি জয় ধ্বনি
পৰম মঙ্গল...

বনগীতৰ সুৰৰ সংমিশ্ৰণ-

হেৰৌ বলীয়া

নয়ন ভৰি ভৰি

চা বলীয়া...

বিহুগীত আৰু মিচিং গীতৰ সুৰৰ সংমিশ্ৰণ-

জোনাকী অ' জোনাকী...

নিচুকনি গীতৰ সুৰৰ মিশ্ৰণত

লুইতৰ চাপৰিত কৰে নাৰৰিয়া

লুইতৰ চাপৰিত কৰে নাৰৰিয়া

বালিত ভাতে ৰান্ধি খায়...

৩.০ সামৰণি

পাৰ্ৱতি প্ৰসাদৰ গীত সৃষ্টিৰ সময়ছোৱাত ৰাগ-সংগীত আৰু ৰবীন্দ্ৰ সংগীতৰ প্ৰাধান্য আছিল। এনে পৰিৱেশত পাৰ্ৱতিপ্ৰসাদে গীত ৰচনাত হাত দিয়ে যদিও তেওঁ সুৰ সৃষ্টিত এটি বিশেষত্ব আনিলে। নতুন সুৰ সৃষ্টি কৰোঁতে তেওঁ কেৱল ৰাগ সংগীত বা ৰবীন্দ্ৰ সংগীতৰ অবিহনে অসমীয়া লোক সংগীতক তেওঁৰ গীতৰ মাজত জীয়াই ৰাখিবলৈ যত্ন কৰিছিল।

৪.০ সহায়ক গ্ৰন্থ

১. গগৈ, লীলা(সম্পা.), আধুনিক অসমীয়া সাহিত্যৰ পৰিচয়, প্ৰকাশক-বনলতা, দ্বিতীয় সংস্কৰণ, ২০১০
২. কাগুয়ুং, ৰঘুনাথঃ পাৰ্ৱতিপ্ৰসাদৰ গীতৰ সমীক্ষণ, অসম সাহিত্য সভা, প্ৰথম প্ৰকাশ-২০০৮।

গীতিকবি পাৰ্বতিপ্ৰসাদ বৰুৱা : জীৱন আৰু সৃষ্টি

ড° লিপি ফুকন

স্নাতকোত্তৰ শিক্ষক (ইংৰাজী)

ভগৱতী প্ৰসাদ বৰুৱা সোঁৱৰণী উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়।

১.০ অৱতৰণিকা

গীতিকবি পাৰ্বতি প্ৰসাদ বৰুৱাৰ বিষয়ে হোৱা যিকোনো আলোচনাত তেখেতৰ জীৱন আৰু সৃষ্টি প্ৰায়ে এটা আনটোৰ সৈতে সংপৃক্ত হৈ থকা দেখা যায়। তেখেতৰ সাহিত্য প্ৰতিভাৰ লগত তেখেতৰ পৰিয়ালৰ পৰিচয় প্ৰায়ে জড়িত হৈ থাকে। তেখেতৰ সম্ভ্ৰান্ত, শিক্ষিত, সংস্কৃতিবান পৰিয়ালটোৰ পৰা তেখেতে লাভ কৰা আদৰ্শ তেখেতৰ সৃষ্টিৰাজিত প্ৰতিফলিত হয়। পৰৱৰ্তী সময়ত ব্যক্তিগত জীৱনৰ কৰুণ ঘটনাৰাজিয়েও তেখেতৰ সৃষ্টিসমূহক প্ৰভাৱান্বিত কৰা দেখা যায়। দিখৌৰ পাৰৰ লেখকজনৰ জীৱনত প্ৰকৃতিৰ প্ৰভাৱো উল্লেখযোগ্য। সেয়ে হয়তো তেখেতৰ গীত আৰু কবিতাত নদী, ডাৱৰ, ঋতুৰ পৰিৱৰ্তন সকলো বিষয়েই স্থান লাভ কৰে। পাৰ্বতিপ্ৰসাদ বৰুৱাৰ জীৱনৰ বিভিন্ন দিশ যেন তেখেতৰ লেখাসমূহত পৰোক্ষভাৱে হ'লেও প্ৰতিফলিত হয়।

১.১ অধ্যয়নৰ উদ্দেশ্য আৰু পদ্ধতি

গীতিকবি পাৰ্বতিপ্ৰসাদ বৰুৱা : জীৱন আৰু সৃষ্টিৰ বিষয়ে অধ্যয়নে আমাৰ আলোচনাৰ মূল উদ্দেশ্য বিষয়ৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি বিশ্লেষণাত্মক অধ্যয়ন পদ্ধতি বাচি লোৱা হৈছে।

২.০ মূল বিষয়বস্তুৰ আলোচনা

গীতিকবি পাৰ্বতি প্ৰসাদ বৰুৱাৰ বিষয়ে হোৱা যিকোনো আলোচনাত তেখেতৰ জীৱন আৰু সৃষ্টি প্ৰায়ে এটা আনটোৰ সৈতে সংপৃক্ত হৈ থকা দেখা যায়। তেখেতৰ সাহিত্য প্ৰতিভাৰ লগত তেখেতৰ পৰিয়ালৰ পৰিচয় প্ৰায়ে জড়িত হৈ থাকে। তেখেতৰ সম্ভ্ৰান্ত, শিক্ষিত, সংস্কৃতিবান পৰিয়ালটোৰ পৰা তেখেতে লাভ কৰা আদৰ্শ তেখেতৰ সৃষ্টিৰাজিত প্ৰতিফলিত হয়। পৰৱৰ্তী সময়ত ব্যক্তিগত জীৱনৰ কৰুণ ঘটনাৰাজিয়েও তেখেতৰ সৃষ্টিসমূহক প্ৰভাৱান্বিত কৰা দেখা যায়। দিখৌৰ পাৰৰ লেখকজনৰ জীৱনত প্ৰকৃতিৰ প্ৰভাৱো উল্লেখযোগ্য। সেয়ে হয়তো তেখেতৰ

গীত আৰু কবিতাত নদী, ডাৱৰ, ঋতুৰ পৰিৱৰ্তন সকলো বিষয়েই স্থান লাভ কৰে। পাৰ্বতিপ্ৰসাদ বৰুৱাৰ জীৱনৰ বিভিন্ন দিশ যেন তেখেতৰ লেখাসমূহত পৰোক্ষভাৱে হ'লেও প্ৰতিফলিত হয়।

ড° কৰবী ডেকা হাজৰিকা সম্পাদিত 'পাৰ্বতি প্ৰসাদ বৰুৱাৰ কৃতি আৰু কৃতিত্ব' নামৰ গ্ৰন্থত তেখেতে পাৰ্বতিপ্ৰসাদ বৰুৱা সম্পৰ্কে লিখিছে— "পাৰ্বতিপ্ৰসাদৰ সাহিত্যিক জীৱনৰ গঠন, বিকাশ আৰু নিয়ন্ত্ৰণত কেইবাটাও উপাদানে ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে। তাৰ ভিতৰত এটা হ'ল পৰিয়ালৰ ভূমিকা। তেওঁ এটা সম্ভ্ৰান্ত, শিক্ষিত, সংস্কৃতিসম্পন্ন আৰু সুৰুচিযুক্ত পৰিয়ালত জন্মগ্ৰহণ কৰিছিল। সেয়েহে পিতৃ-পিতামহৰ পৰা লাভ কৰা সংস্কৃতিসম্পন্ন মনে তেওঁৰ চিন্তা আৰু আদৰ্শত যথেষ্ট প্ৰভাৱ পেলাইছিল। তেওঁৰ পূৰ্বপুৰুষৰ মাজত নিহিত হৈ থকা সাহিত্য চৰ্চাৰ বীজ অংকুৰিত হৈছিল পাৰ্বতিপ্ৰসাদৰ মাজত। মাতৃ হিমলাদেৱী বৰুৱানী আছিল সুলেখিকা আৰু সুৰুচিসম্পন্ন গুণী মহিলা। আইদেউতাক ললিতী বৰুৱানী আৰু মাতৃ হিমলা বৰুৱানীৰ গুৱলা কণ্ঠৰ গীত-মাত, আখ্যান-কথন আৰু বোৱা-কটাৰ মাজত প্ৰকাশ পোৱা সৌন্দৰ্যবোধৰ প্ৰতিফলনে পাৰ্বতিপ্ৰসাদৰ সৌন্দৰ্যপ্ৰীতি নিশ্চয়কৈ বৃদ্ধি কৰিছিল। তদুপৰি তেওঁৰ চাৰিওফালে আছিল লোক-সাহিত্য আৰু লোক-সংস্কৃতিৰ প্ৰতিফলন। ঘৰুৱা পৰিৱেশ আৰু সামাজিক বাতাবৰণত বিৰিঙি উঠা লোক সংস্কৃতিৰ বিবিধ দিশে পাৰ্বতিপ্ৰসাদৰ মনত ওৎসুক্য আৰু শ্ৰদ্ধাৰ জন্ম দিছিল। তেওঁৰ আছিল সজাগ শ্ৰৱণ আৰু উন্মুখ ইচ্ছুক হৃদয়। সেয়েহে লোকগীত, লোক-কবিতা অৰ্থপূৰ্ণ মনোৰম শব্দ আৰু সুৰ তেওঁ আগহেৰে গ্ৰহণ কৰিব পাৰিছিল। এক বৈষ্ণৱ পৰম্পৰা তেওঁৰ ওচৰত সমাজখনত বিয়পি আছিল। পাৰ্বতিপ্ৰসাদৰ মনত বৰগীত আদি ভক্তিগীতৰ প্ৰভাৱো পৰিছিল আৰু সিবোৰৰ পৰা শব্দ আৰু চিন্তা বুটলি আনি তেওঁ নিজস্ব চিন্তাধাৰাত খাজি লৈছিল। দিখৌপৰীয়া কবিজনৰ সন্মুখত উন্মোচিত হৈছিল প্ৰকৃতিৰ ৰূপৰ এখন বিনন্দীয়া জগত। সৰুৰেপৰা তেওঁৰ চকুত পৰিছিল লুইত আৰু দিখৌৰ বাৰিষাৰ তাণ্ডৰ আৰু খৰালিৰ স্নিগ্ধতা। নদীৰ বুকুৰে অহা-যোৱা কৰা বৰনাও- বালিত ভাত ৰান্ধি খোৱা নাৱৰীয়া, পানীত উটি অহা লেকলৌ পৰুৱাৰ জাক। বিভিন্ন ঋতুত বৰণীয়া হৈ উঠা অসমৰ প্ৰকৃতিৰ ফুল, চৰাই, নিৰ্যঁৰ আৰু কুঁৱলীয়ে তেওঁৰ মনত টো তুলিছিল। জোনাকৰ ৰাগীয়ে তেওঁৰ মন কেনেবা কৰি তুলিছিল। তেওঁৰ গীত আৰু কবিতা কোমলাই থৈছে প্ৰকৃতিৰ মোহময় অনুভৱে।"

পাৰ্বতিপ্ৰসাদ বৰুৱাৰ ব্যক্তিগত জীৱনৰ অভিজ্ঞতা আৰু অনুভৱে তেখেতৰ সৃষ্টিৰাজিক সমৃদ্ধ কৰাৰ দিশটো সদায়েই উল্লেখযোগ্য।

(২)

পাৰ্বতিপ্ৰসাদ বৰুৱাৰ ৰচনাৱলীৰ ভিতৰত উল্লেখযোগ্য হৈছে- লুইতী, গুণগুণনি, শুকুলা ডাৱৰ ঐ কছঁৰা ফুল, লখিমী, সোণৰ সোলেং, ভগ্ন টোকাৰীৰ সুৰ, খেল ভগ্ন খেল, ময়াপী, মৌ-টোকাৰী, ভগ্ন কবিতা ইত্যাদি।

'লুইতী' হ'ল তেইশটা বনগীত সুৰীয়া গীতৰ সমষ্টি। ১৯৫১ চনত প্ৰকাশিত এই

সংকলনখনিত প্রকৃতিৰ বিভিন্ন সমল কেন্দ্ৰিক কিছু গীত সন্নিবিষ্ট হৈছে। লুইতৰ গান্ধীৰ্য, অতীত-স্মৃতি, প্রকৃতি আৰু মানুহ মাজৰ নিবিড় সম্পৰ্ক- সকলো বিষয়ৰ গীত 'লুইতী'ত অন্তৰ্ভুক্ত হৈছে।

'গুণগুণনি' প্রকাশ হৈছিল ১৯৫৩ চনত। প্রকৃতিৰ ৰূপ সম্পৰ্কীয় গীতৰ উপৰিও দেশপ্ৰেমমূলক গীত এই সংকলনটিত অন্তৰ্ভুক্ত হৈছে। পাৰ্বতিপ্ৰসাদ বৰুৱাৰ কবিতাত যি Mysticism ৰ সুৰ ধ্বনিত হয়, তেনে বহু গীত এই সংকলনখনিত সন্নিবিষ্ট হৈছে।

'শুকুলা ডাৱৰ ঐ কহঁৱা ফুল' প্রকাশ হৈছিল ১৯৬৩ চনত। শৰতৰ সৌন্দৰ্য সামৰি ৰচনা কৰা বহু গীত এইখন সংকলনত সন্নিবিষ্ট হৈছে। গীতসমূহত চিত্ৰকল্পৰ প্ৰয়োগ বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য।

১৯৩১ চনত প্রকাশিত 'লখিমী' নামৰ গীতি-নাটিকাত শৰত কুঁৱৰী, কহঁৱা, ডাৱৰ, শেৱালি আদি চৰিত্ৰৰ মাজত মানৱত্ব আৰোপ কৰা হৈছে। শৰতে বিদায় লৈ হেমন্তৰ বাবে পথ মুকলি কৰি দিয়া সময়খিনিক গীত আৰু কথাৰে সজাই তোলা হৈছে।

'সোণৰ সোলেংক পাৰ্বতিপ্ৰসাদে সুৰীয়া নাট আখ্যা দিছে। ১৯৫৫ চনত প্রকাশিত এই ৰূপকধৰ্মী নাটখনত বীণ ব'ৰাগী, ল'ৰাৰ দল, বুঢ়ী আই, ৰাজহংসৰ জাক আৰু প্ৰতীকৰ সমাৱেশত মানুহৰ সৌন্দৰ্য সন্ধানৰ ইংগিত দিয়া হৈছে।

'ভঙা টোকাৰীৰ সুৰ' নামৰ পুথিখন প্রকাশ হৈছিল ১৯৫৯ চনত। ব্যক্তিগত জীৱনৰ দুখ-ব্যথা যেন এই পুথিখনৰ কবিতাকেইটিত প্রকাশ পাইছে। আপোনজনক হেৰুৱাই জীৱনৰ কঠোৰতাৰ স'তে সন্মুখীন হোৱা কবিয়ে যেন ব্যক্তিগত জীৱনৰ বিষাদবোৰ এই কবিতাবোৰৰ মাজেৰে প্রকাশ কৰিছে।

'খেল ভঙা খেল' প্রকাশ হৈছিল ১৯৬৯ চনত। এই কবিতা পুথিখনত সন্নিবিষ্ট কবিতাসমূহত আধুনিক চিন্তাধাৰা প্ৰতিফলিত হৈছে। এই সংকলনৰ ভাৱ-ভাষা কিছু পৃথক।

'ময়াপী' কিছু কোমল গীতৰ সংকলন। গীতিকাৰৰ শব্দ-চয়নৰ দক্ষতা এই গীতসমূহত সুন্দৰকৈ প্রকাশ পায়।

১৯৪৮ শকত প্রকাশিত গীতৰ সংকলন 'মৌ টোকাৰী' খনত ঘৰুৱা শব্দ আৰু গ্ৰাম্য প্রকৃতিৰ চিত্ৰৰ সমাহাৰ দেখিবলৈ পোৱা যায়।

'ভঙা কবিতা' নামৰ সংকলনটিত কিছু অনূদিত কবিতা অন্তৰ্ভুক্ত হৈছে। শ্যেলী, বায়ৰণ, হাফিজ আদিৰ ইংৰাজী কবিতা অসমীয়ালৈ অনুবাদ কৰি পাৰ্বতিপ্ৰসাদ বৰুৱাই 'ভঙা কবিতা' নাম দিলে। বিশটা কবিতাৰ সংকলন 'ভঙা কবিতা'।

(৩)

পাৰ্বতিপ্ৰসাদ বৰুৱাৰ কবিতা আৰু গীত সমূহত এক সাৰ্বজনীন জীৱনবোধ থাকে। সকলো স্তৰৰ মানুহৰ বোধগন্য হোৱাকৈ লিখা গীত আৰু কবিতাবোৰ যেন আচলতে সকলোৰে নিজৰ জীৱনৰে প্ৰতিফলন। প্ৰকৃতিক ভালপোৱা মানুহবোৰে নিজে ক'ব নোৱাৰা কথাবোৰ যেন

পার্বতি প্ৰসাদ বৰুৱাই নিজ গীত আৰু কবিতাৰ মাজেৰে ক'ব জানিছিল।

ড° মহেশ্বৰ নেওগে তেখেতৰ লেখা 'শিল্পী পার্বতি প্ৰসাদ বৰুৱা'ত উল্লেখ কৰিছে-
“পার্বতিপ্ৰসাদে নিৰাডম্বৰ কথাবোৰত ছন্দৰ অম্বৰ সানি দিয়ে।

ওপাঙি আহিলে লেকলৌ পৰুৱা
শুকাবৰ বাঢ়নি পানী
পালেহি খৰালি তাৰেহে বাতৰি
দিলেহি আনি।

তেনেই সাধাৰণ কথাবোৰ নিচেই সাধাৰণ ভাষাত জাতেই ঘৰুৱা সুৰেৰে মনত লগাকৈ
প্ৰকাশ কৰিব পৰাতে পার্বতিপ্ৰসাদৰ গীতৰ সাৰ্থকতা।

বুকুৰ বাঁকৈ
চিনো কি নিচিনো আগে
সৰা শেৱালিৰ বাট কাহানিবা
দেখিছিলো যেন লাগে।

ভাল কবিতা বোলে Simple Sensuous হ'ব লাগে। পার্বতিপ্ৰসাদৰ এই আধৰুৱা
ছবিখনে আমাৰ মনটো জোকোৰি নিদিলেহি নে বাৰু?

লুইতৰ সিপাৰে কহুঁৱা বনতে
নাচনী উঠিছে জাগি,
ইপাৰৰ ধাননিত কঁপনি উঠিছে
বতাহৰ টো লাগি।

বৰ্ণ আৰু স্বৰৰ কেনে সুৰ সমন্বয় ঘটিছে তলৰ মিঠা পোনপটীয়া শাৰী কেইটাত।

বাট পাহৰা বলিয়াটোৱে
বাঁহী বাই বাই গ'ল
বাটৰ কাষত সুৰবিলাক
সিঁচৰিত হই ৰ'ল।
সেই সুৰকেই বুটলি আনি
চৰায়ে ল'লে ডিঙিত সানি,
সেই সুৰতেই ফুলৰ ৰাণী
মেলে নতুন পাহি।

কিছুমান চিত্ৰকল্প নিতান্ত ঘৰুৱা কিন্তু কাব্য-বস্তুৰে ভৰা।

কোনে ডাৰৰে ডাৰৰে মৃদং বজায়
গুৰ্ গুৰ্ গুৰ্ গুৰ্
কোন বায়নৰ খোলৰ বোলত

আকাশ ভৰপূৰ।

কোনটোহঁত শাৰীৰ প্ৰকাশ ঐতিহ্যৰ দূৰণীয়া বঙেৰে বজনজন।

টো দেখি তোৰ হালে জালে গা,

ইকৰা পাতেৰে নাওখনি বা।”

এই লেখাটোত পাৰ্বতি প্ৰসাদ বৰুৱাৰ লেখা সন্দৰ্ভত কিছু আভাস পোৱা যায়। গীত আৰু কবিতাবোৰৰ মাজেৰে পাৰ্বতি প্ৰসাদ বৰুৱাই প্ৰকৃতিৰ প্ৰতি থকা আন্তৰিকতা প্ৰকাশ কৰে। সূক্ষ্ম দৃষ্টিৰে প্ৰকৃতিৰ সৌন্দৰ্য লক্ষ্য কৰি সহজ-সৰল ভাষাৰে তাক প্ৰকাশ কৰিব পৰাটো তেখেতৰ অনন্য কৃতিত্ব।

বহু কবিতা আৰু গীতত পাৰ্বতিপ্ৰসাদ বৰুৱাই এক কৰুণ সুৰ এৰি থৈ গৈছে। ব্যক্তিগত বেদনাক অৱশ্যে তেখেতে সাহিত্যলৈ ৰূপান্তৰ কৰি এক দৃষ্টান্ত ৰাখি গৈছে। পৰিয়ালৰ সদস্যৰ অকাল মৃত্যু আৰু তাৰ পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত এই ঘটনাই দি যোৱা আঘাতে যেন তেখেতৰ সৃষ্টিবোৰত এক কৰুণ সুৰৰ বীজ ৰোপন কৰিছিল। জ্যেষ্ঠ ভগ্নী কমলা বৰুৱা, জ্যেষ্ঠ ভাতৃ ভগৱতী প্ৰসাদ বৰুৱা আৰু পৰিয়ালৰ অনাকাঙ্ক্ষিত বিয়োগ, পিতৃ-মাতৃৰ মৃত্যু সকলোখিনিয়ে যেন তেখেতৰ সৃষ্টিত বিশেষ প্ৰভাৱ পেলালে।

লক্ষ্মীনাথ ফুকনৰ লেখা ‘পাৰ্বতি প্ৰসাদ : ব্যক্তিত্বৰ ৰেঙণি’ত পোৱা যায় “এক নিৰ্মম সন্ধিয়াত উত্ৰাল দিচাঙৰ সৰ্বনশীয়া পানীয়ে ভগৱতী প্ৰসাদ বৰুৱা, তেওঁৰ গাভৰু পত্নী, তেওঁৰ নুমলী ভনী, তেওঁৰ শিশু পুত্ৰ আৰু লিগিৰী ছোৱালীজনীক সামৰি ল’লে। যিখন মটৰ গাড়ীত উঠি তেওঁলোক ৰজাবাৰীৰ পৰা থিয়েটাৰ চাবলৈ শিৱসাগৰ অভিমুখে আহিছিল, সেই মটৰ গাড়ীখন চলাইছিল পাৰ্বতি প্ৰসাদে। বাকীবীলাকৰ লগতে তেওঁৰো সলিল সমাধি প্ৰায় হ’বলগীয়া হৈছিল; কিন্তু তেওঁ যে ৰক্ষা পৰিল তাৰ বাবে ঈশ্বৰক ধন্যবাদ নিদি তেওঁ দিলে ঈশ্বৰক শাওপাত। তেওঁৰ ভাৱ হ’ল একেটা ঘৰতে উমলি-জামলি ইটিয়ে সিটিক ভাল পাই কেঁচুৱাৰ পৰা যি ককায়েকৰ সৈতে একেলগে ডাঙৰ হৈছিল, সেই মৰমৰ ককায়েকেই যেতিয়া গ’ল তেওঁৰ থাকি আৰু কি লাভ। তেঁৱো লগতে যোৱা হ’লেই যে ভাল আছিল। বুজিব নোৱাৰা, বুজাব নোৱাৰা, বৰ্ণাব নোৱাৰা এক দাৰুণ শোকে তেওঁৰ অন্তৰ দহিবলৈ ধৰিলে।

কান্দোনে নুফুটা এই হিয়াখনি মোৰ

ভাঙি চুৰমাৰ কৰি জীৱন নপৰে মানে ওৰ

দহিবলে এৰি মোক অকলই

তুমি আজি গুছি গলাগই।

দিন গ’ল, মাহ গ’ল, বছৰৰ পিছত বছৰ গ’ল, পাৰ্বতি প্ৰসাদে পত্নী আৰু পুত্ৰ কন্যাৰে নতুন সংসাৰ ৰচিলে। নিজ উদ্যোগ আৰু অধ্যৱসায়ৰ বলত দুখন চাহ বাগিছাৰ মালিক হ’ল আৰু সেই বাগিছাৰ যোগেদি তেওঁৰ আৰ্থিক অৱস্থা উজ্জ্বলৰ পৰা উজ্জ্বলতৰ কৰি তুলিলে, কিন্তু সেই শোক নেপাহৰিলে, পাহৰিব নোৱাৰিলে। সময়ে অৱশ্যে তেওঁৰ শোক কিছু পাতলালে। কিন্তু

নিজৰ তেজ-মঙহেৰে গঢ়া আৰু কলিজাতকৈ মৰমৰ প্ৰাণী কেইটিক ইমান আকস্মিকভাৱে অকালতে হেৰুৱাই পাৰ্বতি প্ৰসাদৰ মাকৰ বুকুত যি কৰুণ 'বিননি' উঠিল আৰু শোকৰ অগনি জ্বলিল, সি কোনো দিন নুমালা; পক্ষাঘাত ৰোগত শয্যাশায়ী হৈ থাকি তেখেত কেইবছৰমানৰ পিছতে এই শোকৰ অগনিতো দাহ গ'ল। পাৰ্বতি প্ৰসাদো এদিন সেই ৰোগত আক্ৰান্ত হ'ল। কিন্তু শৰীৰ পঙ্গু হ'লেও মন পঙ্গু হ'বলৈ দিয়া বিধৰ মানুহ নাছিল পাৰ্বতি প্ৰসাদ। যেতিয়ালৈকে জীয়াই আছে, তেতিয়ালৈকে জীৱন্ত হৈ থাকিব লাগিব এয়ে আছিল তেওঁৰ জীৱন দৰ্শন। জীৱনৰ মোহন ভঙ্গীবোৰে তেওঁক আকুল কৰিছিল, আকুল কৰিছিল এই বিচিত্ৰ পৃথিৱীৰ বিচিত্ৰ গতি-বিধিয়ে, আকুল কৰিছিল এই সংসাৰৰ ৰূপ-ৰস-ৰাগে ভৰা মাদকতাবোৰে। জীৱনলৈ তেওঁৰ মোহ আছিল আৰু মোহ আছিল তেওঁৰ সৌন্দৰ্যলৈ। পাৰ্বতি প্ৰসাদ আছিল সুন্দৰৰ পূজাৰী...।”

বহুজনে বহু সময়ত এনেকৈয়ে পাৰ্বতি প্ৰসাদ বৰুৱাৰ সৃষ্টি আৰু তেখেতৰ জীৱনবোধৰ বিষয়ে লিখি গৈছে।

(8)

পাৰ্বতি প্ৰসাদ বৰুৱাৰ গীত আৰু কবিতাৰ মাজত চিত্ৰকল্পৰ সমাহাৰ লক্ষ্য কৰা যায়। কবিতা আৰু গীতত চিত্ৰকল্পৰ ব্যৱহাৰে সাহিত্যলৈ এক সমৃদ্ধি কঢ়িয়াই আনে।

T.S. Eliot য়েও চিত্ৰকল্প সম্পৰ্কে কৈছিল- “It comes from the whole of his sensitive life since early childhood.” পাৰ্বতি প্ৰসাদ বৰুৱাৰ কবিতা আৰু গীতত ব্যৱহৃত চিত্ৰকল্পৰ ক্ষেত্ৰত এই কথাখিনি যেন সদায়েই প্ৰাসংগিক। ব্যক্তিগত জীৱনৰ সুখ-দুখ, নিজ দেশৰ মাটি-হাবি-বন, প্ৰকৃতি সকলোখিনিয়েই যেন তেখেতৰ গীত আৰু কবিতাত ব্যৱহৃত চিত্ৰকল্প সমূহৰ মাজত প্ৰকাশ পায়। তেখেতৰ কবিতাত পোৱা যায়-

কলিয়া ডাৰৰে চকুপানী টোকা
কান্দোন পৰিলে ওৰ
আকাশত উৰিলে কপাহৰে জোলা
বাজিছে ৰঙৰে সুৰ।
ডাৰৰৰ যুঁজতে সুৰুয জিকিলে
এন্ধাৰ ক'ৰবালৈ গ'ল,
পোহৰৰ কাঁড়েৰে ডাৰৰ সৰকালে
বতৰ ফৰকালে হ'ল।

আকৌ কেতিয়াবা পোৱা যায়-

নৈৰ কাষৰে পচতীয়া জোপা
গৰাখহনীয়াত গ'ল,
গৰাৰে লগতে টুনীৰো বাঁহটি
এথানি এবানি হ'ল।

প্ৰকৃতিক খুব সূক্ষ্মভাৱে তেখেতে যেন অনুভৱ কৰিছিল, লক্ষ্য কৰিছিল। প্ৰকৃতিৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগত যেন তেখেতৰ হৃদয়ৰ আবেগো জড়িত হৈ আছিল। আহিন মহীয়া শেৱালী সৰোতে তেখেতৰ মন কেনেবা লাগিছিল-

আহিন মহীয়া শেৱালী সৰিলে
নিয়ৰত তিতিলে বন;
জোনাকত ওপঙিল
কিহবাৰে ৰাগী,
কেনেবা কৰিলে মন।

৩.০ উপসংহাৰ

তেখেতৰ গীত আৰু কবিতাত শৰৎ আছে, লুইত আছে, দিখৌ আছে, আছে ঋতুৰ পৰিৱৰ্তনৰ ছবি। এক ৰহস্যবাদৰ ভাবো তেখেতৰ বহু গীত আৰু কবিতাত আছে। জীৱনৰ দুখ-কষ্টবোৰে তেখেতক ব্যথিত কৰিলেও স্থবিৰ এক জীৱনৰ পক্ষত তেখেত কেতিয়াও নাছিল। তেখেত আছিল সদায়েই সৃষ্টিৰ পক্ষত। দুখ-বেদনাক সৃষ্টিশীলতাৰে তেখেতে সামৰিব পাৰিছিল। এয়াই আছিল পাৰ্বতি প্ৰসাদ বৰুৱাৰ জীৱনৰ সাফল্য।

এই দিশটোৱেই তেখেতক চিৰদিন এক সুকীয়া মৰ্যাদাৰে জীয়াই ৰাখিব। সাহিত্যৰ জগতখনিতো চিত্ৰকল্পৰ দিশত হোৱা যিকোনো আলোচনাত পাৰ্বতি প্ৰসাদ বৰুৱাৰ স্থান সদায়েই থাকিব। প্ৰকৃতি আৰু জীৱনবোধৰ ওচৰ সম্পৰ্কৰ বিষয়ে সোঁৱৰাই থকা তেখেতৰ সৃষ্টিৰাজিয়ে সদায়েই অনুভৱী মনবোৰত এক বিশেষ প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰি থাকিবলৈ সক্ষম হ'ব।

৪.০ সহায়ক গ্ৰন্থ

১. গগৈ, লীলা(সম্পা.), আধুনিক অসমীয়া সাহিত্যৰ পৰিচয়, প্ৰকাশক-বনলতা, দ্বিতীয় সংস্কৰণ, ২০১০।
২. কাগ্যুং, ৰঘুনাথঃ পাৰ্বতিপ্ৰসাদৰ গীতৰ সমীক্ষণ, অসম সাহিত্য সভা, প্ৰথম প্ৰকাশ-২০০৮।

আহোমৰ ৰাজত্বকাল আৰু অসমীয়া উপন্যাস

শিল্পীশিখা কোঁৱৰ

মাহমৰা, চৰাইদেউ

অৱতৰণিকাঃ

আহোম বুৰঞ্জীৰ আধাৰত ভালেমান উপন্যাস অসমীয়া ভাষাত ৰচনা কৰিছে। বুৰঞ্জীৰ বিভিন্ন চৰিত্ৰ আৰু বুৰঞ্জীৰ বিভিন্ন ঘটনা-পৰিঘটনাৰ আধাৰত এই উপন্যাসসমূহ ৰচিত। অৱশ্যে এই উপন্যাসসমূহে অসমীয়া উপন্যাসৰ পৰিধি বৃদ্ধি কৰিছে।

অধ্যয়নৰ উদ্দেশ্য, পৰিসৰ আৰু পদ্ধতিঃ

আহোমৰ ৰাজত্বকালৰ পটভূমি আৰু বিষয়বস্তুৰ আধাৰত ৰচিত উপন্যাসৰ আভাস দিয়াই এই অধ্যয়নৰ মূল উদ্দেশ্য।

বৰ্ণনামূলক আৰু বিশ্লেষণাত্মক আলোচনা পদ্ধতি এই আলোচনাত গ্ৰহণ কৰা হৈছে।

অসমীয়া উপন্যাসৰ সামগ্ৰিক আলোচনাৰ পৰিৱৰ্তে কেৱল বুৰঞ্জী আধাৰিত অসমীয়া উপন্যাসৰ বিষয়েহে এই আলোচনাৰ কাৰণে বাচি লোৱা হৈছে।

মূল বিষয়বস্তুৰ আলোচনা :

আধুনিক অসমীয়া সাহিত্যৰ বিভিন্ন বিভাগসমূহৰ ভিতৰত উপন্যাস অন্যতম। অসমীয়া ভাষাই আধুনিক ৰূপ পৰিগ্ৰহণ কৰাৰ বহু পাছত ঊনবিংশ শতিকাৰ শেষৰ দশকতহে অসমীয়া উপন্যাসৰ জন্ম হয়। ১৮৯১ চনৰ জানুৱাৰী-ফেব্ৰুৱাৰী সংখ্যাৰ 'জোনাকী' ত বেজবৰুৱাৰ পদ্মকুমাৰী উপন্যাসৰ প্ৰথমছোৱা প্ৰকাশ পায়, আৰু ইয়াৰ পিছত ধাৰাবাহিকভাৱে ওলায়। একে বছৰতে অৰ্থাৎ ১৮৯১ চনত 'বিজুলী' আলোচনীৰ পাতত ধাৰাবাহিকভাৱে পদ্মনাথ বৰুৱাৰ (পিছলৈ গোহাঞিবৰুৱা) ৰ ভানুমতী প্ৰকাশ পায়। পদ্মনাথ বৰুৱা(গোহাঞিবৰুৱা)ৰ ভানুমতী আৰু লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ পদ্মকুমাৰী (পদুম কুঁৱৰী)ৰ জৰিয়তে প্ৰায় একে সময়তে অসমীয়া উপন্যাসৰ আৰম্ভণি হয়। পৰৱৰ্তী সময়ত ৰজনীকান্ত বৰদলৈ, নীলকণ্ঠ বৰুৱা, হৰেশ্বৰ শৰ্মা বৰুৱা, দণ্ডিনাথ কলিতা, দৈৱচন্দ্ৰ তালুকদাৰ, হৰিনাৰায়ণ দত্ত বৰুৱা, হিতেশ্বৰ বৰবৰুৱা আদি

লেখকসকলৰ হাতত অসমীয়া উপন্যাসে সমৃদ্ধি আৰু বিকাশ লাভ কৰে।

অসমীয়া উপন্যাসে নিৰ্দিষ্ট গতি লাভ কৰা সময়ৰ পৰা বৰ্তমানলৈকে অসমীয়া ভাষাত বহু উপন্যাস ৰচিত হৈছে। এই উপন্যাসসমূহৰ ভিতৰত ইতিহাসক আধাৰ হিচাপে লৈ ৰচনা কৰা উপন্যাস যথেষ্ট পৰিমাণে দেখা যায়। এখন উপন্যাসৰ বিষয়বস্তুৰ সময়, ঠাই আৰু পৰিবেশে সেই উপন্যাসখনৰ পটভূমি নিৰ্মাণ কৰে। অসমীয়া উপন্যাসৰ ঐতিহাসিক পটভূমিলৈ লক্ষ্য কৰিলে বেছিভাগ উপন্যাসেই আহোম ৰাজত্বকালৰ পটভূমিত ৰচনা কৰা দেখিবলৈ পাওঁ। ঊনবিংশ শতিকাৰ শেষৰ সময়ছোৱাত মানুহৰ মাজত সৃষ্টি হোৱা জাতীয় জাগৰণে এই ক্ষেত্ৰত বৰঙনি যোগাইছিল। অসমীয়া লেখক তথা শিক্ষিত লোকসকলেও জাতিটোক জাগ্ৰত কৰাৰ বাবে বিভিন্ন কাৰ্য্যপন্থা গ্ৰহণ কৰিছিল। স্বদেশপ্ৰেম, জাতীয় দায়বদ্ধতা, গৌৰৱময় অতীতৰ প্ৰতি থকা শ্ৰদ্ধাশীল মনোভাব আদিৰ বাবে সমৃদ্ধশালী ছশ বছৰীয়া আহোমসকলৰ ৰাজত্বকালক উপন্যাসৰ পটভূমি হিচাপে অসমীয়া উপন্যাসিকসকলে নিৰ্বাচন কৰিছিল। ঊনবিংশ শতিকাত আৰম্ভ হোৱা পুৰণি পুথি আৰু বুৰঞ্জীসমূহৰ পুনৰুদ্ধাৰৰ লগতে প্ৰকাশনৰ কামে এইক্ষেত্ৰত বিশেষভাবে প্ৰভাৱ পেলাইছিল। বুৰঞ্জীসমূহত লিপিবদ্ধ বিভিন্ন ঘটনাৰাজিয়ে আহোম ৰাজত্বকালৰ বহু দিশ পোহৰলৈ আনিলে।

অসমীয়া উপন্যাসৰ জন্ম ঐতিহাসিক উপন্যাসৰ যোগেদিয়েই হৈছিল। আহোম স্বৰ্গদেউ শিৱসিংহৰ ৰাজত্বকালৰ পটভূমিত পদ্মনাথ গোহাঞিবৰুৱাই 'ভানুমতী' উপন্যাসখন ৰচনা কৰিছে। উপন্যাসখনৰ পটভূমিটো ঐতিহাসিক কিন্তু কাহিনী, চৰিত্ৰসমূহ কাল্পনিক। আহোমসকলৰ জীৱনধাৰা, ডা-ডাঙৰীয়াসকলৰ আভিজাত্যৰে ভৰা ঘৰ-বাৰী, ঘৰত কাম-বন কৰা লগুৱা-লিকচৌ, বৃহৎ পৰিসৰৰ খেতি-পথাৰ, হাবি-বননি, প্ৰজাসকলৰ জীৱনযাত্ৰা, বিভিন্ন উৎসৱ-পাৰ্বণ আদিৰ কথা উপন্যাসখনত পোৱা যায়। ঐতিহাসিক উপাদানতকৈ সমাজৰ প্ৰভাৱ বেছি থকা এই উপন্যাসখনক গোহাঞিবৰুৱাই 'ঘৰুৱা উপন্যাস' আখ্যা দিছিল। গোহাঞিবৰুৱাৰ দ্বিতীয়খন উপন্যাস 'লাহৰী' (১৮৯২)ৰ ঘটনাৰাজিৰ লগত মানৰ আক্ৰমণক সাঙুৰি দিয়া হৈছে। উপন্যাসখনত দুটা সুকীয়া ঘটনাৰ বৰ্ণনা পোৱা যায়। প্ৰথমতে মৰঙ্গিখোৱা গোহাঞিৰ অত্যাচাৰত থাকিব নোৱাৰি শান্তিৰাম গোহাঞিবৰুৱাই ৰংপুৰ এৰি গুৱাহাটী অভিমুখে আহোতে ব্ৰহ্মপুত্ৰত নাও ডুবি সপৰিয়ালে নিঃশিষ্ট হৈ গ'ল যদিও একমাত্ৰ পুত্ৰ কমল উটি গৈ কৃষ্ণৰাম গোহাঞিৰ নাৱত উঠি কোনোমতে ৰক্ষা পৰিল। দ্বিতীয় ঘটনাটো হৈছে দুপ্ত ৰত্নেশ্বৰে পমুৱা মান সৈন্যৰ জৰিয়তে মানুহৰ ঘৰ-বাৰী লুটপাত কৰোৱাৰ লগতে লাহৰী নামৰ এজনী ছোৱালীক বলৎকাৰ কৰাৰ উদ্দেশ্যে পলুৱাই নিবলৈ পমুৱা মান সেনাক নিয়োগ কৰা আদি ঘটনা। দুয়োটা ঘটনা সংযোগ কৰিবলৈ মান সৈন্যই অসম আক্ৰমণ কৰাৰ ঘটনাটো ব্যৱহাৰ কৰিছে যদিও ঐতিহাসিক মানৰ আক্ৰমণৰ গুৰুত্ব আৰু প্ৰভাৱ উপন্যাসখনত দেখা নাযায়। বদন বৰফুকন, চন্দ্ৰকান্ত সিংহ, ৰাজমাও, ৰচিনাথ আদি কেইবাটাও ঐতিহাসিক চৰিত্ৰ উপন্যাসখনত আছে যদিও কেন্দ্ৰীয় চৰিত্ৰ লাহৰী এক কাল্পনিক চৰিত্ৰ। বুৰঞ্জীত দেখা পোৱা ঐতিহাসিক চৰিত্ৰকেইটাৰ গুৰুত্ব আৰু

ভূমিকা উপন্যাসখনত প্ৰকাশ পোৱা নাই। বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱাই তেওঁৰ “History of Assamese Literature” গ্ৰন্থখনত গোহাঞিবৰুৱাৰ উপন্যাস দুখনৰ বিষয়ে কৈছে, “দুয়োখন উপন্যাস আহোম শাসনৰ পটভূমিত ৰচনা কৰা। যদিও তাৰ মাজত স্থাপন কৰা ঐতিহাসিক পৃষ্ঠভূমিটো ইতিহাসসন্মত নহয়। তাৰ লগতে প্লটৰ বিকাশ, চৰিত্ৰৰ সৃষ্টি আৰু তাৰ বিশ্লেষণত ইতিহাসৰ কোনো ভূমিকা নাই।” যি কি নহওক বিভিন্ন দিশত দুৰ্বলতা আছে যদিও ঊনবিংশ শতিকাত ৰচিত পদ্মনাথ গোহাঞিবৰুৱাৰ দুয়োখন উপন্যাসতে আহোম শাসনকালৰ কিছু কথা প্ৰকাশ পোৱা দেখা যায়।

ইয়াৰ পৰৱৰ্তী সময়ত আহোম ৰাজত্বকালৰ বিভিন্ন সৰু বৰ ঘটনা, পৰিস্থিতিক অসমীয়া উপন্যাসত পটভূমি হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে। আহোম ৰাজত্বকালৰ পটভূমিত ৰচিত উপন্যাসসমূহে ছশ বছৰৰ অসমৰ বিভিন্ন ঘটনা-পৰিঘটনাক সামৰি লৈছে। ভাৰতবৰ্ষই স্বাধীনতা লাভ কৰাৰ আগলৈকে মানৰ অসম আক্ৰমণ আৰু মোৱামৰীয়া বিদ্রোহকেন্দ্ৰিক সৰহসংখ্যক উপন্যাস ৰচিত হৈছিল। অসমীয়া উপন্যাসক এক বিশেষ স্থিতি প্ৰদান কৰা ৰজনীকান্ত বৰদলৈৰ ‘মনোমতী’ (১৯০০), ‘বংগিলী’ (১৯২৫), ‘নিৰ্মল ভকত’ (১৯২৫), ‘বহুদৈ লিগিৰী’ (১৯৩০), ‘তাম্ৰেশ্বৰীৰ মন্দিৰ’ (১৯৩৬) মানৰ আক্ৰমণৰ পটভূমিত ৰচিত উপন্যাস। উপন্যাসকেইখনৰ পটভূমি ঐতিহাসিক যদিও কল্পনাৰ পয়োভৰ আছে। বৰদলৈয়ে চাকৰিসূত্ৰে বিভিন্ন ঠাই ঘূৰি ফুৰোতে মানৰ আক্ৰমণৰ সময়ৰ বিভিন্ন কথাৰ লগতে গীত-পদ, কিংবদন্তি, ডা-ডাঙৰীয়াসকলৰ মাজৰ খাম-খয়লি আদিৰ বিষয়ে বয়োজেষ্ঠসকলৰ মুখত শুনিবলৈ পাইছিল। এইসকলোবোৰৰ আলম লৈ তেওঁ ‘মনোমতী’ উপন্যাসখন ৰচনা কৰে। মানৰ মিল নথকা, সততে বিবাদ হৈ থকা হলকান্ত বৰুৱা আৰু চণ্ডী বৰুৱা নামৰ দুজন ক্ষমতাশালী ৰাজবিষয়াৰ পুত্ৰ আৰু কন্যা লক্ষ্মীকান্ত আৰু মনোমতীৰ মাজত প্ৰেমৰ সম্পৰ্ক আৰু তাৰ পাছত দুয়োজন বিষয়াৰ মাজত সংঘৰ্ষ আৰু শেষত মানৰ আক্ৰমণে অসমত সৃষ্টি কৰা বিতীৰিকৰ চিত্ৰ এখন উপন্যাসখনত ফুটাই তুলিছে। কাহিনীটো কাল্পনিক যদিও উপন্যাসখনত বিভিন্ন বুৰঞ্জীৰ ঘটনা যেনে মানৰ আক্ৰমণ আৰু অত্যাচাৰ, হাদিৰাচকিৰ ৰণ, ইংৰাজ আৰু মানৰ যুদ্ধ, ইংৰাজৰ হাতত মানৰ পৰাজয় আদিৰ উপস্থিতি দেখা যায়। মানৰ প্ৰথম আক্ৰমণৰ পটভূমিত ‘বংগিলী’ উপন্যাসখন ৰচিত হৈছে। স্বৰ্গদেউ চন্দ্ৰকান্ত সিংহৰ ৰাজনীতিৰ প্ৰতি অনীহা আৰু তেওঁৰ খেলৰ লগৰী ভূত কুকুৰাচোৱা চাউদাঙৰ ল’ৰা সৎৰামৰ বংগিলীৰ লগত প্ৰেমক কেন্দ্ৰ কৰি ৰচিত উপন্যাসখনত মানৰ প্ৰথম আক্ৰমণে জুৰুলা কৰা অসমৰ সমাজ জীৱনৰ ছবি দাঙি ধৰা হৈছে। প্ৰণয় কাহিনীৰ লগত ৰাজনৈতিক ঘটনাৰ সম্পৰ্ক ইয়াত দেখা যায়। চন্দ্ৰকান্ত সিংহৰ ল’ৰামতীয়া স্বভাৱ, সৎৰামৰ উদ্ধতালি, বদন বৰফুকনৰ স্বেচ্ছাচাৰীতা, পূৰ্ণানন্দৰ ক্ষমতাপ্ৰিয় মনোভাব আদি চৰিত্ৰবোৰ বুৰঞ্জীৰ দৰেই একে ৰাখিছে। মানৰ দ্বিতীয় আৰু তৃতীয় আক্ৰমণে ধুই পেলোৱা অসমৰ পটভূমিত ‘নিৰ্মল ভকত’ উপন্যাসখন ৰচনা কৰিছে। নিৰ্মল আৰু ৰূপহীৰ বিয়াৰ পাছত মানৰ দ্বিতীয় আক্ৰমণ আৰু নিৰ্মলক বন্দী হিচাপে মানদেশলৈ প্ৰেৰণ, নিৰ্মল মানদেশত থকা সময়ত মানৰ

তৃতীয় অসম আক্ৰমণ, ৰূপহীৰ সৰুকালৰ প্ৰেমিক অনিৰামৰ চেপ্তাত মানৰ আক্ৰমণৰ পৰা ৰূপহীৰ প্ৰাণ ৰক্ষা, নিৰ্মল ঘূৰি নহাত অনিৰামৰ লগত ৰূপহীৰ পুণৰ বিবাহ, নিৰ্মলৰ নিজ দেশলৈ পুণৰাগমণ আৰু বৈষ্ণৱ ধৰ্মত দিক্ষীত হৈ দক্ষিণপাট সত্ৰত জীৱন কটোৱাৰ বৰ্ণনা উপন্যাসখনত পোৱা যায়। উপন্যাসখনত ঐতিহাসিক চৰিত্ৰ পোৱা নাযায় যদিও ৰজাঘৰীয়া বিষয়াসকলৰ মনোমালিন্যৰ ফল হিচাপে মানৰ আক্ৰমণৰ এক আভাস উপন্যাসখনত দেখা যায়। মানৰ প্ৰথম আক্ৰমণৰ পটভূমিত ৰচিত বৰদলৈৰ আনখন উপন্যাস হৈছে ‘বহুদৈ লিগিৰী’। বহুদৈ আৰু দয়াৰামৰ প্ৰণয়ৰ মাজত স্বৰ্গদেউ চন্দ্ৰকান্ত সিংহ, সত্ৰাম, বদন বৰফুকন, বৰবৰুৱা, ৰাজমাও, ৰজাৰ কুঁৱৰী, ৰূপসিং আদি বুৰঞ্জীৰ চৰিত্ৰসমূহ প্ৰতিবন্ধক হৈ দেখা দিছে যদিও ঘটনাৰ ঐতিহাসিক সত্যতা দেখা নাযায়। মানৰ প্ৰথম আক্ৰমণ তথা চন্দ্ৰকান্ত সিংহ সিংহাসনত আৰোহণ কৰাৰ সময়ত অসমৰ সামাজিক, ৰাজনৈতিক অৱস্থা, মানৰ আক্ৰমণত সাধাৰণ প্ৰজাৰ দুখ-দুৰ্গতি, ৰাজবিষয়াৰ ক্ষমতাৰ অবিয়াঅবি, ঈশ্বৰ সাধনা আৰু বৈষ্ণৱ ধৰ্ম আদি উপন্যাসখনত দেখা যায়। ‘তাম্ৰেশ্বৰীৰ মন্দিৰ’ উপন্যাসখনত মানৰ তৃতীয় আক্ৰমণত জৰ্জৰিত হোৱা অসমীয়া সমাজখন প্ৰতিফলিত হৈছে। নৰবলি প্ৰথাটো যে মানুহৰ অজ্ঞানতা বা অন্ধবিশ্বাসৰ পৰা আহিছে আৰু ই সমাজৰ বাবে অপকাৰী এই কথা উপন্যাসখনত দেখুওৱা হৈছে। আন এখন মানৰ আক্ৰমণৰ পটভূমিত ৰচিত অসমীয়া উপন্যাস হৈছে দণ্ডিনাথ কলিতাৰ ‘ফুল’। স্বৰ্গদেউ চন্দ্ৰকান্ত সিংহৰ ৰাজত্বকালত বদন বৰফুকনৰ মইমতালি আৰু অৰাজকতাক বাধা দিবলৈ বদন বৰফুকনক ধৰি আনিবলৈ যোৱাৰ কথা পাঙোতেই বৰফুকন পলাই যায় আৰু মানদেশলৈ গৈ মানসৈন্য আনি অসমত সৃষ্টি কৰা অস্থিৰতা আৰু অৰাজকতাৰ পটভূমিত এই উপন্যাসখন ৰচিত হৈছে।

আহোম স্বৰ্গদেউ লক্ষ্মীসিংহৰ দিনত হোৱা মোৰামৰীয়া বিদ্ৰোহক পটভূমি হিচাপে লৈ অসমীয়া সাহিত্যত কেইবাখনো উপন্যাস ৰচিত হৈছে। ৰজনীকান্ত বৰদলৈৰ ‘ৰাধা-ৰুক্মিণীৰ ৰণ’ (১৯২৫) মোৰামৰীয়া বিদ্ৰোহৰ পটভূমিত ৰচিত উপন্যাস। বছৰ বছৰ ধৰি মোৰামৰীয়াসকলৰ মনত পুঞ্জীভূত হৈ থকা ক্ষোভ লক্ষ্মীসিংহৰ দিনত প্ৰকাশ পাইছিল। আহোম ৰজাৰ লগত হোৱা সংঘৰ্ষত জয়ী হৈ মোৰামৰীয়াসকলে ৰাজপাট দখল কৰাৰ পাছত অসমৰ সামাজিক-ৰাজনৈতিক অৱস্থাৰ কথাৰে উপন্যাসখন ৰচিত হৈছে। দণ্ডিনাথ কলিতাৰ ‘গণ-বিপ্লৱ’ (১৯৪৮) উপন্যাসখন মোৰামৰীয়া বিদ্ৰোহৰ আলমত ৰচনা কৰা। উপন্যাসখনত বিশেষকৈ বৈষ্ণৱ আৰু শাক্ত ধৰ্মৰ সংঘৰ্ষ দেখুৱাইছে। বৈষ্ণৱ পন্থাৰ মৰাণ, মটক, চুতীয়া, কছাৰী আদি সম্প্ৰদায়ৰ বিপৰীতে শাক্ত পন্থাৰ ব্ৰাহ্মাণ, ৰজা, ডা-ডাঙৰীয়াৰ মাজৰ বিৰোধ উপন্যাসখনত ফুটি উঠিছে। ইয়াত বুৰঞ্জীৰ ঘটনাৱলী বেছিকৈ প্ৰয়োগ হোৱা দেখা যায়। ধ্ৰুৱজ্যোতি বৰাই মোৰামৰীয়া বিদ্ৰোহৰ অশান্তিৰে জৰ্জৰিত সময়খিনিক পটভূমি হিচাপে লৈ ‘লোহা’ (১৯৮৫) উপন্যাসখন ৰচনা কৰিছে। উপন্যাসৰ বিষয়বস্তু সম্পৰ্কে ঔপন্যাসিকে নিজে কৈছে, “ অসমত লোহা উলিওৱাৰ সমগ্ৰ প্ৰক্ৰিয়াটোৰ প্ৰতিটো পৰ্যায় আৰু তাৰ লগত জড়িত মানুহখিনিৰ কাহিনীয়েই এই উপন্যাসৰ বিষয়বস্তু।” মোৰামৰীয়া বিদ্ৰোহৰ ফলত অসমৰ জনসাধাৰণৰ শোষিত নিষ্পেষিত দুখ জৰ্জৰিত অৱস্থাটো

উপন্যাসখনত ফুটাই তুলিছে। ইয়াৰ সমান্তৰালকৈ অসমত লোহা উৎপাদন প্ৰণালী আৰু খাটি খোৱা এচাম মানুহৰ জীৱনক তুলি ধৰাত এই উপন্যাসখনে বিশেষ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰা দেখা যায়। জগন্নাথ পাঠকৰ ‘মায়ামৰীয়া’ (১৯৮৫) উপন্যাসখন ঐতিহাসিক মোৰামৰীয়া বিদ্রোহৰ পটভূমিত ৰচনা কৰিছে। মোৰামৰীয়া বিদ্রোহৰ সূত্ৰপাতৰ সময়খিনিৰ পৰা বিদ্রোহী মোৰামৰীয়াসকলে গড়গাঁও দখললৈকে উপন্যাসখনত সামৰি লোৱা হৈছে। কীৰ্তিচন্দ্ৰই মোৰামৰীয়াসকলক কৰা অত্যাচাৰ, সত্ৰাধিকাৰ চতুৰ্ভূজদেৱৰ নেতৃত্বত মোৰামৰীয়াসকলৰ বিদ্রোহ ঘোষণা আদি ঘটনাৰ লগতে মোহনমালা গৌহাই, ৰাঘব মৰাণ আদি ঐতিহাসিক চৰিত্ৰসমূহৰ উপস্থিতি উপন্যাসখনত দেখা যায়। ঔপন্যাসিকা মাধুৰীমা বৰুৱাই ‘ৰাধা-ৰুকুণী’ (১৯৯৯) উপন্যাসখন ৰচনা কৰিবলৈ মোৰামৰীয়া বিদ্রোহক পটভূমি হিচাপে নিৰ্বাচন কৰিছে। মোৰামৰীয়া ধৰ্মত দীক্ষিত ৰাধা আৰু ৰুকুণী নামৰ দুগৰাকী তিৰোতাই মোৰামৰীয়া বিদ্রোহৰ সময়ত যুদ্ধক্ষেত্ৰত সক্ৰিয়ভাবে অংশগ্ৰহণ কৰিছিল। এই দুটা চৰিত্ৰক উপন্যাসখনত উজ্জ্বল কৰি তোলাৰ লগতে লুকাই থকা ক্ষেত্ৰে বিদ্রোহৰ ৰূপ লোৱাৰ ফলত সংঘটিত হোৱা মোৰামৰীয়া বিদ্রোহৰ বিভিন্ন কথা উপন্যাসখনত প্ৰতিফলিত হৈছে। ত্ৰৈলোক্য ভট্টাচাৰ্য্যৰ ‘কুঁৱৰীটোল’ (২০০২) উপন্যাসখনত মোৰামৰীয়া বিদ্রোহক পটভূমি হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিছে। উপন্যাসখনত চিৰাম আৰু ফুলমতীৰ কাল্পনিক প্ৰেম কাহিনীৰ লগত মোৰামৰীয়া বিদ্রোহৰ সংযোগ ঘটাই কাহিনীভাগ আগবঢ়াই নিয়া দেখা গৈছে। ইতিহাসৰ এক পটভূমিত উপন্যাসখন ৰচনা কৰিছে যদিও ইয়াত কল্পনাৰ পৰিমাণ বেছি।

আহোম ৰাজ্যৰ প্ৰতিষ্ঠাতা স্বৰ্গদেউ চাওলুং ছুকাফাৰ অসম আগমণ আৰু ৰাজ্যবিস্তাৰৰ পটভূমিত কেইবাখনো উপন্যাস ৰচনা হোৱা দেখা গৈছে। চন্দ্ৰধৰ চমুৱাই ৰচনা কৰা ‘চাও-লুং ছুকাফা চ্যালুইনৰ পৰা লুইতলৈ’ (২০০৫) নামৰ উপন্যাসখন ছুকাফাৰ অসম আগমণৰ পটভূমিত ৰচিত উপন্যাস। ছুকাফাই এখন নতুন ৰাজ্য স্থাপনৰ উদ্দেশ্যে আগত ৰাখি পাটকাই পৰ্বত পাৰ হৈ অসমভূমিত ভৰি দিছিল। বিভিন্ন পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা, যুঁজ-বাগৰ, মিত্ৰতাৰ পাছত তেওঁ চৰাইদেউত স্থায়ী ৰাজধানী স্থাপন কৰিছিল। ছুকাফাৰ অসম আগমণ আৰু ৰাজ্য স্থাপন, শাসনব্যৱস্থাৰ প্ৰবৰ্তন আদি সকলো ঘটনাৰাজি উপন্যাসখনত সাঙুৰি লোৱা হৈছে। পুষ্প গগৈয়ে ৰচনা কৰা ‘চাওলুং ছুকাফা’ (২০০৪) নামৰ উপন্যাসখনো একে পটভূমিতে ৰচিত। ছুকাফাৰ ঘটনাবলী জীৱনটো উপন্যাসখনত ফুটাই তুলিবলৈ যত্ন কৰিছে। আন এখন উপন্যাস ‘পাটকাইৰ সিপাৰে মোৰ দেশ’ৰ পটভূমিও ত্ৰয়োদশ শতিকাৰ পৰা চতুৰ্দশ শতিকালৈকে সামৰি লৈছে। এই সময়ছোৱাত ইতিহাসত সংঘটিত বিভিন্ন ঘটনা-পৰিঘটনা উপন্যাসখনত তুলি ধৰিছে। বিশাল কামৰূপ ৰাজ্যত দেখা দিয়া ৰাজনৈতিক অস্থিৰতা, বিদেশী শত্ৰুৰ আক্ৰমণ, পূৰ্বৰ শাসকৰ উত্থান-পতনৰ সময়ছোৱাত আহোমসকলৰ নেতৃত্বত আৰম্ভ হোৱা অসমীয়া জাতি গঠন প্ৰক্ৰিয়াৰ আৰম্ভণি আৰু পূৰ্ণতাৰ প্ৰতিচ্ছবি ইয়াত পোৱা যায়। ৰাজনী কুঁৱৰী, নাংচেং গাভৰু, বৃন্দা, ৰ’ইলা, সৰুকুঁৱৰী আদি বুৰঞ্জীৰ বহুকেইটা নাৰী চৰিত্ৰক ইয়াত গুৰুত্বপূৰ্ণভাৱে উপস্থাপন কৰা হৈছে। অক্ষয় কুমাৰ

দত্তই আহোম ৰাজত্বৰ পটভূমিত ‘আহোম’ উপন্যাসখন ৰচনা কৰিছে।

অসমীয়া উপন্যাস জগতত মোগলৰ অসম আক্ৰমণৰ পটভূমিতো বহুকেইখন উপন্যাস ৰচিত হৈছে। স্বৰ্গদেউ জয়ধ্বজ সিংহৰ (১৬৪৮-১৬৬৩) ৰাজত্বৰ সময়ছোৱাত বংগৰ নবাব মীৰজুমলাই অসম আক্ৰমণ কৰিছিল। এই সময়ছোৱাক পটভূমি হিচাপে লৈ ত্ৰৈলোক্য ভট্টাচাৰ্যই ‘চৰাইদেউ’ (১৯৭৭) উপন্যাসখন ৰচনা কৰিছে। ভট্টাচাৰ্যৰ আন এখন উপন্যাস ‘শৰাইঘাট’ (১৯৯৪) আহোম আৰু মোগলৰ মাজত হোৱা শৰাইঘাট যুদ্ধক কেন্দ্ৰ কৰি ৰচনা কৰিছে। শৰাইঘাট যুদ্ধত আহোমৰ বীৰত্ব, কৰ্মনিপুণতা, কোনো কথাৰ তাৎক্ষণিক শুদ্ধ সিদ্ধান্ত ল’ব পৰা গুণ, দেশ আৰু জাতিৰ প্ৰতি প্ৰেম তথা দায়বদ্ধতা উপন্যাসখনত ফুটি উঠিছে। দেবেন্দ্রনাথ আচাৰ্যৰ ‘কালপুৰুষ’ উপন্যাসখনতো মোগলৰ অসম আক্ৰমণৰ প্ৰতিচ্ছবি দেখা যায়। বাৰে বাৰে মোগলৰ অসম আক্ৰমণৰ কথাৰে আৰম্ভ হোৱা উপন্যাসখন শৰাইঘাটৰ যুদ্ধৰে শেষ হোৱা দেখা যায়। কল্পনা আৰু বুৰঞ্জীৰ মিশ্ৰণ ঘটোৱা এই উপন্যাসখনত আহোম স্বৰ্গদেউ আৰু প্ৰজাৰ স্বদেশপ্ৰীতি, তেওঁলোকৰ কৰ্মদক্ষতা, বিচক্ষণতা আদি সুন্দৰকৈ প্ৰতিফলিত হৈছে। মীৰজুমলাৰ অসম আক্ৰমণৰ পটভূমিত ৰচনা কৰা আন এখন উপন্যাস হৈছে পুলিন কলিতাৰ ‘লাইখন খাঁ’ (২০২২)। মোগলৰ লগত কৰা যুদ্ধত আহোমসকলে পৰাজয় বৰণ কৰি এখন অপমানজনক চৰ্তযুক্ত চুক্তিত স্বাক্ষৰ কৰিবলৈ বাধ্য হৈছিল। আহোমসকলৰ শোচনীয় পৰাজয়ৰ পাছতো তেওঁলোকে উদ্যম হেৰোৱা নাছিল। ৰাজ্যৰ ৰাজনীতিৰ উত্থান-পতনৰ পাছতো আহোমসকলে মাৰ বান্ধি থিয় হৈছিল মোগলৰ বিৰুদ্ধে। এটা বিশৃংখল জাতি, এখন ভগ্নপ্ৰায় দেশক সামৰিক, অৰ্থনৈতিক, ৰাজনৈতিক আদি সকলো দিশতে টনকিয়াল কৰি পুনৰ মোগলৰ লগত যুদ্ধ কৰি জয়লাভ কৰাটো সহজসাধ্য নহয়। আহোমৰ বিজয় লাভৰ ক্ষেত্ৰত স্বৰ্গদেউ জয়ধ্বজ আৰু চক্ৰধ্বজ সিংহ, বুঢ়াগোহাঁই আতন, বৰফুকন লাচিতৰ কৰ্মনিপুণতা, বিপদত ধৈৰ্য ধৰিব পৰা শক্তি, সংকটত উপযুক্ত বুদ্ধিমত্তা, পৰস্পৰে পৰস্পৰৰ ওপৰত থকা বিশ্বাস, ত্যাগ আৰু শ্ৰমৰ কথা ক’ব লাগিব। মীৰজুমলাৰ অসম আক্ৰমণ আৰু আহোম সেনাৰ পৰাক্ৰম উপন্যাসখনত সুন্দৰকৈ ফুটি উঠিছে। মৰিয়া সমাজত প্ৰচলিত মালিতাৰ এটি চৰিত্ৰ লাইখনক উপন্যাসখনৰ কাহিনীৰ মূল চৰিত্ৰ হিচাপে লোৱা হৈছে।

বুৰঞ্জীৰ বিভিন্ন চৰিত্ৰক কেন্দ্ৰ কৰি অসমীয়া সাহিত্যত উপন্যাস ৰচনা কৰা দেখা যায়। আহোম ৰাজত্বকালৰ পুৰুষ চৰিত্ৰৰ তুলনাত নাৰী চৰিত্ৰই এই ক্ষেত্ৰত প্ৰাধান্য লাভ কৰিছে। চৰিত্ৰসমূহৰ জীৱনক প্ৰাধান্য দি উপন্যাসসমূহ লিখা হৈছে যদিও সেইসময়ৰ সমাজ জীৱন, ৰাজনীতি, অৰ্থনীতি, সংস্কৃতি আদি বিভিন্ন দিশসমূহো সুন্দৰকৈ প্ৰতিফলিত হৈছে। গৰমা কুঁৱৰী, কুৰঙ্গনয়নী, পিজৌ গাভৰু, জয়মতী, বৰবজা ফুলেশ্বৰী আদি বুৰঞ্জীৰ বহুকেইটা নাৰী চৰিত্ৰক আধাৰ হিচাপে লৈ উপন্যাস ৰচনাৰ বাট কটা দেখা যায়। গৌড়ৰ বাদশ্বাহৰ কন্যা তথা সময়ৰ পাকচক্ৰত পৰি আহোম স্বৰ্গদেউ চুহুংমুঙৰ পত্নী হোৱা গৰমা কুঁৱৰীৰ জীৱনক কেন্দ্ৰ কৰি নৱকান্ত বৰুৱাই ‘গৰমা কুঁৱৰী’ (১৯৮০) উপন্যাসখন ৰচনা কৰিছে। উপন্যাসখনৰ কাহিনীভাগৰ আধাৰ

হৈছে ড° সূৰ্যকুমাৰ ভূঞাৰ বুৰঞ্জীৰ বাণী নামৰ প্ৰবন্ধ সংকলনটিত সন্নিবিষ্ট ‘গৰমা কুঁৱৰী’ নামৰ প্ৰবন্ধটো। গৌড় ৰজাৰ কন্যা পাৰবীন বানুৰ কমতাধিপতি দুৰ্লভনাৰায়ণৰ লগত বিয়া, গৌড় আৰু কমতাৰ মাজত মিত্ৰতা স্থাপন, কমতাপুৰৰ পুৰোহিত ব্ৰাহ্মণ নীলাম্বৰৰ পুত্ৰ চন্দ্ৰশেখৰৰ হৰ-গৌৰী সংবাদ পাঠ, চন্দ্ৰশেখৰৰ লগত বাণীৰ অভিসাৰ, আহোম-কছাৰীৰ সংঘৰ্ষ, ৰজা চুহুংমুঙৰ লগত গৰমাৰ বিবাহ, মাইবঙত ৰাজধানী পাতি পুনৰ কছাৰী ৰাজ্য স্থাপন আদি ঘটনাই উপন্যাসখনত ঠাই পাইছে। মধ্যযুগৰ কমতাপুৰৰ সমাজ, ধৰ্ম, সাহিত্য চৰ্চা, শাসন ব্যৱস্থা আদিৰ লগতে কছাৰী আৰু আহোম ৰাজ্যৰ ৰাজনৈতিক অৱস্থা, প্ৰজাৰ জীৱনধাৰা আদি উপন্যাসখনত প্ৰতিফলিত হৈছে। নৱকান্ত বৰুৱাৰ ‘ককাদেউতাৰ হাড়’ (১৯৭৩) উপন্যাসখনত দুজন প্ৰতিপত্তিশালী আহোম ৰাজবিষয়া ভোগাই বৰুৱা আৰু বাখৰ বৰাৰ মাজত মনোমালিন্য আৰু সমাজত ইয়াৰ প্ৰভাৱ দেখিবলৈ পোৱা যায়। উপন্যাসখনত সমসাময়িক সমাজৰ ৰীতি-নীতি, পৰম্পৰা, সংস্কৃতি, সম্ভ্ৰান্ত শ্ৰেণীৰ মানুহৰ অহংকাৰ তথা জেদী মনোভাব, সাধাৰণ প্ৰজাৰ জীৱন আদি তুলি ধৰা হৈছে।

স্বৰ্গদেউ ৰাজেশ্বৰ সিংহৰ পত্নী কুৰঙ্গনয়নীৰ জীৱনভিত্তিত কেইবাখনো উপন্যাস ৰচনা কৰা হৈছে। কৃষ্ণ বৰুৱাই ৰচনা কৰা ‘কুৰঙ্গনয়নী’ (১৯৯২) উপন্যাসখনত মোৱামৰীয়া বিদ্ৰোহৰ সময়ত হেৰুৱা আহোম ৰাজপাট পুনৰ লাভ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত বাণী কুৰঙ্গনয়নীয়ে যি সাহস আৰু বুদ্ধিমত্তাৰ পৰিচয় দিছিল সেয়া উপন্যাসখনত ফুটাই তুলিছে। কুৰঙ্গনয়নীৰ চৰিত্ৰটো তুলি ধৰাৰ ক্ষেত্ৰত কিছু কল্পনাৰ আশ্ৰয় লৈছে। ইলা বৰগোহাঁইৰ দ্বাৰা ৰচিত ‘কুৰঙ্গনয়নী’ (২০০৬) উপন্যাসতো আহোম ৰাণী কুৰঙ্গনয়নীৰ জীৱনটো ফুটাই তুলিবলৈ যত্ন কৰিছে। মোৱামৰীয়াসকলে আহোম ৰাজপাট দখল কৰাৰ পাছত মণিপুৰৰ ৰাজকুমাৰী তথা স্বৰ্গদেউ ৰাজেশ্বৰ সিংহৰ পত্নী কুৰঙ্গনয়নীয়ে সাহস আৰু বিচক্ষণতাৰে আহোম ডা-ডাঙৰীয়া কেইজনমানৰ লগত লগ হৈ পহিলা বহাগৰ দিনা মোৱামৰীয়াসকলৰ ৰজা ৰাঘ মৰাণক বিহু মাৰি থাকোতেই হত্যা কৰি পুণৰ ৰাজপাট ঘূৰাই আনিবলৈ সক্ষম হোৱাৰ কাহিনীটোকে মূল হিচাপে লৈ উপন্যাসখন ৰচনা কৰিছে। ইয়াৰ লগতে কীৰ্তিচন্দ্ৰ বৰবৰুৱা আৰু মোৱামৰা মহন্তৰ বিবাদ, কীৰ্তিচন্দ্ৰৰ বুৰঞ্জী দাহ, বৰৰজা ফুলেশ্বৰীৰ উদ্ভৃগালি আদি বুৰঞ্জীৰ বিভিন্ন ঘটনাই উপন্যাসখনত ঠাই পাইছে। এই উপন্যাসখনত কুৰঙ্গনয়নীৰ চৰিত্ৰটোক সবল ৰূপত উপস্থাপন কৰা দেখা গৈছে।

বুৰঞ্জীৰ এটা অনন্য নাৰী চৰিত্ৰ পিজৌ গাভৰুৰ জীৱনক কেন্দ্ৰ কৰি ইলা বৰগোহাঁয়ে ৰচনা কৰিছে ‘পিজৌ গাভৰু’ উপন্যাস। ২০০১ চনত প্ৰকাশিত এই উপন্যাসখনত মানৰ আক্ৰমণৰ আগৰ আৰু পাছৰ অসমৰ অৱস্থাৰ বৰ্ণনা পোৱা যায়। উজনিৰ বুঢ়াগোহাঁই পূৰ্ণানন্দ আৰু নামনিৰ বৰফুকন বদনৰ মাজত ক্ষমতাৰ অৰিয়াঅৰি, বদনক ধৰিবলৈ সৈন্য পঠিওৱা আৰু এই খবৰ পাই বদন বৰফুকনৰ কন্যা তথা পূৰ্ণানন্দ বুঢ়াগোহাঁইৰ বোৱাৰী পিজৌ গাভৰুৱে পিতৃক বচাবলৈ সতৰ্কমূলক পত্ৰ প্ৰেৰণ, বদনৰ পলায়ন আৰু মান সেনাৰ আগমণ, মানৰ নাৰকীয় ঘটনা আদি উপন্যাসখনত উপস্থাপন কৰা হৈছে। মানৰ অসম আগমণৰ ক্ষেত্ৰত পিজৌ গাভৰুৱে দেউতাকলৈ

দিয়া চিঠিখনৰ বিশেষ ভূমিকাৰ কথা ইতিহাসে কয়। উপন্যাসখনতো চিঠিখনে মূল ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে। বুৰঞ্জীত পিজৌ গাভৰুৰ শেষছোৱা জীৱনৰ কথা পোৱা নাযায় যদিও ঔপন্যাসিকাই পিজৌক এক সমাপ্তি প্ৰদান কৰিছে। মানৰ আক্ৰমণৰ বাবে জগৰীয়া কোন এই কথাৰ পম খেদিয়েই উপন্যাসখনৰ কাহিনীভাগ আগবাঢ়িছে। ঔপন্যাসিকাই পিজৌক দোষ দিব খোজা নাই, যাৰ বাবে তেওঁ সময় বা পৰিস্থিতিৰ দোহাই দিয়া দেখা গৈছে। উপন্যাসখনত মানবীয় আবেদনৰ সুন্দৰ প্ৰকাশ পৰিলক্ষিত হয়। ইলা বৰগোহাঁইৰ আন এখন আহোম বুৰঞ্জীকেন্দ্ৰিক উপন্যাস হৈছে ‘ৰমণী গাভৰু’ (২০০২)। মীৰজুমলাৰ অসম আক্ৰমণৰ পৰা গদাধৰ সিংহৰ ৰাজত্বকাললৈকে উপন্যাসখনত সামৰি লোৱা হৈছে। মীৰজুমলাই অসম আক্ৰমণ কৰি জয়ধ্বজ সিংহক পৰাস্ত কৰাৰ পিছত ১৬৬৩ চনত আহোম আৰু মোগলৰ মাজত সন্ধি হয়। এই সন্ধি মতে জয়ধ্বজ সিংহই ছবছৰীয়া জীয়েক ৰমণী গাভৰুক মোগললৈ দিয়ে আৰু পৰৱৰ্তী সময়ত মোগল সম্ৰাট ঔৰংজেৱৰ পুত্ৰ আজমতাৰাৰ লগত ৰমণী গাভৰুৰ বিবাহ হয়। লালুকসোলা বৰফুকনে গুৱাহাটীক মোগলৰ হাতত গতাই দি ইয়াৰ বিনিময়ত ৰজা হোৱাৰ যত্ন কৰাৰ কথা গম পাই ৰমণী গাভৰুৱে মোমায়েক লালুকসোলালৈ চিঠি লিখি এনে প্ৰতাৰণা নকৰিবলৈ সোঁৱৰাই দিছিল। মোগল বাদশ্বাহৰ পুত্ৰৰ পত্নী হৈয়ো ৰমণী গাভৰুৰ বুকুত থকা অসমৰ প্ৰতি অফুৰন্ত ভালপোৱা তথা স্বদেশপ্ৰেমৰ নিদৰ্শন উপন্যাসখনত দাঙি ধৰিছে। ইতিহাসৰ এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ চৰিত্ৰ কীৰ্তিচন্দ্ৰৰ জীৱনক লৈ ইলা বৰগোহাঁয়ে ‘কীৰ্তিচন্দ্ৰ’ উপন্যাস ৰচনা কৰিছে।

ইতিহাসৰ এটা সোণালী চৰিত্ৰ জয়মতীৰ জীৱনক আধাৰ কৰি কেইবাখনো উপন্যাস ৰচনা কৰা দেখা যায়। কেশৱ চন্দ্ৰ ডাকুৱাৰ ‘জেৰেঙাৰ উচুপনি’ (২০০৯), জুৰি বৰা বৰগোহাঞিৰ ‘নাংফা’ (২০১০) জয়মতীৰ জীৱনকেন্দ্ৰিক উপন্যাস। জেৰেঙাৰ উচুপনি উপন্যাসখনত জয়মতী কুঁৱৰীৰ সাহস, স্বদেশপ্ৰেম আৰু ত্যাগক তুলি ধৰা হৈছে। লালুকসোলা বৰফুকনৰ উচটনিত চুলিক্ফা বা ল’ৰাৰজাৰ স্বেচ্ছাচাৰী শাসন, গদাপাণিৰ আত্মগোপন, জয়মতীক শাস্তি প্ৰদান, সমসাময়িক ৰাজনৈতিক অৱস্থা, গদাপাণিৰ প্ৰত্যাহ্বান আদি ঘটনাসমূহ বুৰঞ্জী আৰু কল্পনাৰ মিশ্ৰণেৰে তুলি ধৰিছে। আনখন উপন্যাস ‘নাংফা’ত জয়মতীৰ শৈশৱ-কৈশোৰ, গদাপাণিৰ লগত দেখাদেখি আৰু বিবাহ, দুটি সন্তানৰ জন্মৰ পাছত এটি সন্তান গৰ্ভত থকা অৱস্থাত ৰাজনৈতিক অস্থিৰতাৰ বাবে গদাপাণিক পলুৱাই পঠিওৱা, জয়মতীৰ ৰজাৰ অত্যাচাৰ সহ্য আৰু মৃত্যু, গদাপাণিৰ আগমণ আদি বিভিন্ন পৰিস্থিতি ফুটাই তুলিছে। সমসাময়িক ৰাজনীতি, আহোম সমাজৰ ৰীতি-নীতি, ধৰ্ম-বিশ্বাস, ভাষা-সংস্কৃতি, সাহিত্য-শিল্পকলা আদিৰ সুন্দৰ বিৱৰণ উপন্যাসখনত পোৱা যায়।

প্ৰভাত গোস্বামীৰ ‘নাঙছিংখাম’ উপন্যাসখন মূলাগাভৰুৰ জীৱনৰ ভিত্তিত ৰচনা কৰিছে। উপন্যাসখনৰ কাহিনীভাগ পঞ্চদশ শতিকাৰ চুহুংমুঙ বা স্বৰ্গনাৰায়ণ ৰজাৰ ৰাজত্বকালৰ পৰা আৰম্ভ হৈছে। মোগলৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ কৰিবলৈ গৈ আহোমৰ বিষয়া ফ্ৰাচেংমুং বৰগোহাঁইৰ মৃত্যু ঘটিছিল। সেয়া আছিল মুছলমানসকলে পঞ্চমবাৰ কৰা আহোম ৰাজ্য আক্ৰমণ। যুদ্ধত স্বামীৰ

মৃত্যুৰ বাতৰি শুনি শোকগ্ৰস্ত মূলাগাভৰুৱে প্ৰতিজ্ঞাবদ্ধ হৈ তেওঁৰ স্বামীৰ ঘাটক তথা যিসকলে আহোমৰ স্বাধীনতা হস্তগত কৰিবলৈ উঠি পৰি লাগিছিল, সেই শত্ৰু সেনাৰ বিৰুদ্ধে যুঁজ দিছিল। মূলাগাভৰুৰ জীৱন পৰিক্ৰমা তথা সাহস, দেশপ্ৰেম, স্বামীভক্তি আদি উপন্যাসখনত ফুটি উঠিছে। ২০২২ চনত মূলাগাভৰুৰ জীৱনভিত্তিত জুৰি শইকীয়াই ৰচনা কৰা 'নাংহিংমূলা' উপন্যাসখন প্ৰকাশ পায়।

বৰৰজা ফুলেশ্বৰীৰ জীৱন পৰিক্ৰমাক ভিত্তিত ৰচিত কেইবাখনো উপন্যাস পোৱা যায়। স্বৰ্গদেউ শিৱসিংহৰ পত্নী ৰাণী ফুলেশ্বৰীৰ জীৱনক লৈ ১৯৬৩ চনত পদ্ম বৰকটকীয়ে 'কোনো খেদ নাই' উপন্যাসখন ৰচনা কৰিছিল। বুৰঞ্জীত ফুলেশ্বৰীৰ বিষয়ে যিদৰে পোৱা যায় তাৰ বিপৰীত ছবি এখন উপন্যাসিকে দাঙি ধৰিছে। উপন্যাসিকে ফুলেশ্বৰীৰ চৰিত্ৰটো পুণৰ নিৰ্মাণ কৰি প্ৰজাৰ হিতকাৰী, অত্যাচাৰ আৰু অপশাসনৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদৰ সৃষ্টি কৰা এটা চৰিত্ৰ হিচাপে অংকন কৰিছে। এই উপন্যাসখনে ইতিহাসক নতুন দৃষ্টিৰে চোৱাৰ ধাৰা এটা আৰম্ভ কৰিছিল। যমুনা শৰ্মা চৌধুৰীয়ে 'কিবা যে নাই নাই' (২০১০) ঐতিহাসিক উপন্যাসখন ৰাণী ফুলেশ্বৰীৰ জীৱন ভিত্তিত ৰচনা কৰিছে। বৰৰজা ফুলেশ্বৰীক আধাৰ হিচাপে লৈ শিবানী বৰাই আন এখন উপন্যাস 'বৰৰজা প্ৰমথেশ্বৰী' প্ৰকাশ কৰিছে।

আহোম স্বৰ্গদেউসকলৰ ভিতৰত স্বৰ্গদেউ চুখাংফা বা ৰুদ্ৰসিংহক শ্ৰেষ্ঠ ৰজা বুলি অভিহিত কৰা হয়। আহোমৰ ঊনত্রিশতম ৰজা ৰুদ্ৰসিংহৰ জীৱনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি মিতালী ফুকনে 'লাইপম' (২০১৪) উপন্যাসখন ৰচনা কৰিছে। ৰুদ্ৰসিংহৰ ৰাজত্বকালৰ সময়ত আহোমৰ শৌৰ্য-বীৰ্য, প্ৰশাসন, শিক্ষা, বাণিজ্য, শিল্প-সংস্কৃতি, ৰাজ্য বিস্তাৰ, বৈদেশিক সম্পৰ্ক ৰক্ষা, সামাজিক আৰু প্ৰশাসনীয় সংস্কাৰ, শিক্ষা আৰু সাংস্কৃতিক সংস্কাৰ আদি দিশবোৰ উপন্যাসখনত প্ৰতিফলিত হৈছে। স্বৰ্গদেউ ৰুদ্ৰসিংহই মোগলৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ কৰিবলৈ আঁচনি গ্ৰহণ কৰি সমগ্ৰ ভাৰতৰ হিন্দু ৰজাসকলৰ মাজত মিত্ৰতা গঢ়িবলৈ 'হিন্দু মৈত্ৰী সংঘ' গঠন কৰিছিল। বৰঅসম গঢ়াৰ সপোন ৰচা ৰুদ্ৰসিংহৰ কৰ্মপন্থা তথা জীৱন উপন্যাসখনত সুন্দৰকৈ ফুটি উঠা দেখা যায়। শৰাটঘাট যুদ্ধৰ আহোম সেনাপতি লাচিত বৰফুকনৰ জীৱনৰ ভিত্তিত অজন্তা বুঢ়াগোহাঞিয়ে ৰচনা কৰিছে লা-চিত উপন্যাসখন। ইয়াত সেইসময়ৰ সমাজ ব্যৱস্থা, প্ৰশাসন, লাচিত বৰফুকনৰ বিচক্ষণতা, কৰ্মদক্ষতা, নেতৃত্ব দিব পৰা গুণ, সাহসিকতা, স্বদেশপ্ৰেম, জাতিটোৰ প্ৰতি দায়বদ্ধতা আদি সুন্দৰকৈ প্ৰকাশ পাইছে। অমূল্য বৰুৱাই ৰচনা কৰা 'ৰাজআলিৰ পৰা ৰাজসভালৈ' (১৯৯০) উপন্যাসখন ইতিহাসৰ এক অনন্য চৰিত্ৰ মোমাই তামূলী বৰবৰুৱাৰ জীৱনৰ ভিত্তিত ৰচনা কৰিছে। নিজৰ বুদ্ধি আৰু কৰ্মৰ জৰিয়তে এজন সাধাৰণ পাইকৰ পৰা ৰজাঘৰীয়া বিষয়া হ'বলৈ সক্ষম হোৱা মোমাই তামূলী বৰবৰুৱাৰ গুৰুত্ব আৰু ব্যক্তিত্ব উপন্যাসখনত ফুটি উঠিছে। প্ৰতিঘৰ মানুহৰে বাৰী পতা, খাল খান্দি ঢাপ মৰা, সূতা কাটি কাপোৰ বোৱা, সেনাবাহিনীৰ পুণৰ গঠন আদি আহোম ৰাজ্যলৈ নতুনত্ব অনা বিভিন্ন দিশ উপন্যাসখনত পোৱা যায়।

মৈদাম দিয়া পৰম্পৰা আহোমসকলৰ এক বিশেষ ৰীতি। মিছৰৰ পিৰামিডৰ লগত সাদৃশ্য

থকা মৈদামসমূহৰ নিৰ্মাণ প্ৰণালীও আকৰ্ষণীয়। বুৰঞ্জীত পোৱা মতে এজন বজা জীয়াই থাকোতে যিমানখিনি আলধৰা লিগিৰা থাকে সেইসকলক মৃত বজাৰ লগত দিয়া হয়। অৰ্থাৎ মৃত বজাৰ লগত জীৱিত ব্যক্তিকো মৈদামত ভৰাই দিয়া হয়। বজাৰ লগত মৈদাম দিয়া এই মানুহবোৰ লুখুৰাসন আৰু ঘৰফলীয়া খেলৰ হয়। আহোমসকলৰ মৈদাম দিয়া পৰম্পৰাটোক আধাৰ কৰি শিবানী বৰাই ৰচনা কৰিছে 'তাই হেনো পাটমাদৈ' নামৰ উপন্যাসখন। এটা কাল্পনিক কাহিনীৰে ৰচনা কৰা উপন্যাসখনত মৈদাম প্ৰথাৰ সৰু বৰ বিভিন্ন দিশ উন্মোচন কৰিছে। আহোম সমাজৰ বিবাহ পদ্ধতি, বিহুৰ বৰ্ণনা, শিঙৰি ঘৰত উঠা নিয়ম, সাজ-পাৰ পৰিধানৰ নিয়ম, ৰাজসভাত বিষয়া পতাৰ নিয়ম, আহোম সমাজৰ বিভিন্ন ৰীতি-নীতি, সমাজ পদ্ধতি, নাৰীৰ প্ৰস্থিতি আদি উপন্যাসখনত প্ৰতিফলিত হোৱা দেখা যায়। মৃত ৰাজপৰিয়ালৰ ব্যক্তিৰ লগত মৈদামত জাহ যোৱা জীৱিত মানুহৰ আশা-আকাংক্ষা তথা সপোনক ভেঁটি কৰি এটা কাল্পনিক কাহিনীৰ আধাৰত নীলিমা বৰাই ৰচনা কৰিছে 'মৈদামৰ মাওচেং'। এই উপন্যাসখনত আহোম সমাজৰ ৰীতি-নীতি, ৰাজপৰিয়ালৰ মাজৰ দ্বন্দ্ব, ধৰ্ম-বিশ্বাস, চুবুৰীয়া ৰাজ্যৰ লগত সম্পৰ্ক আদি দিশসমূহ ফুটাই তুলিছে।

সামৰণি :

এনেদৰেই দেখা যায় যে আহোম ৰাজত্বকালৰ বিভিন্ন ঘটনা, চৰিত্ৰ অসমীয়া উপন্যাসত পটভূমি হিচাপে নিৰ্বাচন হৈছে। বুৰঞ্জীত থকাৰ দৰে সকলো কথা বা ঘটনা উপন্যাসসমূহত পোৱা নাযায়। উপন্যাস যিহেতু এবিধ সৃষ্টিশীল সাহিত্য গতিকে ইয়াত ঔপন্যাসিকৰ কল্পনাৰ স্থান আছে। বহুকেইখন উপন্যাসত ঔপন্যাসিকে চৰিত্ৰ আৰু ঘটনাৰ পুণৰ কথন কৰা দেখা গৈছে। ইতিহাস য'তেই নিমাত তাতেই ঔপন্যাসিকসকলে নিজৰ সৃষ্টিশীলতাৰ পূৰ্ণবিকাশ ঘটাইছে। ইতিহাসক পটভূমি হিচাপে লৈ ৰচনা কৰা আহোম ৰাজত্বকালকেন্দ্ৰিক উপন্যাসসমূহে সমকালীন সমাজখনক সুন্দৰকৈ প্ৰতিনিধিত্ব কৰা দেখা যায়।

সহায়ক গ্ৰন্থ :

গোস্বামী, চন্দনা। পাটকাইৰ সিপাৰে মোৰ দেশ।

প্ৰথম প্ৰকাশ, চন্দ্ৰ প্ৰকাশ, গুৱাহাটী, ২০১০

চমুৱা, চন্দ্ৰধৰ। চাও-লুং ছুকাফা চ্যালুইনৰ পৰা লুইতলৈ।

উত্তৰ লখিমপুৰ, প্ৰকাশকঃ অৰূপ কলিতা, ২০০৫

বৰগোহাঁই, ইলা। ৰমণী গাভৰু।

দ্বিতীয় প্ৰকাশ, কৌস্তভ প্ৰকাশন, ডিব্ৰুগড়, ২০০৮

শৰ্মা চৌধুৰী, যমুনা। কিবা যে নাই নাই।

ময়ূৰ প্ৰকাশ, গুৱাহাটী, ২০০৮

বৰা, শিবানী। তাই হেনো পাটমাদৈ।

প্ৰথম প্ৰকাশ, বনলতা, ২০২১

ফুকন, মিতালী। লাইপম।

প্ৰথম প্ৰকাশ, কৌস্তভ প্ৰকাশন, ডিব্ৰুগড়, ২০১৪

বৰা, নীলিমা। মৈদামৰ মাওচেং।

দত্ত, অক্ষয় কুমাৰ। আহোম।

শইকীয়া, জুৰি। নাংহিংমূলা।

প্ৰথম প্ৰকাশ, অসম পাব্লিছিং কোম্পানী, পাণবজাৰ, গুৱাহাটী, ২০২২

কলিতা, পুলিন। লাইধন খাঁ।

প্ৰথম প্ৰকাশ, বনলতা, গুৱাহাটী, ২০২২

কটকী, প্ৰফুল্ল। স্বৰাজোত্তৰ অসমীয়া উপন্যাস সমীক্ষা।

বাণী প্ৰকাশ, গুৱাহাটী, ১৯৭৯

গগৈ, লীলা। টাই সংস্কৃতিৰ ৰূপৰেখা।

শ্ৰী ভূমি পাব্লিছিং কোম্পানী প্ৰকাশ, কলিকতা, ১৯৯৪

গোস্বামী, হেমচন্দ্ৰ (সম্পা.)। পুৰণি অসম বুৰঞ্জী।

লয়াৰ্ছ বুক ষ্টল, গুৱাহাটী, ১৯৭৭

গগৈ, লীলা। বেলি মাৰ গ'ল।

প্ৰথম প্ৰকাশ, বনলতা, গুৱাহাটী, ২০০৪

ঠাকুৰ, নগেন(সম্পা.)। এশ বছৰৰ অসমীয়া উপন্যাস।

দ্বিতীয় প্ৰকাশ, জ্যোতি প্ৰকাশ, ২০১২

বৰগোহাঞি, হোমেন(সম্পা.)। অসমীয়া সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী (ষষ্ঠ খণ্ড)।

দ্বিতীয় প্ৰকাশ, আনন্দবাম বৰুৱা ভাষা-কলা-সংস্কৃতি সংস্থা, অসম, ২০১২

ভৰালী, শৈলেন। অসমীয়া ঐতিহাসিক উপন্যাস।

পঞ্চম প্ৰকাশ, চন্দ্ৰ প্ৰকাশ, গুৱাহাটী, ২০২২

ভৰালী, শৈলেন। উপন্যাস বিচাৰ আৰু বিশ্লেষণ।

পঞ্চম প্রকাশ, চন্দ্র প্রকাশ, গুৱাহাটী, ২০১৫

ভট্টাচার্য, পৰাগ কুমাৰ। আধুনিক উপন্যাস।

প্রথম প্রকাশ, অসম পাবলিচিং কোং, গুৱাহাটী, ১৯৯৯

ভূঞা, সূৰ্য্য কুমাৰ(সম্পা.)। লাচিত বৰফুকন।

পঞ্চম প্রকাশ, অসম প্রকাশন পৰিষদ, গুৱাহাটী, ২০০৩

ভূঞা, সূৰ্য্য কুমাৰ। আহোমৰ দিন।

প্রথম সংস্কৰণ, বাণী প্রকাশন, গুৱাহাটী, ২০০৯

মিশ্র, কৃষ্ণ কুমাৰ। উপন্যাসৰ দেহবিচাৰ।

প্রথম প্রকাশ, অসমীয়া বিভাগ, ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়, ২০১১

ৰাজকুমাৰ, সৰ্বানন্দ। ইতিহাসে সোঁৱৰা ছশটা বছৰ।

প্রথম সংস্কৰণ, বনলতা, ডিব্ৰুগড়, ২০০০

মিশ্র, কৃষ্ণ কুমাৰ। প্ৰসংগঃ উপন্যাস।

অসম প্রকাশন পৰিষদ, গুৱাহাটী, ২০০৯

শৰ্মা, গোবিন্দ প্ৰসাদ। উপন্যাস আৰু অসমীয়া উপন্যাস।

দ্বিতীয় প্রকাশ, ষ্টুডেন্টছ ষ্টৰচ, গুৱাহাটী, ২০০৯

শৰ্মা, সত্যেন্দ্ৰ নাথ। অসমীয়া উপন্যাসৰ ভূমিকা।

সৌমাৰ প্রকাশ, গুৱাহাটী।

শৰ্মা, গোবিন্দ প্ৰসাদ। অসমীয়া উপন্যাসৰ ইতিহাস।

প্রথম প্রকাশ, জ্যোতি প্রকাশন, গুৱাহাটী, ২০১৪

শৰ্মা, সত্যেন্দ্ৰ নাথ। অসমীয়া উপন্যাসৰ গতিধাৰা।

সৌমাৰ প্রকাশন, গুৱাহাটী, ২০০৩